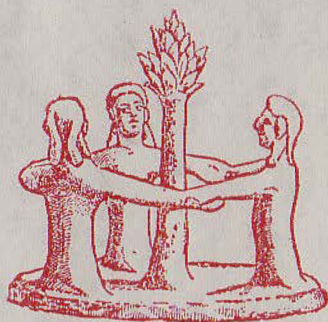
Bohuslav Brouk

Psychoanalytická
SEXUOLOGIE

BIOLOGICKÝ ÚVOD • GENESE LIDSTVA • SEXUÁLNÍ HISTORIE LIDSTVA exogamie + monogamie + prostituce • SEXUÁLNÍ ABERRACE záměny + perverse

PRAHA 1933

PSYCHOANALITICKÁ SEXUOLOGIE

BOHUSLAV BROUK

PSYCHOANALYTICKÁ SEXUOLOGIE

Autorův exemplář

PRAHA 1933

BIOLOGICKÝ ÚVOD

LAUS STULTITIAE

O živé hmotě předpokládáme, že vznikla *abiogeneticky,* t. j. z hmoty neživé, anorganické. Poněvadž se nám však dosud nezdařila a nejspíše ani budoucně nezdaří úplná chemická analysa živé hmoty a tudíž ani její umělé sestrojení, setkává se hypothesa abiogenese s četnými odpůrci. Výsledek odmítavých kritik je však dosud ten, že jejich autoři, pátrajíce po prapůvodu života, jsou odváděni s cest vědeckých k náboženské kontemplaci, neboť kdo dnes považuje myšlenku abiogenese za přespříliš opovážlivou, dosud neoprávněnou, utíká se konec konců zpět ke *kreatismu,* pro náš intelekt dávno zdiskreditovanému, jenž předpokládá, že z ničeho mohlo povstati něco.

Indiferentní řešení genese života, neopírající se o domněnku materialistů, že vše vzniklo z téže pralátky, ani se nedovolávající tvůrčích schopností

boha, přinesl *eternismus*. Tato hypothesa, založená na kategorickém dualismu hmoty, jež může být anorganickou nebo organickou, předpokládá věčnost hmoty živé právě jako věčnost hmoty neživé, při čemž však zapomíná, že živost hmoty není nezničitelná jako hmota sama. Stejně nepravděpodobnou je i Arrheniova *panspermie*, domnívající se, že život byl na zemi přenesen s jiné planety. V tom případě musil by zárodek života, hnaný světelným paprskem, podstoupiti na své cestě mezihvězdným prostorem životu nesnesitelnou temperaturu, absolutní teplotu —273° C. K tomu ještě panspermie nijak zrod života nevykládá, nýbrž toliko přesunuje dějiště možné abiogenese nebo kreace na neznámou planetu, čímž pravznik živé hmoty činí našemu chápání jenom tajemnější. Proto daleko větší slabinou než malá pravděpodobnost těchto hypothes, jak eternismu tak panspermie, je to, že nejsou vzhledem k vědeckému badání iniciativní. Věčností nebo oddálením genese vyřazuje se totiž hledání vzniku života z vědeckých schopností a tedy i zájmů, takže se nepřímo posiluje skepse a nechuť k exaktnímu zkoumání živé hmoty. Jako dogmata tvoří obě tyto hypothesy, podobně i jako názor kreatistický, reservaci věčné nevědomosti.

Vyskytují-li se tedy proti abiogenesi námitky i ryze vědecké, přijímáme přesto její platnost, neboť je především iniciativní myšlenkou, nutící k experimentování. Proto, i když se dnes zdá abiogenetická hypothesa ukvapenou, není to důvodem, abychom se jí zřekli. Veškeré vědecké poznatky byly původně bláhovými nápady, avšak osvědčily se oproti těm, které i nadále zůstaly pošetilými. Šílenství bylo a je lidskému poznání prospěšnější než skeptická střízlivost, která se stala právě příznačným údělem „malého českého člověka". Dík této naší pověstné

seriosnosti nic jsme nevymyslili, ale všechno zkritisovali.

LÁSKA A NENÁVIST

Na obtíže, které jsme poznali při hypothesování prapůvodu života, narážíme i v ostatních biologických otázkách. Ba nacházíme i velice těžko charakteristiku, která by přesně odlišovala hmotu živou od neživé. Věříme-li však v abiogenesi, dovedeme tuto nesnáz dobře pochopiti, neboť vznikl-li život z hmoty anorganické bez jakéhokoli přispění imateriálních vlivů, je nutné, aby hmota živá i neživá byly ovládány v principu stejnými zákony. Týž neustálý řetěz změn, který prodělává vše živé, je také údělem hmoty anorganické. Klid, jejž jí přikládáme, je toliko její zdánlivou vlastností. Moderní věda potvrdila učení Herakleitovo, že vše plyne. Nic nemůže existovati a rovněž něco nemůže býti, aby se s ním něco nedělo. Klid je omylem, zaviněným makroskopickým pozorováním, neboť lidský věk je příliš krátký, než abychom za svého života pouhým okem postřehli změny, stavší se na předmětech zdánlivě věčně stejných.

Neexistuje-li Nic, je nutně každá hmota v přímém sousedství s hmotou druhou, pročež nemůžeme nikdy vyloučit jejich vzájemné působení na sebe. Veškeré dění je v podstatě *slučování a rozlučování* hmoty, kteréžto procesy symbolisoval Empedokles *láskou a nenávistí*. Theorie o transmutaci prvků nasvědčují plně tomu, že na základě tohoto principu mohla se hmota diferenciovati. Je známo, že na př. radium emanací (vyzařováním) mění se v olovo. Můžeme tedy předpokládati, že i naopak absorbcí vznikly opět prvky složitější. Proto lze hypothesovati, že vše povstalo na základě dění z *prahmoty,* nebo-li lépe,

z prastavu hmoty.

Analysou dění v protichůdné tendence lásky a nenávisti, nepřetržitého slučování a rozlučování, vyhýbáme se jakémukoliv teleologickému podložení vývoje. Těmito neustálými, po mnohé miliony let se opakujícími procesy vznikly složité hmoty zcela mechanicky a vidíme-li nějaké tendence vývojové ve světě organickém, lze je vysvětliti opět mechanicky ,jako na př. Darwinovou selekční theorií. I nejdokonalejší organismus je samovolnou zplodinou času právě jako život sám. Živá hmota, jejíž prototyp spatřujeme v *probiontě,* hmotě, která mimo anorganických vlastností, na př. rozpustnosti, se vyznačuje i schopností vzrůstovou, vlastností hmoty živé, je bezpochyby pouhou složitou kombinací anorganické hmoty. Život je tedy samovolným produktem vysoce organisované hmoty, jakož opět lidská psycha je samovolnou zplodinou složitého organismu člověka. Naše psycha vznikla apsychogeneticky, jako živá hmota vznikla opět abiogeneticky. Uvědomíme-li si proto, že vše dokonalé je toliko náhodné, produktem určité složitosti, ujdeme v biologii všem tendenčním a teleologickým výkladům životních jevů. Jediné tendence, nemající však žádných cílů, nýbrž jenom náhodně k nim vedoucí, jsou uvedené děje slučovací a rozlučovací, Empedoklova láska a nenávist, jejichž protichůdností je zaručena věčnost dění.

Lze-li považovati mlhovinný vznik země za projev slučovacího děje, a rozlišení povrchu zemského za proces rozlučovací, vidíme, že i makroskopicky odpovídají světové děje uvedeným prvkům. Rovněž vše živé se vyznačuje v základě stejnými dějovými zákony. Přijímání potravy a vyvrhování nestravitelných zbytků je analogickým procesem lásky a nenávisti. Výměna látková je však odlišná od prostého slučování a rozlučování. Oxyduje-li nějaká hmota anor-

ganická, přeměňuje se v hmotu jinou, přestává být sama sebou, kdežto organismus naopak přijímá cizí látky k uhájení své existence, k zachování své individuality. Živá hmota užívá látek, jež přijímá k tvorbě vlastní hmoty, a tato schopnost odlišuje ji od hmoty neživé, u níž každé mísení znamená zánik individuality absorbované i absorbující hmoty. Rostliny vyzbrojené chlorofilem dovedou z neústrojné hmoty tvořiti hmotu živou, čili nesčíslněkráte opakovati proces, který se patrně po prvé děl z vlastní síly a iniciativy hmoty neživé. Efektem tohoto vitálního procesu je schopnost nekonečného rozrůstu živé hmoty. Analysujeme-li pak rozrůst na vzrůst samotného individua a na tvoření individuí nových, lze i dílo látkové výměny rozložiti na základní prvky dějové: lásku a nenávist, slučování a rozlučování.

ÚTĚK PŘED SMRTÍ

Ochabnutím, až konečným zastavením výměny látkové nastává smrt. Příčinou smrti může býti tedy přede vším vyhladovění, ale i v ostatních případech jedná se obvykle o příčiny vnější, které vedou k zániku. U složitých organismů nelze však ani odstraněním všech zevních nedostatků a škodlivin vyloučiti smrt. Naproti tomu pokusy Weismannovy a Woodruffovy s nálevníkem paramaecium dokázaly možnost nesmrtelnosti živé hmoty, alespoň u protozoií. Přesto mnozí autoři se vyslovili proti nesmrtelnosti živé hmoty a domnívají se, že existuje vnitřní nutná příčina smrti. Tuto vnitřní příčinu vidí Růžička v hysteresi protoplasmatu, avšak sám udává, že změny hysteretické se každým dělením napravují. Je tedy možné, že vyloučíme-li uměle škodlivé vlivy vnější a nezabraňujeme-li dělení, mohou alespoň prvoci býti nesmrtelní. Rozmnožování dělením je

tedy nejen schopností živé hmoty, ale i nutností, má-li ujíti smrti.

Jestliže jsme již dříve poznali u organické hmoty slučovací a rozlučovací princip dění ve výměně látkové samé i v jejím efektu, víme, že dělení a rozmnožování vůbec je analogií procesu rozlučovacího jakožto následek vzrůstového, slučovacího děje. Není tedy ani trvalý vzrůst možný a je nutné, aby vždy byl zaražen rozpadem. Dělení je záštitou před smrtí. Sama láska, neustálé slučování přivodilo by smrt. Samou láskou lze zemříti. Je nutno, aby byla probuzena i nenávist, která stejně jako k exkrementaci, vede i k rozdělení. I ženy rodí z nenávisti. Zvracení těhotných žen tuto tendenci dosvědčuje.

Není-li možné přijímání potravy bez exkrementace, není možný ani vzrůst bez dělení. Život je ovládán cyklickými ději lásky a nenávisti. Každý nenávistivý počin vzbudí hlad, lásku, každé ukojení lásky nenávist. Nenávist je nutným udržovatelem lásky a života vůbec. V přírodě, která není o prvoky tak starostlivá jako biologova laboratoř, nestačí však výměna látková a dělení vždy k záchraně života. Není-li proto prvok schopen reaktivisovati se tímto způsobem sám, je mu třeba pomoci druhého individua. Tak vrhá se jednobuněčný živočich na stejnorodého druha, s nímž splývá, a vzájemně po redukci chromosomů vytvoří ze svých polovičních jader jádro nové, zatím co ostatní dvě poloviny přejdou v protoplasmu. Ze dvou protozoií stane se jedno. Tímto způsobem, zvaným hologamií, jsou prvoci omlazováni k novému životu, k novému čilejšímu dělení. Zde po prvé se stává slučovací děj aktem lásky, která však není ještě diferencována od vitálního přijetí potravy. Láska je tu vskutku ještě ukojením hladu.

OMLAZENÍ JEDINCŮ

Z předcházejícího jsme poznali, že nejprimitivnější živé individuum je jednobuněčné. Poněvadž buňka nemůže růsti do větších rozměrů, děje se tu rozrůst dělením *(divisio)*, jímž původní mateřská buňka se rozpadá ve dvě *(dimiditatio)* nebo více *(polytomie)* buněk dceřiných. Druhý způsob vegetativního rozmnožování je pučení *(gemmatio)*, kdy mateřská buňka vytvoří menší dceřiná individua, která se oddělí a sama dorostou, při čemž oproti prostému dělení zachovává se pojem individua, neboť rozmnožením vlastní mateřská buňka zůstává nedotčena. Tento způsob rozmnožování je rozšířen i u některých vícebuněčných, metazoií. Pučení je však opětně dělením, neboť veškerý vzrůst, jakož i rozmnožování je závislé na buněčném dělení, což je jenom u vyšších organismů komplikováno tvorbou mezibuněčné, respektive základní hmoty. Přesto však i embryo lidské vzniká prostým dělením.

Nestačí-li ovšem k utlumení nepříznivých stavů živé hmoty partiální rozvržení starého těla mateřského na nové generace, v jejichž nových tělech by se reaktivisovala, nadchází zjevy mixní ve formě již popsané *hologamie*, která je mostem mezi rozmnožováním *vegetativním, monogonním a oplozovacím, amfigonním.* Tato reaktivisace živé hmoty, nikoli oplození, může se díti *autogamně* toliko v jádru, aniž by došlo k rozdělení protoplasmy, nebo *pedogamně* v tom případě, splývají-li dvě buňky dceřiné. Hologamie *xenogamní* splynutí dvou cizích buněk je pak nejspíše již výrazem těžších krisí, kdy degeneraci lze učiniti přítrž toliko spojením se s cizím jedincem. Ve všech těchto případech kopulují však celí jedinci a to isogamně, neboť se strukturálně ani morfologicky od sebe neliší. Prvé pravé

oplození nacházíme teprve při gametogonnii, kdy kopulují toliko části buňky, na něž se mateřská buňka rozpadla. Libovolné může býti toto spojení tehdy, jsou-li všechny části (gamety) rovnocenné *(isogamní merogamie)*. V některých případech vytváří se však části větší a menší, makrogamety a mikrogamety, které kopulují toliko vzájemně mezi sebou. Tato kopulace sluje *anisogamní merogamie*. Zde vystupuje po prvé rozdíl rodu, zároveň co také nekopulují celá samostatná invidua, nýbrž pouhé gamety. Při merogamii individua mateřská však výtvorem gamet zanikají, pročež ji lze považovati toliko za analogii pohlavního rozmnožování. Rovněž tak je pouze analogickým jevem s pohlavním rozmnožováním, t. zv. *konjugace* infusorií, nálevníků. Zde splývají dva nálevníci dočasně protoplasmovým mostem, který se po výměně jednoho ze čtyř dílů mikronukleu, na něž se tento rozpadává, přerušuje a zmlazená protozoa žijí opět na vlastní pěst. U nálevníků tedy po prvé mixní děj nevyžaduje zánik individua, avšak funkčně nelze opět tento děj ztotožňovati s oplozováním.

OMLAZENÍ OVA

Pohlavní množení nastává v pravém slova smyslu teprve u kouleče válivého (volvox globator) prvého metazoa. V jeho buněčné kolonii jsou jednotlivé buňky diferenciovány v buňky živné a v gametocyty, v buňky pečující o rozmnožování. Tato specialisace nepřinesla, však přespříliš radosti. Počítaje válečem funguje smrt jako fysiologický vnitřní a ničím nezadržitelný činitel. Vidíme tedy, že kde individuum staré nepřechází v novou generaci, kde totiž jsou funkci rozmnožovací vyhraženy speciální buňky a pojem individua je přesně vyhraněn, je smrt ne-

odvratitelná. Smrt metazoií je zaviněna tím, že hysteretickým jevům nelze zabrániti způsobem jako u prvoků, neboť jednotlivé buňky jsou vklíněny v organismus. Samostatný život buňky poskytuje rozmnožováním možnost útěku před smrtí, kdežto organismy, které se nových generací vlastním tělem neúčastní, smrti utéci nemohou. Nesmrtelnost organismů tkví jedině v jejich schopnosti rozplozovací, jsou tedy nesmrtelné toliko generačně. Nezapomeňme však, že nesmrtelnost vůbec je výlučně theoretická, neboť život, jsa odvislý na zevních podmínkách, není nezničitelný.

Pohlavním rozmnožováním oproti popsanému rozmnožování vegetativnímu, reaktivisačním aktům i merogamní amfigonnii rozumíme plození, jehož jsou účastny toliko hologamicky splývající pohlavní buňky zvláště k tomu utvořené rodičovskými individuy, pro něž samé nemají funkcionálního významu. Je tu tedy individuum plodící od zplozeného potomstva příkře odlišeno. Toto odlišení konstatovali jsme však již u živočichů pučících, avšak tu vzniká, za jedno, miniaturní jedinec, nikoli zárodečná buňka a to cestou monogonní, nikoli amfigonní. Další znak pohlavního rozmnožování je ten, že zárodečná buňka vzniká splynutím dvou odlišných pohlavních buněk. Producentem těchto pohlavních buněk může být buď jediné individuum nebo individua dvě, pohlavně odlišená. V onom případě jedná se o *hermafroditismus* v tomto o *gonochorismus*. Geneticky je starší hermafroditismus, avšak nevýhodnost samooplození, sloučení zoospory a oospory téhož individua, dala vzniknouti gonochorismu, pohlavnímu oddělení.

Jiný případ rozplozování je *parthenogenese*. Při ní vyvíjí se samičí vajíčko bez předchozího oplození. Významem lze parthenogenesi řaditi mezi pučení a hermafroditismus. Kdyby život nenarážel na tolik

překážek, kdyby nebyl škodlivě ovlivňován prostředím, množili by se živočichové podle složitosti jedině monogonně; dělením, pučením nebo parthenogenesí. Množení by nebylo závislé na druhém živočichu, bylo by čistě vnitřním procesem. Jak jsme však poznali, nepříznivé podmínky donucují i protozoa k ději quasi pohlavnímu, k hologamii nebo k zmlazování. Sexuálním rozmnožováním umožněná mixe genů zabraňuje zesilování degeneračních znaků a chrání plozením zdatnějšího potomstva živočišné druhy před vyhynutím. Proto i parthenogenese bývá obvykle střídána pohlavní reprodukcí, jíž lze na př. u mšice růžové vyvolati uměle podnormální teplotou. Životní krise nutí k dějům pohlavním, ba u hermafroditů brání dokonce samooplození. Nevyhovujícnost samooplození hermafroditů dokazují zařízení jako je proterandrie a protergynie u rostlin a zvířat, jakož i pohlavní pud, jímž jsou oboupohlavní živočichové nadáni ke kopulaci s druhým hermafroditním jedincem svého druhu (hlemýždi). Jen v krajní nouzi u přisedlých živočichů nebo pokud nemá volně se pohybující hermafrodit příležitost ke kopulaci dovoluje příroda samooplození.

Aby bylo dosaženo splynutí gamet dvou jedinců, bylo však nutno vyzbrojiti individua nežijící v těsném sousedství se svými druhy *pohlavním pudem.* Na příklad, spermie rybí, které by byly vypuštěny do vody, těžko by našly vajíčko samičky. Proto pudem po tření vyvolaným zralostí pohlavních buněk jsou ryby v tentýž čas puzeny dohromady, takže většina vajíček nepřichází nazmar. Puzení samce a samice navzájem k sobě, kontrektační prvek pohlavního pudu, je doprovázen pudem detumescenčním, jenž přivozuje vypuštění gamet při kontrektaci.

Za analysu pohlavního pudu na tyto dva prvky, *kontrektaci a detumescenci,* vděčíme A. Mollovi.

Jednotlivé prvky jsou u různých živočichů různé intensity. Zatím co bychom se domýšleli, že při vnitřním oplození, na př. u samiček, detumescenční pud chybí, nacházíme jej silně a odděleně vyvinut u některých samců, na př. u pavouků křižáků. Křižák samec vyprázdní nejdříve do pavučiny zvláště k tomu sestrojené své pohlavní sekrety, které pak nabere do kopulačního hrbolu jedné své okončetiny a takto vyzbrojen vyhledává teprve samičku. Běží tu vlastně o ipsaci, která v této přirozené formě je čistým detumescenčním pudem, isolovaným od kontrektace.

Jestliže detumescenční pud je náležitě ukojen vypuštěním gamet, vyprázdněním pohlavních žláz, zůstává jakkoliv ukájená kontrektace nedokonalým ukojením kontrektačního pudu, neboť jeho ideálem je hologamie, úplné splynutí dvou kopulujících individuí. Kontrektace je tedy toliko nedostatečným ukájením hologomického pudu vlastního jak plodícím jedincům, tak i jejich gametám, u nichž v příznivém případě oplození dochází náležitého ukojení. Za nejdokonalejší *ukojení hologamických tendencí* při pouhé kontrektaci lze považovati trvalé spojování se červů distoma haematobia při páření, které naopak, proti pravidlu, trvá nadále i po oplození. Krom této výjimky omezuje se však všeobecně ukájení hologamických tendencí na dočasnou kohabitační kontrektaci, ale hologamické tendence lze považovati za dokonaleji vyjádřené i v sadistických tendencích žroutských, kdy v případě křižáků nebo kudlanek samička sežere kohabitujícího samečka. Podobným způsobem dosáhli spojení s bohem, na příklad primitivové, snědší totemové zvíře, v němž se podle jejich mínění bůh usídlil, a dnes i křesťané polykající hostii. Tak u pohlavních živočichů stává se akt lásky opět aktem zažívacím podobně jako mixní reaktivisační děj u protozoií, jemuž je toto ukájení bližší, než pouhá kontrektace.

Hologamie prvoků a gamet i její ilusionace při kopulaci u pářících se individuí je evokována vlastností, již Haekel nazval *chemotropismem*. U gamet lze zjistiti, že spermie reagují směrem svého pohybu na nepatrné množství chemotaktických látek, které vyměšuje ovum. U organismů, kde se vyvinuly jednotlivé smysly, oplývá touto schopností reagence čich, jenž se stává obvykle hlavním vodítkem k pohlavnímu styku. Tak Weismann zjistil, zavěsiv bedničku, v níž byla uzavřena samička pávího oka nočního, na okno své laboratoře ve Freiburku, že v noci shromáždilo se u ní dvaačtyřicet samečků. Látku, kterou tato samička vyměšuje, ucítí totiž samečci na vzdálenost několika kilometrů. Avšak i druhé smysly reagují na pohlavní vzruchy. U člověka v tomto smyslu převládá, nehledě k představivosti, hlavně zrak. Přesto však historie uvádí případ, kdy i u člověka v lásce hrál vůdčí roli čich. Je to otřepaná historie Jindřicha Navarrského, jenž se zamiloval do ženy prince z Condé, otřev si obličej její obnošenou košilí, páchnoucí potem.

IDEÁL MONOGONIE

Nepříznivé stavy živé hmoty jsou napravovány u jednobuněčných kopulací ve formě hologamie a konjugace. U metazoí, která se dovedou ještě rozmnožovati vegetativně, vymáhají si životní krise přechodnou propagaci pohlavní. Dochází tu k rodozměně zvané metagenese. Druhý způsob rodozměny, heterogonie, kdy pohlavní množení je vystřídáno parthenogenesí lze pozorovati u živočichů, jejichž zrod je sice jedině možný z mateřského ova, avšak jak z oplozeného tak i z neoplozeného. Je ovšem jisté, že pohlavní rozplozování je vývojově starší než jednostranná parthenogenese, ale přesto lze

považovati parthenogenesi za regresi k vegetativnímu rozmnožování a tedy i za přechod mezi ním a množením pohlavním. Parthenogenese je jakýmsi pučením vyšších živočichů, jejichž složitá stavba vyžaduje tuto vaječnou formu z ryze morfologických důvodů. Pohlavní rozmnožování zdá se toliko obranou existencí živočišstva před nepříznivými vnějšími vlivy, které by degenerací jednotlivé druhy dědičně zatěžovaly. Ideálem rozmnožování je pravděpodobně rozmnožování nepohlavní, monogonní, které by se mohlo díti u všeho tvorstva podle složitosti jeho ve třech základních formách: dělením, pučením a parthenogenesí.

Čím výše však stoupáme v zoologické systematice, tím řidší je zjev nepohlavního rozmnožování až posléze u obratlovců mizí i parthenogenetická forma monogonního rozmnožování a samec se stává nezbytným činitelem při rozplozování. Schopnost monogonního rozmnožování nedochovává se však u vyšších živočichů toliko v parthenogenesi, nýbrž i v *schopnosti regenerační.* Je-li tato schopnost omezena u obratlovců toliko na novotvoření určitých orgánů, je u ostnokožců, a to hvězdic, tak značná, že rozdělíme-li je v jednotlivá ramena, může každé rameno dorůsti opět v terč, v celého živočicha. Dochovala se tu tedy schopnost dělivá ale lze ji evokovati toliko uměle. Jestliže u vyšších organismů i tyto vlastnosti mizejí, svědčí o tendenci k regresi k nepohlavnímu rozmnožování hermafroditismus, jenž je významově mostem mezi parthenogenetickými a gonochoristickými způsoby rozmnožování. Oddělení pohlaví samčího od samičího je totiž dalším oddálením se od monogonního rozmnožování a proto schopnost *střídání pohlaví* pozorovaná i u některých z ptáků, jakož i řídký *abnormální zjev hermafroditismu* u ryb a amphibií mohou býti pokládány za důkaz původního nadání živé hmoty

k monogonnímu rozmnožování a regresní tendenci k němu.

PÉČE O MLADÉ

Zánik hermafroditismu je možno vykládati nebezpečenstvím samooplození, které, byť je umožňuje, je vždy nepředpokládá. Samooplození vedlo by k značné degeneraci, takže gonochorismus vystupuje jako nutný postulát udržení druhu. Kopulací vyšších živočichů, při níž dochází toliko k oplození ova, přestává však kopulace býti nutnou k sebezachování jedince, jak tomu je při hologamii protozoí. Oplozením zachraňuje se toliko existence jediné samčí a samičí buňky, což však plodící individua přímo nikterak netanguje, neboť pohlavní živočich má na souloži výhradně zájem rozkošnický. Biologicky má pohlavní pud oproti pudu hologamnímu toliko význam pro udržení druhu a nikoli pro udržení života plodícího individua. Z toho stanoviska je nutno vykládati všechna biologická zařízení sexuálního pudu a tedy i cyklické objevování se oplozovací schopnosti u zvířat.

Její údobí zve se *říjí nebo běháním.* Říje spadá vždy v tu dobu, která umožňuje, aby mladí byli zrozeni v příhodné jarní době. Libovolné kohabitace by mohly mít za následek rození v zimě a pravděpodobně potom i zhynutí mladých, případně i samičky, mrazem a hladem. Proto zvířatům jaro není procitnutím lásky sexuální, nýbrž spíše údobím lásky mateřské. Doba nutná k donošení mláďat vyžaduje si bez ohledu na příjemnost počasí ponejvíce zimu za dobu lásky. Tak zajíci se běhají v únoru, vlk začátkem listopadu až koncem prosince, liška uprostřed února. České pojmenování desátého měsíce říjnem je toho důtklivým připomenutím. Teprve

příznivější podmínky existenční dovolují opět kontinuitu schopnosti oplození. To stalo se samovolně u člověka, který se dovedl udržováním ohně a zásob opatřiti proti strádání v kruté zimě. Tak přestal být u lidí porod v nepříznivé roční době nebezpečným. Není proto ničím nepochopitelným, přestává-li i u zvířat býti schopnost oplození omezena na dobu říje, zasáhneme-li domestikací v život zvířete.

Avšak i v případech trvalého pohlavního pudu nadcházejí stavy zesílení nebo ochabnutí. U žen lze za analogii těchto údobí považovati menstruační cykly, u muže nelze však nic podobného pozorovati. U něho a v podstatě i u ženy závisí dnes intensita pohlavního pudu na čistě subjektivních disposicích nebo na vnějších podmínkách, jimiž lze vyložiti i to, proč máj je dnes lidu měsícem lásky. Příhodné podmínky jarního času, světlé a teplé noci otevírají přírodu jako manželské lože illegálním dvojicím, jimž lidské puritánství odpírá přístřeší domů. Intensitu lásky na jaře oproti letní, stejně příhodné době posiluje nedočkavost po dlouhém zimním odříkání. Zdánlivá *jarní říje lidstva* je tedy vyvolána toliko bídou a morálkou, zvláště dnes, kdy se jinak trávník považuje za nevhodné lůžko a opovržlivě se ponechává potřebě nezámožných.

Omezením schopnosti rozplozovací na dobu říje zdá se životní pud zájmově důkladně odlišen na udržení individua a druhu. Jelikož však živé hmotě je biologicky vlastní toliko tendence rozrůstu, je nutno i v udržení individua spatřovati zájem celku. Pud sebezáchovy je nutným postulátem udržení druhu. Převahu zdánlivého pudu sebezachování oproti pudu rozmnožovacímu vzbudila životní nouze, která donucuje užívati lásky a nenávisti ponejvíce k uhájení existence, jejímž konečným smyslem je však opět jenom poslání rozmnožovací. Omezuje-li se pohlavní pud na říji, děje se to jedině v zájmu existence

druhu, neboť marné utrácení energie v rozplozování jež by nemohlo mít žádoucího výsledku, by druh toliko oslabovalo. Jelikož uhájení existence druhu spočívá u vyšších živočichů převážně v zaopatřování potravin oproti rozplozování, je významnější pro existenci druhu individuum shromažďující zásoby, než jedinci oddávající se výhradně rozmnožování. Paradoxně stal se pohlavní pud pro existenci druhu méně důležitým než činnost zaopatřovací. Příklady z přírody dosvědčují, že jedinec prospěšný celku jedině plodivou schopností nemá po provedení tohoto úkolu již žádný význam pro druh a příroda stará se o jeho zhoubu. Právo na život vykupuje si individuum nemající významu pro rozplozování toliko prací. *Práce* pro celek stává se novým *kriteriem užitečnosti.*

U člověka, kde je taktéž udržení druhu mnohem obtížnější po stránce opatřování životních potřeb, než po stránce biologické, je rovněž nepoměrně výše ceněna práce kulturní a civilisační, než samotný životní úkon rozmnožování. Zde má neplodné, avšak práce schopné individuum daleko větší cenu než zahálčivé, ale potentní. Toliko malá plodnost žen oproti samicím nižších živočichů nedovolila, aby příroda sáhla k specialisaci a stvořila pro jednotlivé rody královnu-rodičku a několik dvořanů-trubců, starajících se výlučně o plození potomstva, zatím co ostatní lid by byl rozmnožování neschopen a věnoval se zásobování, jak tomu je, na příklad, u včel-dělnic.

Stejně, nemají-li trubci jiného významu mimo oplození, k němuž se jim může za jejich života naskytnouti toliko jednou příležitost, je pochopitelné, že přírodní zařízení, kdy po kopulaci, trubec, nemoha svůj úd vytáhnouti, utrhává si jej a vykrvácí, je zcela na prospěch druhu. Tak i snědení samečků samičkami dává tušiti, že ztratili oplo-

zením význam pro celek. Z téhož důvodu jsou u skotu a drůbeže, kterou chová člověk, samci vykleštováni a pro plemeno je zachován jen jeden potentní, neboť mimo rozplozovací úkol nelze plodného samce jinak využitkovati. Hodnotu potentního muže zaručila však jeho vynalézavá práce, v níž se mužova sexualita sublimovala a jež svou kvalitou pozvedává dokonce důležitost mužů oproti rodícím ženám, které jí nejsou schopny.

GENESE LIDSTVA

O LIBÉM A NELIBÉM

Xenogamie protozoií byla oboustranně projevem libým, neboť při tomto splynutí nebyla kopulující individua diferencionována *v pasivního a aktivního partnera.* Teprve při rozlišení pohlaví počal se s morfologickým odlišením projevovati i rozdíl chování, při němž netoliko plodící jedinci, nýbrž i splývající jejich pohlavní buňky se vyznačily jakožto aktivní nebo pasivní. Přesto ani xenogamii nelze považovati za čistě libý jev, neboť splývání je tu jistě spojeno současně s nelibými, možno snad říci, bolestivými pochody, avšak oproti, v aktivní a pasivní kopuláty rozlišeným jedincům, mají tu obě protozoa stejný podíl na *aktivitě a pasivitě, na libosti a nelibosti.*

Je nutno podotknouti, že akt libý je druhému nelibým neboli, že čin je libým, ale jeho vjem nelibým. Pevným semknutím, kousáním a škrabáním

ukájí samec svou lásku, která se však stává samičce nepříjemnou bolestí. Ukájí se tedy aktivní partner na úkor pasivního, není-li tento masochistou. Aktivita a pasivita, libost a nelibost, jsou ovšem toliko hrubými, nepřesnými pojmy. Ve skutečnosti existuje jenom převážná pasivnost a aktivnost. Oproti xenogamii je tedy u pohlavně se rozmnožujících živočichů láska a nenávist, libost a nelibost, mezi oba kopulující jedince nestejně rozvržena. U mnohých organismů je podíl samců na pasivitě, nelibosti větší než podíl samiček, avšak zbytek aktivity, zbytek rozkoše je dostatečně velký, aby i u samců kudlanek překonal strach z jejich snědení samičkami. Proto dochází i ke kopulaci, kde opačně, její nelibost nese samička. Hra lásky, kterou u nižších živočichů můžeme pozorovati třeba u motýlů při jejich zásnubních letech, zřejmě prozrazuje, že samičce je kopulace vcelku nelibá, neboť před ní prchá, takže samečkům dá vždy dosti práce opatřiti si objekt své lásky.

Pokud je dějištěm lásky a nenávisti vlastní tělo, jak tomu je při procesu látkové výměny, kdy živná hmota je skoro zcela pasivní, jsou oba akty vesměs libé. Jakmile objektem těchto procesů se stanou organismy, objekty živé, reagují tyto stejnými počiny. Zvířata, která splývají se samicí netoliko penisem, nýbrž, vnikajíce v ni svými drápy a zuby, způsobují jí silnou nelibost, kterou u samců, byť v menší míře vyvolává stejnými způsoby projevovaná láska samic. Je-li objektem hmota neživá, nedaří se konečně lépe. I exkrementace bývají krvavé. Vidíme tedy, že každá láska i nenávist, i když se týká neživých objektů, může býti kromě své libosti nelibou. Každé individuum hledí si proto zachovati co nejsvrchovanější aktivní roli, neboť organismu, který se stává objektem lásky a nenávisti, jsou oba tyto jevy stejně nelibými, tělo rozdrásané láskou bolí stejně jako kopa-

nec platící nenáviděnému druhu.

Z tohoto stanoviska dovedeme pochopiti emancipační hnutí žen, které nechtějí nic jiného, než dostati se z mužova područí. Jejich plné osvobození je však nemožné. Jsou k své pasivní úloze anatomicky předurčeny. Mohou se snad bičem pomstíti muži, avšak při koitu jsou odsouzeny muži podléhati. Při pohlavním obcování může býti jejich nejdokonalejší obranou toliko chorobný vaginismus, kdy po způsobu včelí královny zmocní se partnerova penisu.

Poněvadž působení hmot na sebe je vzájemné, neexistuje nikdy úplně pasivní objekt,tedy ani výlučně aktivní subjekt. Každý partner je současně z části subjektem i objektem, aktivním a pasivním. Proto neexistují ani naprosté libosti nebo nelibosti. Ač láska a nenávist je založena na principu libosti, nelze ji jimi plně dosáhnouti, neboť vždy narazí na stejné tendence milovaného nebo nenáviděného. Každý milující nebo nenávidící subjekt stane se svou akcí současně objektem lásky a nenávisti, což přidá nelibosti jeho rozkoším. Láska a nenávist, jako akce, jsou příjemné, jako přijaté vjemy však nelibé, neboť milujeme i nenávidíme bičem.

TOUHA PO NESMRTELNOSTI

Převládá-li u žen pasivnost, je potlačován pohlavní život strachem před svou nepříjemností. Aktivního muže však částečná pasivita a tedy částečná nelibost jí způsobená sama nedohání k odklonu od pohlavního života. A přece sublimování sexuality v mimosexuálních oblastech, v kultuře a civilisační práci, bylo umožněno teprve odvratem mužů od výlučně pohlavního života. Strach žen nebyl by nikdy produktivní, neboť jejich celá energie by byla vy-

plýtvána na obranu před vilnými muži. Upuštění od ustavičné honby za samičkou dalo však i ženám možnost využíti své energie mimo rozplozovací úkol. Kultura a civilisace mohly vzniknouti jenom na podkladě strachu před sexuálním životem. Jedině tak počali lidé mysliti také na jiné mety, než je imissio penis. U žen je disposice odvratu od sexuálních věcí disposicí přirozenou, vyplývající z postavení, které tu žena zaujímá, z převážné její pasivity, tedy z převážné nelibosti, které jí tyto akty způsobují. U mužů ale musíme hledati genesi strachu jinde.

I mužové nemohou se strachovati původně ničeho jiného než bolesti, kterou přináší ssebou pasivní úloha. Pasivnost jejich neprojevuje se však při koitu jako u žen, pročež jim není anatomicky předurčena. Pasivním může se však státi slabší muž bojující se silnějším o ženu. Trpí-li žena strachem před partnerem, trpí muž *strachem před sokem*. V obou případech vede strach k určitému omezení sexuálních přání. U žen je evokována tato částečná abstinence ve věcech sexuálních biologicky, u muže sociálně. Toliko při jedné příležitosti stávají se v životních procesech žena jak muž pasivním objektem a to při porodu. Porodní bolesti staly se traumatem zrození a jsou rovněž — jak hypothetisuje Rank — příčinou *hrůzy před smrtí*, před návratem tam, odkud jsme přišli. Primitivům platí nevědomě smrt za návrat v intrauterní život a proto tuší nevědomě i opakující se hrůzy při vstupu v tento ráj. Dodnes pak nevědomě působí *trauma zrození*, takže je možno předpokládati, že strach před smrtí byl a je povždy vzbuzován nepotlačitelnou pověrou o návratu v uterus vaginou, branou bolestí a muk. Cesta do nebe je úzká a trnitá.

Strach ze smrti je strachem před bolestmi, strachem z pasivity. Prvé využití tohoto strachu mo-

rálkou, projevivší se exogamní úpravou sexuálních styků, vynutila si oidipská situace. Freud při theoretisaci vzniku exogamie, jakožto zákona platícího pro lidskou společnost, vycházel z *prahordy,* v níž Darwin viděl prvotní formu společnosti. Většina etnologů však pochybuje, že by tato forma společnosti byla počátečnou. Nejspíše skládaly se první hordy z četnějšího počtu mužů a žen, mezi nimiž panovalo společné komunistické hospodářství a sexuální nevázanost. Proto Reich béře si při své rekonstrukci praspolečnosti za podklad etnologickou práci Bronislawa Malinowskiho a dochází k výkladu vzniku *exogamie,* slučujícímu marxistickou i psychoanalytickou theorii původu společnosti.

Freud považoval sexuální zájmy vůdce-otce prahordy, jenž lpěl na věrnosti svých žen, za prvotní konflikt mužů mezi sebou. Dospělí synové činili si prý také nárok na ženy vůdcovy, na své matky, a neústupnost otce-vůdce donutila je k jeho zavraždění. Poněvadž však bratři prahordy, zbavení vůdce, se při rozdílení žen-matek nemohli vzájemně dohodnouti, ohrozily sexuální rozbroje existenci hordy. Měla-li horda existovati, musela si proto vynutiti obnovu autority, jejíž bezpečnost by byla zaručena zákazem endogamie. Ženy vlastní hordy staly se tak pro muže tabu a všichni musili si vyhledávati své družky mimo vlastní rod.

Marxistický názor na vznik exogamie nebyl sice ani Marxem, ani Engelsem vypracován, avšak předpoklad, že dnešní společnost dojde ke komunismu, který bude toliko vývojově dokonalejší obdobou původního počátečního zřízení lidské společnosti, odporoval domněnce, že na počátku existovala prahorda s absolutistickým panovníkem. Ježto však samotný psychoanalytický výklad exogamie neodporuje duchu marxismu, můžeme oidipské konflikty, aniž bychom musili popříti jejich možnost, vyložiti na

prvotních *komunisticky zřízených společnostech, klénech.* Reich pokusil se o to výkladem, že exogamie nebyla zpříčiněna požadavky vůdcovými, nýbrž požadavky cizích násilníků, kteří, vzdáleni svých žen, napadali na loveckých výpravách ženy druhých hord a přivlastnili si je, pokud zdolali odpor domácích mužů. Poražení osnovali však pomstu. Porážka a pomsta odpovídají plně prahordní vraždě vůdce a rozbrojům bratří, končícím vzájemným vražděním. Exogamie a přísné dodržování zákazu styků endogamních, zachránily společnost před vzájemným kontinuitním vražděním, které by bývalo znemožnilo ekonomickou činnost klénu. Jak ve Freudově tak i v Reichově rekonstrukci prvotní oidipské situace stává se jí vyvolaná reakce, morální zákon, hospodářsko-sociálním požadavkem. Duch Oidipova komplexu neodporuje marxismu, jenž spatřuje důvod všech společenských institucí v hospodářských, materiálních zájmech. Morálky, dodržování tabuistických nařízení a poslušnosti autority vyžadovala si nutně existence klénu. Nebezpečí, zotročení nebo zabití přinutilo muže k ústupkům v naprosté nevázanosti. Strach před sokem umožnil prvé morální zákony a každý pokus je opomenouti byl a je opětným vzbuzením primárního strachu potlačen.

Exogamií, jež byla prvním morálním přikázáním, byla počata velká práce kulturní a civilisační, která vyžadovala odpoutání lidských zájmů a energie od výlučné sexuality. Incest zabránil masovému soupeření a zmenšil je v individuální. Bylo však potřebí dalších bojů ducha s pohlavím, neboť exogamie sama k zvládnutí lidských schopností k práci nestačila. Poslušnost a nedotknutelnost vůdce, zákaz vraždy kteréhokoliv bližního a samotná nečistost menstruujících žen, zakazující mužům po dobu menstruace se stýkati se ženami, pokračovaly v tomto úkolu. Jestliže zákaz endogamie vznikl ze strachu

před smrtí, před hromadným vražděním, opírá se o strach i tabu, *nečistost menstruujících.* Toto tabu na rozdíl od požadavku exogamie, která zachránila lidi před skutečnou smrtí, zbavuje je toliko připomínky smrti. Menstruující vagina realisticky znázorňuje bolestný vstup do života a tedy v nevědomých sférách lidské duše i stejně nepříjemný odchod z něho. Tabu žen po dobu menstruace je prototypem přímého omezování sexuálního života, oproti exogamii, jež jej omezuje toliko formou. Traumatické opuštění intrauterního života, které i nejbědněji žijícího člověka naučilo lpěti vší silou na životě, dalo ve strachu před smrtí živnou půdu morálce. Morálka našla v tomto strachu cestu k osobním zájmům člověka, takže ji lidé přijímali ze zcela prospěchářských důvodů. Jestliže se morální odvracení od pohlavních věcí projevilo nejdříve při procesech nejsilněji evokujících představu smrti, nabylo posléze síly i k odvrácení se od pohlavního života vůbec. Tyto velké morální požadavky byly nutné, aby bylo docíleno alespoň malých efektů. Proto, ač lidská společnost neměla přímého zájmu na samotném omezování sexuálního života, přece jej potlačovala. Tak se stalo, že člověku začala vnucovati nepříjemné asociace netoliko menstruující vagina, nýbrž vše, co jen existenci pohlaví prozrazovalo. Pohlaví stalo se dokladem lidské smrtelnosti. V touze po věčnosti, po nesmrtelnosti, již zplodil strach z návratu v uterus, odvracel se člověk od ženského pohlaví a třebaže neznal funkci pohlaví mužského při plození odvracel se i od něho, neboť jej vždy znovu hnalo do spárů vaginy. Přísné potlačení sexuálních choutek mohlo však nastati teprve tehdy, když lidé poznali následky pohlavního styku a zjistili, že mužské pohlaví je vinníkem zúčastněným na zrození nové generace, která znamená psychologicky výzvu k odchodu staré. Od té doby přestal být pohlavní styk

pouhou připomínkou smrtelnosti a počal znamenati přímo oddání se smrtelnosti, přiznání její platnosti. Nesmrtelní by nutně musili být bezpohlavní.

Asketický život vyplývá z ryze psychických důvodů, neboť znamenal a znamená *ilusionování nesmrtelnosti*. Celibát katolických duchovních je sice zpříčiněn hospodářsky zájmem udržení celistvosti církevního jmění, avšak individuální celibát, asketismus poustevníků a spontánní poslušnost nařízeného celibátu ze stran jednotlivých kněží nelze touto theorií vykládati. Z hospodářských důvodů stal se celibát toliko vnějším zákonem, vnitřním stal se z příčin psychologických. Bezpohlavní asketové jsou velké děti, hrající si na nesmrtelné. Sama touha po nesmrtelnosti není však heroická, nýbrž je zplodinou krajní zbabělosti, vyplývající z bázně před smrtí. Bohužel v opaku tužeb asketství spíše život zkracovalo a smrt askety byla tím bědnější, že, nic nevykonav, nezanechal po sobě ani památky. Naproti tomu lidé, kteří, rovněž ne z odvahy, ale ze slabosti naopak se nevzdali rozkoší, jež jim frapantně připomínaly jejich pomíjejícnost, nejen déle žili, ale v zplozeném potomstvu našli pokračování svého života. Došli tak spíše iluse věčnosti než ti, kteří žili v odříkání.

Rozmnožovatelé lidstva vyhledali v své tristní úloze positivní, těšivou stránku, vylhali si radost ze života. I ti však, kteří v rozmnožování nenacházejí hlavní smysl svého bytí a oddávají se tvůrčí práci, nečiní nic jiného. Aby se vyhnuli přemítání o právu na lenost, vynašli si z krkolomných hledisek radost z nutného zla, potěšení z práce. Nezůstávají-li po nich na světě právě děti, které by byly jejich fiktivním pokračováním, činí je nesmrtelnými jejich dílo. Asketa, malý člověk, starající se s mravenčí pílí o své potomstvo, jakož i geniální tvůrce, je zbabělec, bojící se smrti. V pravdě je heoričtější lenoch

a darmošlap než nejhrdinější mučedník neb vynálezce. Lidé, kteří se spokojí tím, že ničím nejsou, překonali strach před smrtí a jsou ušetřeni trýznivé touhy po věčnosti, jež druhé vybičovává k přepracování.

PRÁCE A MRAVNOST

Je-li práce sama o sobě podmíněna marným úsilím vymaniti se z pomíjejícnosti, má subjektivně ještě jiný význam a to, jakožto prostředek k získání obdivu, k získání žen. Tímto způsobem dochází sexualita důstojného uplatnění, čímž jedině bylo rovněž možno naočkovati pracovitost převážné většině lidí. Práce je sice nutným zlem, jímž se musíme protrpěti v zájmu vlastní sebezáchovy, ale udržení rodu vyžaduje jí od každého jedince více. Člověk nepracuje toliko pro sebe, ale také pro své potomstvo, pro společnost. Práce jednotlivců netvoří toliko hodnoty spotřební, ale i zásobní, které zkonsumují jiní. Morálkou vštípená pracovitost vyvolala nadpráci, která dala vzniknouti člověčenství. Pokud se člověk staral výlučně o sebe, nebyl vlastně člověkem. Dnes ovšem člověk neproduktivní je snad naopak člověkem duševně (a v psyše právě tkví rozdíl mezi námi a zvířaty) nejideálnějším, neboť mu zbývá, oproti druhým, nejvíce času stráviti zásobní hodnoty navršené sty generacemi. Genese člověka prvního je však nezbytně závislá na práci.

Intelektuální psycha byla evokována teprve prací, neboť i řeč byla současně vynalezena s prvými nástroji, v nichž anthropologové shledávají důkaz člověčenství. Když podčlověk vyšel z asylu, t. j. doby, kdy se pravděpodobně jeho sexualita omezovala na říjná údobí, dala mu kontinuitní potence svou nadprodukcí impuls k intensivním činnostem neomeze-

ným na verbování samiček. Nadbytečné sexuální nadání projevilo se libidinosně v hraní. Dejme tomu, že člověk, ne z nouze, ale z čilosti, která ho neopustila v své intensitě ani když byl neschopný soulože, počal imitovati své radostné situace třením dvou kamenů o sebe. Tímto třením pravděpodobně zhotovil prvý nástroj, anebo po prvé zapálil jiskrou při křesání odlétající. Objev ten nemohl být zapomenut, poněvadž sebe svůdější žena nemohla muže tak zabaviti, aby si nehrál. Hraní, *imitování koitu* nebylo tudíž žádným surogátem. Mnohotvárností libida nabylo hraní vlastního účele. Tak byly zhotoveny první nástroje lidstva a snad také první slovo, specifikovaný sexuální skřek, jímž člověk doprovázel své vynalézavé hraní. Z původních disposic neustálé hravosti a artikulovanosti lákavých zvuků byly stvořeny hodnoty, které nyní čekaly jen svého využití.

Provedení toho umožnila morálka, vyzdvihující nepříjemné stránky sexu a vzbuzující takto aversi k němu. *Stud* se stal formálním projevem této averse, která zakládá se, jak jsme již dříve vysvětlili psychologicky, na touze po věčnosti a popírání, odvrácení se od sexuality, což je biologicky podloženo traumatem zrození. K jeho projevení došlo však teprve morálkou, která se o toto přirozené nadání člověka k studu opřela a jej vyvolala. Bez morálky jistě by nebylo studu. Proto předpoklad Havelock-Ellise, že stud existuje u zvířat, je mylný. Ellis to dokládá příkladem čuby, která, usednouc, zakryje své pohlaví před dotěrným psem. Podle toho musela by se stydět i motýlí samička, ulétávající samečkovi. Ač nelze pochybovati o přímém zájmu samiček na kohabitaci, přece se samičky obávají jejich trýzní a proto se posléze brání i přijetí. Stud není ničím pudovým, bezprostředním, abychom jej mohli přisuzovati i zvířatům. Lévy-Bruhl plně chápe jeho pozdní vznik

předpokládaje, že vznikl teprve tehdy, když z kolektivního myšlení vzešlo myšlení samostatné, individuální. Stud mohl vzniknouti jenom v lidské společnosti, jež jej nepotřebovala pro ochranu samiček, ale pro ochranu společnosti jako celku. To je jeho efektivní účel, účelem subjektivním zůstává zjednání si nesmrtelnosti.

Je zřejmé, měl-li stud tento smysl, obracel se ke genitáliím jakožto k frapantnímu dokladu nesmrtelnosti. Nelze se ovšem domnívati, že by se projevoval zakrýváním pohlaví, neboť zástěrky, které přes ně divoši nosí, mají právě opačný význam: upozorňovati a lákati. *Šat* vůbec nevznikl ze studu. Ba, základem šatu nebyla dokonce zástěrka skrývající pohlaví, nýbrž nejspíše, jak i u dnešních divochů vidíme, šňůra přepjatá přes boky. Šatem, pozůstávajícím původně z nošených ozdob a tetuáží, se člověk toliko krášlil a vynášel nad jiné. Křiklavé barvy zástěrek prozrazují pak jasně své poslání: vzbuditi zájem. Mimo to různé přikrývky měly i jiný význam, jako uluri, jež slouží za menstruační pásku, majíc zabrániti větší ztrátě krve. U nás, kdy šat mimo hygienického poslání je nošen jako obrana proti drsnému počasí, zmizel sice jeho výlučně erotický ráz, avšak i tu se objevuje. Lze připomenouti braguette nápadně obalující mužské pohlaví, korset vytlačující ňadra, cul de Paris upozorňující na krásu zadních partií, výstřihy, délku sukní a pod. Nedivme se proto, tvrdí-li podnes mnozí, že šat je nestoudnější než nahota. Nikdy však nemůžeme připustiti, že by šatu bylo k těmto účelům zneužito, neboť by k těmto účelům stvořen. Šatu naopak zneužila morálka, která postupem času stále víc a více vybičovávala stud. Proto nemá dnes šat, pokud se týká záležitostí erotických, jednotného poslání. Člověk dělá šaty podle sebe: cudné a necudné, chceme-li již těchto slov užíti.

Stud nebyl však výlučně reakcí na věci pohlavní, nýbrž přenášel se na všechny animálně životní děje. Někteří divoši ze studu ani nejedí před sebou a dodnes stydí se na př. i polský rolník před svým pánem vypíti nabídnutou mu kořalku. Stud před exkrementy je stejného původu, neboť i tyto funkce připomínají závislost a smutné konce všeho životem začatého. Že hodování je stejně studuhodné jako soulożení, dokázal i do minulého století platný zákaz kouření na ulici. Úřady měly patrně starost, kterou má lidská pošetilost dosud, o to, aby lidé nepoukazovali kouřením přespříliš na své zažívací ústrojí a neodhalovali své živočišství. Podobná bláhovost studu tkví v zadržování moče a stolice, jsme-li ve společnosti, čímž se někteří lidé domnívají předstírati svou bezpohlavnost a nadhmotnost.

Tyto produkty studu jsou zcela bezvýznamné a spíše ke škodě. Úkolem morálky nebylo zakrytí genitalií, ani samotářské provádění životních funkcí požíváním počínaje a defekací konče, nýbrž využití lidských schopností k práci pro hegemonii lidského druhu. Morálka stvořila stud proto, aby hravost učinila produktivní. Opírajíc se o vrozenou disposici ke studu, využila morálka k práci lidské přirozenosti: hravosti. Mezi hravostí a prací je podstatný rozdíl. Hravost stává se totiž prací teprve tehdy, nabývá-li účele jakožto prostředek. Naproti tomu smysl hravosti vězí v ní samé. Je-li proto hravost vitální přirozeností, nelze to předpokládati o práci. Práce je nutným zlem. Pro neposlušnost byl člověk vyhnán z ráje a trestem mu určeno, aby v potu tváři dobýval svůj chléb. Práce má, oproti čisté hravosti, ještě jiné funkce než libidinosní ukájení. Je tu tedy k radosti z hraní připojena nelibost plánu a účele. Původně veškerá činnost měla přímý vztah k sexuálnímu životu. Každé hraní bylo v podstatě reprodukcí sexuálních zkušeností, jakož i mluva omezovala se

na zvukové vábení partnera a projevy krajních vzrušení.

Těmito vlastnostmi by se ovšem člověk nelišil od vrčícího psa, hrajícího si s poduškou. Člověk stal se člověkem, neboť z hravosti vyvinula se práce a ze zvukového sex apealu řeč. Ekonomickým zužitkováním diferenciovaných vábivých volání, jakož i nalezených nových hodnot hravosti byl však prvotní sexuální charakter řeči a práce potlačen a zůstal toliko latentním. Je proto záhodno připomenouti, že nejdůležitější nástroje, jako je na př. oheň, a nejdůležitější práce, jako je orba, byly objeveny při imitování sexuálního ukájení. Prvý oráč neoral, nýbrž znásilňoval zemi.

Tělesná potence, neomezovaná na genitalie, vzbudila tak velkou potenci duševní, tak velkou chut po sexuální činnosti, že ji vůbec kdy nebylo a není možno normálně ukojit. Bohudíky psychická potence však nevyžaduje pohlavního partnera, má své vlastní cesty. Kdyby se byla zabývala toliko ženami, nikdy by se nebyla stala vynalézavou. Proto ani morálka nemusí býti do té míry puritánskou a odvraceti lidi od přímého sexuálního ukájení, aby získala jejich zájem pro práci. Stačí, odvedla-li je od výlučnosti jeho představ. Pro práci nemusí nikdo obětovati normální sexuální život. Po této stránce žili staří Řekové ideálně, neboť při neomezovaném ukojení, fysicky potřebném, vytvořili vysokou kulturu. Zadržováním semene se nic neušetří, morálka musila pro své zájmy zatlačiti do nevědomí sexuální charakter hravosti, nikoli však sexualitu samu.

Potlačování tělesných potřeb nijak kulturní a civilisační práci nepodpořilo, ba naopak, možno říci, že na ni působilo pathologicky. Povšimněme si nezdravé přetíženosti gotiky proti jednoduchosti antiky a renesance. Vidíme, že když církev nedovolila ve středověku obcovati sdostatek se ženami, obco-

valo se se stavebním materiálem. Z obavy, aby se neprznily ženy, bylo dovoleno zprzniti stavby. V gotice projevuje se proto nejen morálkou racionálně využitý prvek hravosti vtělené lidem, nýbrž daleko více stávají se dómy nouzovými náhražkami alkoven. Proti antice jsou sexuální motivy křesťanské kultury nepřirozené a nezdravé. Jestliže za její éry se stala práce jediným uznávaným ventilátorem erotiky a sexuality, nebyla tato sladším břemenem, než je dnes, v době poměrně mnohem svobodnější sexuálně.

Práce baví do jisté míry, plně bavit nikdy nemůže. Druh práce lze si sice vybrati dle individuálních zálib, avšak všechny pracovní obory jsou vázány neměnným základním plánem, který nemůže ustoupiti pracovníkově libovůli, neboť z práce by se pak stala opět neproduktivní hravost. V plánovitosti, v účelovosti tkví trpkost práce. Nelze pracovati jen tak pro samotnou rozkoš. Jediné snad umělcova práce blíží se tomuto ideálu, avšak také jen částečně. I umění je vázáno formálně, neboť každá práce je plánem vytčené využití lidské hravosti.

ČLOVĚK A ŽENA

Ač pracují muži i ženy, nese práce v sobě přece mužský charakter. Byť by byla údělem obou, je vynálezem toliko mužů. Proto i povždy práce méněcenné byly přisuzovány ženám, kterým, dík jejich biologické tragedii, zůstává práce cizí. Důležité a důmyslu vyžadující práce zastával a zastává muž. A poněvadž muž tímto způsobem již od pradávna pečuje o ženu a děti, je přirozené, že existoval vždy patriarchát. Matriarchát nebyl nikdy rovnocenný patriarchátu, nýbrž za jeho éry určovala se toliko příslušnost dětí podle matek, zatím co převaha

mužů a ostatní zřízení byly stejné jako později. Patriarchátem snad byla vláda mužů zostřena, nikoli však začata. Matriarchát byl přirozeným důsledkem nevědomosti primitivů, kteří neznali spojitost koitu s rozením. Neznali je snad ani v prvých dobách patriarchátu, čemuž by nasvědčoval zvyk couvade, kdy muž místo ženy prodělává šestinedělí, jakož i držení rodičky na klíně manželově, jímž se muž symbolicky zúčastňoval rození. Pozdějším poznáním spoluúčasti mužovy na plození dětí utrpěla pak i psychologicky úcta k ženám, o nichž se dříve předpokládalo, že rodí parthenogeneticky. Poznalo se totiž, že žena nedovede se samostatně uživit, ani samostatně plodit potomstvo, že je tedy i sama o sobě i jako stroj na výrobu dětí plně závislá na muži.

Tento osud vyplývá z *ženiny životní tragedie.* Nepříjemnost koitu a svízele těhotenství a rození jsou jí důvodem k bránění se sexuálnímu životu. Samičky jsou vůbec kokoty, strachující se z konsekvencí svých her. Třebaže samy dráždí samečky a okazale poukazují na své vnady, jako na př. samička paviána vybarvením a zduřením olysalé hýždě, bojí se nakonec zdivočelosti samce. Kohabitace je spíše bolí než baví. Ani samička člověka není šetřena tohoto osudu. Ba dlouhou dobou těhotenství a měsíční periodou je nejtrýzněnějším a proto i nejasexuálnějším tvorem ze všeho živočišstva. Libido její omezuje se tělesně i duševně na pouhou erotiku a proto i její činnost nedosahuje nikdy aktivity jako u muže, u něhož je podmíněna prudkou sexualitou. Její neaktivnost sexuální nevedla ji k vynalezení a nepudí ji ani k provádění práce.

Koitus ženy nebavil, neznázorňovaly jej a také nic lidského nevynašly. Poněvadž však byly anatomicky uzpůsobeny stejně jako muži a měly tedy dis-

posice k reprodukci lidskosti, podařilo se jim přijmouti člověčenství z rukou mužů. Muž učinil ze ženy člověka. Přesto zůstala u žen v převaze povaha animální, citlivost a planá hravost. Schopenhauer má pravdu tvrdí-li, že ženy hodí se za ošetřovatelky a vychovatelky našeho ranného mládí právě proto, že jsou samy dětinské, pošetilé a neprozřetelné, jedním slovem, velké děti po celý svůj život: cosi mezi dítětem a mužem, jenž je vlastním člověkem. Muži obětují se člověčenství prací. Plánovitostí znepříjemňují si rozkošnické hraní. Ženy pak v zájmu tělesného udržení člověčenství jsou muži donuceny zakončiti své erotické hry nepříjemnou sexualitou, za čež v odplatu se jim však dostává od mužů ochrany a obživy. Neobětují tedy pro lidstvo ničeho, za vše jsou odměněny. Lidmi staly se ženy teprve odleskem lidství mužů. Přijímají je pasivně a nijak se o ně nezasluhují. Jejich poslání je čistě animální a dosud se nezměnilo. Není tedy důvodu, proč bychom měli považovati za směšnou a barbarskou otázku, předloženou církevnímu koncilu, zda je také žena člověkem. Rovněž tak i sentence Nietzscheova: Všechno na ženě je hádanka a všechno na ženě má jediné rozluštění: jeho jméno — těhotenství, je více než vtipným nápadem.

SEXUÁLNÍ HISTORIE LIDSTVA

LIDSKÁ SPOLEČNOST

Pokud si jsou živočichové odděleného pohlaví soběstační, vedou, jak samci, tak samičky život na vlastní pěst. Toliko větší sousto potravy přiláká několik jedinců téhož druhu na stejné místo. Tento *houf* nemá však co činiti se společností, neboť tu neexistují žádné vzájemné vztahy mezi živočichy. Teprve pohlavní pud v době páření nutí vyhledávati druha, partnera a dává podnět ke shlukům, které jsou prvým náběhem k utvoření společnosti. Oproti tomu shromáždí-li potrava nebo jinak příznivé podmínky určitého okrsku více stejnorodých živočichů, má jejich *shromáždění* v době zralosti pohlavních buněk účel samo v sobě. Frapantním příkladem toho jsou velké spousty ryb plujících k mělčinám, aby se tam vytřely. Poněvadž se však zárodek zevně oplozený vyvíjí mimo mateřské tělo a vylíhlé rybce se obvykle nedostává péče, rozprchnou se po vy-

tření masy ryb a teprve příští zralost pohlavních žláz je sežene opět dohromady.

Jestliže se však zárodek vyvíjí v mateřském těle, nebo musí-li býti o zárodek jakož i o zrozené mládě pečováno vznikají prvá déletrvající *soužití*. V mnohých případech stará se o novou generaci výlučně samička a účast samečka je vyžadována jenom v těch případech, kdy samotný biologický úkol samičky je tak vyčerpávající a zabírá tolik času, že jí nezbývá ani sil k opatření nejnutnější potravy. Tehdy je zapotřebí i péče samečka, který by se staral o ochranu a obživu samičky s mláďaty. Z toho je zřejmé, že prvé svazky životní byly tvořeny za účely rozplozovacími, v zájmu udržení druhu. Odchováním mláďat přestává však míti párové soužití smysl a dvojice se obvykle rozchází. U ssavců však je vesměs pár obnovován každoročně s novým partnerem. Tvrdí-li se o anthropoidních opicích, že žijí se svou samičkou trvale, nelze to přijati s valnou vírou, neboť o tom by nám mohl pověděti toliko Tarzan mezi opicemi žijící. Z chování opic v zajetí, rovněž jako z konstelace náhodně schytané tlupy v pralese nelze na nic usuzovati. Existuje-li přece trvalejší poměr mezi vyššími živočichy, je jej možno vysvětliti nouzí o samičky.

A priori nelze však vůbec z příkladů ze zvířecího života vyvozovati přirozenost a vrozenou náklonnost člověka k monogamii. Nehledě k tomu, že člověk se od zvířat liší právě zvláštností psychické a sociální organisace, nelze spatřovati v žádném uzpůsobení života zvířat analogii pro svébytný společenský život lidí, již proto, že soužití, jak veškerého živočišstva, tak i živočichů si blízkých nemá jednotného charakteru. Jestliže se domníváme, že gorila žije monogamně nebo alespoň ne promiskuitně, skýtají mezi opicemi příklad pro promiskuitu paviáni.

Všeobecně pak monogamické soužití, věříme-li v ně, je vlastní živočichům člověku vzdálenějším, zatím co zvířata, která jsou nám vývojově nejbližší žijí ponejvíce se samičkami v nevázaném styku. Kdyby se tedy mělo o našem životě usuzovati ze života zvířat a kdyby měla býti monogamie u lidí vrozenou vlastností, musel by nám být bližší lecjaký pták než pavián. Je sice možné, že ve zvířecím stavu tvor podobný člověku by žil nebo dokonce i žil v párech, avšak utvoření prvé společnosti tuto formu musilo nutně vymýtiti.

Rozdíl pravé společnosti od párovitého nebo polygamního soužití zvířat tkví v jejím účelu. Pár nebo horda byly utvořeny výlučně za rozplozovacími účely, kdežto *společnost* mnoha samců a samic je zakládána v zájmu lepšího a bezpečnějšího uhájení existence sdružujících se individuií. Za analogický případ takového spolčení lze považovati i genesi prvého organismu, kdy několik jednobuněčných živočichů se organisovalo v kouleče. Postupná specialisace jednotlivých buněk svědčí pak o větší podobnosti organisace buněk s organisací lidské společnosti, než jakou jeví smečky zvířat. Horda opic delšího trvání nebo smečka vlků a hejna ptactva organisovaná toliko přechodně podobají se lupičským tlupám, kdežto kolektiv lidský mimo toto poslání útočné a obranné je převážně pracovním kolektivem, k jehož úkolu náleží též starost o potomstvo. V tlupách anthropoidních opic stěží nacházíme pravzor lidské společnosti a v pracovních kolektivech mravenců a včel není pro nás rovněž nic poučného, neboť dělnice jsou k pohlavnímu životu nezpůsobilé.

FORMY SEXUÁLNÍHO SOUŽITÍ

V společnosti, která je trvale utvořena k opatřování existenčních potřeb, vyvíjí se i pohlavní život jinou formou, než u zvířat, která po většině mimo dobu rozmnožování žijí samostatně, nezávisle na svých druzích. Předpokládáme-li, že původní lidská společnost byla v jádře komunistického zřízení, vybíjela se přirozená disposice k násilí toliko na druhé, cizí společnosti, takže jistě mezi ženami a muži téže hordy panovala *sexuální nevázanost*, neboť uvnitř hordy nebylo žárlivosti. Přesto je však skoro jisté, že i monogamický poměr se tu vyskytoval z důvodů pohodlí a návyku, avšak nebyl trvalý, neboť muž nebyl vázán péčí o ženu ani po dobu těhotenství, a nebyl ani výlučný po dobu svého trvání. O ženu se staral celek, ať s ní lehával ten nebo onen. Monogamie v prakomunistické společnosti nebyla nijak materielně podmíněna a není proto důvodu, proč bychom ji nutně a výlučně musili považovati za původní poměr mezi muži a ženami. Reich správně píše: „Je vidět jak málo mají společného vypínavé vědecké kategorie jako: monogamie, polygamie, polyandrie a promiskuita se sexuálními vztahy řízenými toliko sexuálními požadavky.". Jakmile přestaly působiti materielní faktory na pohlavní život, jak se tomu stalo v prvotní komunisticky zřízené společnosti, projevila se přirozená náklonnost k sexuální nevázanosti. *Monogamické svazky* některých živočichů jsou produktem nouzovým, který utvořením pralidského kolektivu byl eliminován.

Kolektiv primitivů je vskutku něčím reálným takže nelze pochybovat o jeho solidaritě a předpoklad nějaké žárlivosti mezi soukmenovci, jež snad byla pozorována v hordách zvířecích, rovněž od-

padá. Kolektivní myšlení primitivů skýtá pádný důkaz pro hluboký a úzký vztah mezi jedinci prvotní lidské společnosti. Postupující dělba práce a směnnost hodnot měly však v následku opětné osamostatnění lidské individuality a negaci vnitřních vztahů v kolektivu. Se soukromým vlastnictvím užitkových hodnot vzniklo i soukromé vlastnictví žen, při němž již početný poměr mužů a žen nutně vedl k jednoženství. Sexuální nevázanost zůstala však i nadále skrytým požadavkem a mimo předmanželský život a manželskou nevěru projevila se frapantně u zámožných lidí *polygynii* v podobě mohamedánských harémů. Naopak nedostatek prostředků k obživě žen a početná převaha mužů nad ženami vedla k *polyandrii*. Monogamie je v očích polygamně žijících národů symptomem materiální nuznosti. Mohamedán mající jednu ženu nežije monogamně z normálních důvodů, nýbrž je k tomuto životu donucován vnějšími poměry. Rovněž i monogamie kulturního světa nemá jiného původu. Idey křesťanské byly původně světovým názorem potlačovaných tříd, u nichž monogamické svazky byly čistou *syndiasmií*. Poněvadž však monogamie byla hospodářským postulátem bohatých, přijali i oni její morální nutnost. Prostituce, jež vznikla společně s jednoženstvím dokazuje ale pudovou přirozenost sexuální nevázanosti. Nemůžeme tedy přiznati monogamii biologické oprávnění, ale ani absolutní promiskuitu nelze pokládati za přirozený stav. Pračlověk jistě jevil tendenci dávati přednost styku s jednou ženou, již si právě oblíbil, avšak tento poměr jej nezatěžoval ani pro přítomnost ani pro budoucnost. Chce-li kdo zváti takový poměr monogamií, nesmí zapomenouti, že v této podobě byla toliko přechodnou, dočasnou a nikdy nebasovala na *věrnosti*.

ZTRÁTA MATKY

Přechod od libovolného quasi monogamického sexuálního života k nucené zákonité monogamii trval velice dlouho a nebyl náhlý, neboť nepřirozenost tohoto trvalého monogamního svazku vyžádala si velké psychické oběti. Prvou regulací pohlavních styků, jak jsme se již zmínili, byla exogamie, která podle Reichova výkladu pracovala pro vzájemný mír a dohodu mezi lidskými klény. Do jaké míry byl tehdejším lidem takovýto závazek těžce snesitelným sotva si dovedeme představiti. Nejlépe posoudíme obtíže exogamie, uvědomíme-li si onen psychický přerod, jejž musil člověk vykonati, aby od ideálu *mentonské Venuše* došel k ideálu *Venuše milótské.* Idolem pračlověka, jakož i idolem dnešního dítěte byla matka a proto i prvé plastiky a kresby žen zdůrazňují *atributy mateřství* jako prvky ženské krásy. Zotročeni cizími násilníky ztratili muži své matky jako sexuální objekt a byli nuceni hledati své družky v cizích hordách. Jelikož však mužové cizí hordy lpěli rovněž na svých ženách, matkách dostalo se vyděděncům toliko mladých dívek, mnohdy možná ještě nevyspělých, jejichž neženský zjev je sotva vzrušoval. Všeobecné zavedení exogamie, kterým se zabránilo vzájemnému přepadání a vraždění bylo proto založeno na manželství punalua, kdy bratři jednoho totemu vcházejí ve styk se sestrami totemu druhého. Punaluou zabránila tedy exogamie současně styk mezi rozdílnými generacemi, což jí právě učinilo tak těžce snesitelnou. Mužové byly tedy exogamií odloučeni od svých starších žen, od svých matek i když exogamický zákon nevznikl v hordě, jejíž všechny ženy náležely otci-vůdci, nýbrž ve společnosti komunistického zřízení.

Odpoutání se od matky jako sexuálního objektu je velkým dílem civilisačním, jehož řešením se zabývala a zabývá lidská kultura. Zdržení se incestu, konflikt individuálních požadavků se zájmy celku došel reprodukce ve všech ritech a mytech primitivů i v dílech mnohých antických a moderních umělců. Analysa *iniciačních ritů* odhaluje nám v nich prototyp protiincestních bojů. Obřady, jimž se mladíci přicházející v pubertu podrobovali, ilusionovaly smrt dítěte a znovuzrození muže. „Znovuzrození lze pojati za zdařilou identifikaci s otcovskou generací", praví Winterstein a dodatkem cituje Reika: „Ceremonie (znovuzrození) anuluje zrození chlapce ženou a věří, že tím odstranila incestní libido.' Identifikací s otcem je navazován vnitřnější vztah mezi chlapci a muži, jejž podlamovala nevědomá tužba po incestní lásce. I rity při pubertě dívek nemají jiného smyslu, než odstraniti zájem dospívajících dívek na otci a získati sympatie pro matky-ženy, které jim jsou sokyněmi v této nedovolené lásce. Krutosti, jíž se při pubertálních ritech používalo, provádění obřízky (circumcisio) a vyřezávání (excisio) poštěváčku ukazují jak drasticky bylo nutné vštípiti zákaz incestu dospívající mládeži.

Všechny tyto methody byly však umělé a nedostačily by samy k odpoutání od incestních požadavků. Lidská psycha si proto musela hledati i přirozené cesty k potlačení incestní lásky. To se ji také podařilo morálním využitím biologicky podmíněného strachu z pohlavnosti, jež evokovala v nich představu smrti. Člověk počal ve strachu před smrtí popírati své pohlaví a proto mu začala vyhovovati žena, která svou formou neprozrazovala přespříliš svou rozplozovací funkci. Dík ambivalentnímu poměru k pohlaví stala se ideálem mužů *žena chlapeckých tvarů* a snad vděčí i homosexuální láska

mužů za svůj vznik asexuálním tendencím, jež v lidské psyše vybičovala vzrůstající morálka. Není nikterak náhodné, že právě v době a v zemi, kde byla vytesána milotská Venuše malých prsů a jinošského těla vzkvétala láska mezi muži.

Přesto však incestní tužby nebyly umlčeny. Ideál matky v klasickém znázornění mentonském ožívá v steatopygii, kteroužto přednost Hotentotek vyvažoval u bělošek v minulém století cul de Paris. Jestliže v antických dobách nosily ženy různé pasy bránící vzrůstu prsou nebo zakrývající jejich vyvinutost, hemží se předválečný tisk inserty doporučujícími různé prostředky k zvětšení prsů. Doba poválečná, kdy žena se tak zvaně emancipuje a hrne se k mužským povoláním, opět idealisuje útlou linii a drobné prsy. Rozdíl mezi dnešním a antickým ideálem je však ten, že starověká žena chtěla býti podobna jinochu, aby neztratila mužovu lásku, kdežto dnes dbá zakrnění svých ženských atributů hlavně z důvodů existenčních a nikoli erotických. Přesto však existuje dnes sdostatek plnotvarých žen, takže mužové různého vkusu mají stále velký výběr. Štíhlost a obtloustlost je jako erotický činitel hlubší podstaty než modní a proto, stane-li se modou jedna tvářnost, najde se vždy dost zájemců pro druhou, nemoderní.

Mentonská Venuše je přirozeným ideálem, kdežto krása milotské Venuše našla pochopení teprve později. Ovšem o nalezení záliby ve štíhlosti nezasloužil se žádný abstraktní vytříbený vkus, nýbrž lidstvo došlo toho zalíbení velice hlubokým a složitým duševním pochodem, jehož přehledný obraz jsme tu podali. Prostým rozumem nemůžeme vykládati žádný významnější dějinný fakt. Neučenému pokrokáři vystačí k vysvětlení smyslu obřízky hygienická snaha prozřetelného Mojžíše, avšak my víme,

že její smysl je mnohem hlubší. Přitom je záhodno zmíniti se již i o tom, že obřízka je naopak zdravotně závadnou, neboť volný žalud ztrácí na citlivosti, čímž trpí mužova sexualita.

PLATONICKÁ LÁSKA

Žádný všeobecně dochovávaný zvyk nemůže být diktován toliko rozumem nebo hospodářskou nutností, nýbrž musí si vynalézti i subjektivní psychologické oprávnění. Proto i všeobecné *zavedení monogamie* muselo využitkovati pathologicky našeho přirozeného nadání. To ovšem nemění nic na ekonomickém smyslu monogamie, jenž byl jediným důvodem jejího vzniku. Je samozřejmé, že soukromé vlastnictví musilo vzhledem k svému zachování hledati soukromé dědice a uchrániti soukromý majetek před opětným rozplynutím. Za dědice byly vyhlédnuty děti manželek a aby jich nebylo mnoho, pojímal muž za manželku toliko jednu ženu. Dokud lidé neznali následků koitu, zdůraznil muž svůj tělesný vztah k dětem manželky zvykem couvade nebo držením rodičky na svém klíně, jímž se symbolicky účastnil jejich rození. Z pochopitelných příčin nebyla za monogamie této formy vyžadována věrnost ženy, což potvrzuje u některých primitivů zvyk nabídnouti hostu mimo jídla a pití i vlastní ženu. Do této doby byla monogamie dovolující mimomanželský styk celkem dobře snesitelná. Objevením opravdové funkce mužovy při plození nastal však obrat. Tak, jako bylo omezení sexuálního výběru na druhy téže generace utrpením zavedené exogamie, byla, po poznání aktu oplození, vyžadovaná věrnost nejsilněji pociťovaným svízelem monogamie trvale uzavírané sňatkem.

Jestliže člověk dříve střídal objekty svého sexu,

bylo nutné, aby nyní vyžadovaná stálost byla nějak ulehčena. Toto ulehčení přinesla *individuální láska*, jejíž nejzazší konce spatřujeme v maniacké touze po určité ženě nebo muži. Platonská láska, jak nazýváme formu tohoto milování oproti lásce fysické, není nám dána od přírody. Primitivové jí celkem vůbec neznají. To, co u nich mnozí etnologové nazývají platonickou, psychickou láskou, je normální fysická láska, která při zdravém poměru mezi mužem a ženou je samozřejmě daleko více než pouhé imissio penis a ejakulace. Podobný přematerialisovaný názor na fysickou lásku mohla zploditi toliko nejsprostší forma prostituce. Přesto však, má-li i každá přirozená tělesná láska svůj duševní korelát, je individuální láska něčím jiným. Milovati v tomto smyslu můžeme toliko jednu ženu a ani její delší nepřítomnost nemůže nás pohnouti ke styku se ženou jinou. Primitiv této samovolné věrnosti neznal. Nemohl-li vejíti ve styk se ženou, již si oblíbil, spokojil se s jinou.

Mládež divochů žijící v neustálých sexuálních hrách mezi sebou přirozeně nebude lnouti nikdy v životě výlučně k jedné ženě. Vzbudit schopnost k platonskému milování lze toliko zabezpečením předmanželské zdrženlivosti ve věcech pohlavních. Volný sexuální styk odnímá disposice ke grandiosním láskám. Proto nejpříhodnější dobou pro platonské milování byla éra křesťanská, v níž byla vysoce ceněna nevinnost. Dodnes pak jsou milování schopni ponejvíce lidé vycházející z puritánské výchovy a ideologie, kdežto vyznavači volné lásky, pokud se jim ji též podařilo realisovati, ztrácejí skoro plně schopnosti k maniacké lásce. Je tedy platonská láska morálkou, umožněnou deformací normálního poměru k ženě, avšak je nutno objasniti blíže její vznik.

Dokud užitkové hodnoty, potrava a těla žen, nebyly soukromým majetkem, nepotřeboval člověk lásky, neboť uvnitř kmene nebylo nenávisti. O potravu a ženy zápolily mezi sebou toliko klény, avšak uvnitř klénu neexistovala lakota ani žárlivost. Ve všech nebezpečích dostalo se člověku pomoci a ochrany druhů. Člověk nebyl opuštěn i když měl četné nepřátele. Teprve přeměna kolektivního hospodářství v soukromé, odrážející se psychicky v přerodu kolektivního myšlení v individuální, donutil každého jednotlivce spoléhati se výlučně na vlastní síly. Dřívější zápolení mezi lidskými klény bylo přeneseno i dovnitř klénů. Nebýti již dělby práce a vzájemné materiální závislosti lidí, byla by lidská společnost degradovala k houfu hmyzu vrhajícího se na zdechlinu. Ačkoliv se lidé účastní společné práce, vyvinul se mezi nimi konkurenční boj, který přátelství proměnil v nenávist. Smrt jednoho potěší druhého, neboť popoleze o stupeň výš na žebříku prvenství.

Soukromé vlastnictví žen vznítilo v člověku bezohlednost jeho podnikání. Přehnanou konkureční záští byl zničen libidinosní duch pracovního kolektivu mužů, jaký existoval v původní lidské společnosti. Žena stavší se soukromým majetkem vyvolala mezi muži boj o nadvládu, o nadřízenost. Mužové mohou získati ženy jedině na základě svých nadprůměrných vlastností, jimiž by vynikli nad své soky. Společenské a materiální postavení, které tu hraje největší úlohu, znemožnilo sociálně slabším dosáhnouti žen, které se jim líbily. Jejich láska nemohla být opětována z důvodů sociálních. Zabráněním výlučnosti sexuálních zájmů při navazování sexuálních poměrů, byly stvořeny prvé ideály grandiosních lásek. Těm pak mohlo se dostati sdostatek libidinosních zájmů, neboť neustálým soupeřením

zanikly přátelské svazky a libido bylo uvolněno výhradně pro ženy.

Přátelství snažilo se vměstnat se v tělesnou lásku muže se ženou. Žena však v tomto směru nemůže nahraditi ani to co poskytoval kdysi bůh. Je proto opravdu paradoxní nedovoluje-li nám rozum hledati záštitu v bohu, ale v ženách ano. Žena je přespříliš eroticky hravá než aby snesla mimoharemové prostředí. Přátelství, libidinosní duch mužské společnosti nebyl stvořen homosexuelním stykem, nýbrž kolektivní součinností při práci. Žena, jak jsme dříve již vysvětlili, není disponována k tvořivé a vynalézavé práci, její spolupráce s mužem je vždy méněcenná. Jestliže u některých národů dodnes žena je zatěžkána prací více než muži, využívá ji nadanější muž podobně jako koně. U žen lze při tělesné práci využít toliko jejich chatrných tělesných sil, při práci intelektuální její pečlivosti, svědomitosti a vytrvalosti. Tyto vlastnosti jsou výlučně mechanického charakteru a proto, je-li i při vědě potřeba mechanické práce strojem nahraditelné, osvědčily se ženy i v laboratořích.

Jestliže tedy není mezi ženou a mužem možný hlubší přátelský poměr, jsou lidé platonicky milující a slibující si od ženy všechno, ve svých nadějích zklamáni. Proto grandiosní lásky přetrvavší celý život jsou vázány na bytosti nepoznané nebo nezískané, jsou láskami nešťastnými. Velké lásky, o nichž pějí minnesängři a novodobí básníci jsou přeludy, které si uchovaly svůj pel jedině proto, že nedošlo k jejich plnému poznání. Láska musí mít překážky, aby se brzy nerozplynula.

Sociálně ekonomické ovlivňováni výběru partnerů, učinilo každému dosti žen nedostupnými, v něž může vkládati své naděje. Pohlavní zdrženlivost učinila ze žen klamné klenoty a nemožnost dosáh-

nouti jich zabraňuje rozkouzlení. Hledati v ženách víc než ženskost, podporovalo tu individuální soupeření, které nezná mimo sexus přátelství, egoismus podmaňující si všechny lidi.

Maniacká láska dovedla udržeti lidskou sexualitu na uzdě a pohlavní styk dovedla dokonale znepříjemniti. *Post coitum omne animal triste* je stav, jejž evokuje sexualita toliko u platonicky založených lidí. Manický charakter lásky otrávil rozkoš z pohlavního styku, neboť zklamaná iluse, že žena může poskytovati více než tělo, posiluje vždy odpor k pohlavnosti vyvěrající ze strachu před smrtí. Primitivové žili v přeerotisované společnosti a i jejich myšlení bylo ovládáno převážně erotickými komponentami, avšak libidinní poměr k ženě nezmrzačoval nikdy heterosexuální tělesnou lásku. Teprve civilisace, která oderotisovala společnost i myšlení, zcentralisovala veškeré libido na ženu, přetížila schopnosti ženy a způsobila tak trapnou postcoitní desilusionaci. Individuální láska svým manickým milováním zplodila moderní sensibilitu: sentimentalitu, melancholii, spleen, ba podpořila i cynismus v literatuře a skepticismus ve vědě. Tímto způsobem vrátila opět realitě původní libidinní vztah avšak v chorobné formě, neboť konečným centrem veškerého libida zůstala iluse vysněné milenky.

Manický prvek individuální lásky docílil sice částečné fysické věrnosti manžele manželce, ale psycha zůstala nadále nevěrnou. Člověk, který pojal za manželku ženu, kterou zbožňoval, je nutně za kratší nebo delší dobu sexuálního styku desilusionován ve svých nadějích a touží po novém ideálu. Tristní stav, jenž po souloži zničil jeho iluse jej však odvrací od toho, aby napříště se tělesným získáním svého ideálu v něm opětně zklamal. Přeceněním ženy byla zostuzena sexualita, jež je vrcholením toho, co

žena může mužovi věnovati. Iluse manických milenců, zošklivují krásu zdravého pohlavního ukájení a staví si vzdušné zámky v nedostupných nebo nepoznaných ženách. Manželské fysické nevěře sice individuální láska zabránila, avšak od chuti k ní, nevěře psychické, odpomoci monogamické rodině nemůže. Ekonomický zájem lpí však toliko na počestnosti tělesné a proto evokovaná manická láska učinila zadost svému úkolu.

Fysická promiskuita byla sice potlačena, ale v psychické formě trvá nadále. Ovšem, ani tělesné věrnosti nemohlo býti zabráněno absolutně, nýbrž toliko částečně. Instituce prostituce, jež je po celé trvání monogamie jejím nezbytným doplňkem to dosvědčuje. Ovšem, největší procento její klientely tvoří svobodní lidé a z ženatých hlavně jenom ti, jejichž manželky ztratily již všechen pel své dráždivosti. Poněvadž však i svobodní jsou disponováni k manické individuální lásce, nemůže je fysický styk se ženami uspokojiti a většina z nich zakotví po předcházejících dobrodružstvích konečně v manželském legálním životě, který je však rovněž zklame. Zklamáni před manželstvím i v něm odvrátí své zájmy od pohlavních styků a toužíce po nereálném objektu zůstávají celkem tělesně věrni svým manželkám, musí-li své tělo již někde ukojiti. Manická láska přehodnocením žen znepříjemnila tělesný styk s nimi a umožnila fysickou věrnost mužů v míře co největší.

Idealisace lásky odvrátila muže od pohlavní aktivity a dala jeho lásce notnou dávku masochistického charakteru. Tím se ovšem muž nestal pasivním tvorem, neboť omezení jeho aktivity jevilo se jedině v umírněnosti sexuálního ukájení. Duševní charakter milování sice zošklivením lásky tělesné potlačil mužovu sexuální aktivitu, avšak k masochistické

úloze milování se jej nepodařilo valně přiměti. Muž miluje ilusi a chtěl by dosíci její lásky, státi se pasivním, milovaným, ale žádná žena nezdá se býti této oběti hodná a této úlohy schopná. Člověk disponovaný k platonické lásce pohrdá odvracením se od fysické lásky, malými vítězstvími, avšak očekávané porážky ve vysněné lásce nikdy nedojde.

Co individualisovanou láskou ztrácí na své fysické aktivitě, je vynahrazeno zvýšením tvůrčí činnosti. Schopnosti pracovní, jevící se ve výdělku nebo v díle, staly se prostředkem k získávání žen. Muži přestali lákati ženy vyspělým tělem ozdobeným tetuážemi a nápadnými pouzdry skrývajícími jejich úd. Konkurenční vlastností se stalo společenské postavení, odvislé buď na penězích nebo slávě jména. Poněvadž pak získání milované ženy končí desilusionací a toužením po novém idolu, je konkurenční boj stále stejné intensity. Kariéra je nástroj k získávání žen do té míry účinný, že jej jedna žena, jíž se jednou zmocníme, nemůže cele absorbovati. Člověk chce svým životním dílem získati obdiv a lásku ženy, jíž si přepříliš idealisoval. Zklamán jednou, zajímá se o druhou a opět zklamán, počíná si tak důvěřivě ad infinitum.

Hledaje u ženy nadpřirozené schopnosti zůstává své manželce tělesně věren, neboť opovrhuje reálnými ženskými schopnostmi, avšak jeho vysněný psychický ideál udržuje stále alespoň duševní zájem na druhých ženách, mezi nimiž by se snad ta pravá našla. Strach z pasivní role nedovolí ale nikdy, aby jedné ženě byla odměnou za opětovanou lásku věnována mužova aktivní role. Proto obvykle dojde-li od slov k činům, přestane-li býti lidem navzájem se milujícím bráněno v jejich poměru, láska ihned opadává. Z těchto důvodů požadavky, které by byly ku škodě mužovy kariery, odlučují od sebe horoucně se

milující. Udržení své aktivní úlohy je muži vždy cennější než láska nejdokonalejší ženy. Egoismus basující na principu libosti je zcela přirozenou, nepotlačitelnou lidskou vlastností. Dochovává si vždy svůj primát, pro čež ani sebevraždu z nešťastné lásky nelze pokládati za vítězství lásky. Skončí-li člověk sebevraždou k vůli ženě, nečiní to k vůli ní samé, nýbrž k vůli své nezdatnosti. Zabíjí-li se kdo z podobných důvodů, má nešťastná láska toliko úlohu agenta provokatéra, neboť vede k nezvratnému poznání životní neschopnosti. Pro ženu se muž nikdy neobětuje. Horuje-li pro lásku se ženou, vybudovává si její ideál tak dokonalý, aby se mu žádná žena nevyrovnala. Žena, pro niž si někdy béře život, je vždy ilusorní.

ZMĚNY MORÁLKY

Člověku je potřeba lásky, ale od ženy se mu jí nemůže nikdy dostati. Zidealisovaná heterosexuální láska je paskvil zmrzačené sexuality a proto ani její historie nepočíná jinak než morálkou. Ač bývá nazývána platonickou, přece řecká kultura ji neznala v její manické formě. Antický svět zažil ještě zbytek libidinosního společenství mužů a nemusil hledati surogát duševní lásky u žen. Teprve křesťanství utlumující sexualitu a erotiku všemi způsoby, vypěstovalo tělesnou lásku k ženě v lásku romantickou. O klasické formě hetrosexuální platoniky nelze mluviti, neboť klasická láska v tomto smyslu byla toliko klasickým stykem muže se ženou. Křesťanstvím počaté dílo bylo pak dovršeno v moderní době atheismem. Ten vzal člověku poslední aheterosexuální lásku, odnaučiv jej milovati boha a při stejně přísné morálce připoutal veškeré libido

k ženě. Proto se nedivme, je-li Goethův Werther sentimentálnější než celá poesie minnesängrů. Křesťanský Abelard uchýlil se od Heloisy do kláštera, měšťácký Werther pro ztrátu ženy vyhledal hrob. Z toho je zřejmo, že pokrok lidského vědění nepřináší vždy a ve všem lidem mnoho štěstí.

Jiným dokladem toho je rovněž požadavek *panenství,* který se stal postulátem monogamie teprve po poznání funkce koitu. Dokud lidé věřili v parthenogenetické rozmnožování lidského rodu, neměli důvodu brániti mládeži ve volném předmanželském styku, ani je nenapadlo vyžadovati od manželky naprosté věrnosti. Teprve poznání aktu oplození a křesťanská morálka dovolující styk toliko za tímto účelem, donutila lidi v zájmu hospodářském, za účelem získání legitimity jejich dědiců, vystříhati se nemanželských dětí a levobočků předmanželskou abstinencí a manželskou věrností. Tak stalo se panenství, jehož neklamným anatomickým důkazem je hymen, požadavkem v manželství vstupujících mužů. Zkrvavená košile nevěst po svatební noci byla předkládána příbuzným a známým jako důkaz ženiny neposkvrněnosti. V Italii dochoval se dokonce dodnes zvyk, kdy s touto pomazanou košilí táhne rodina nevěstina vítězoslavně vesnicí.

Naproti tomu u primitivů nezůstává dívka dlouho pannou a zůstane-li jí až po dobu prvé menstruace, slouží jí to jen k posměchu. Mnohdy bývají dívky již v útlém věku zbavovány panenství svými matkami, nebo jsou k tomu účelu vyhlédnuti impotentní starci. Že primitivové nečekají na přirozenou *defloraci* při prvém koitu, vyplývá z tabu menstruující vaginy. I krev prvničky platí za jedovatou a je jí přisuzováná čarovná moc. Proto volí se mechanické předměty, zvláštní deflorační tyčky, nebo prsty žen a starců k protržení hymenu. Někteří

národové pak obětují deflorační krev bohům tím způsobem, že panny jsou zbavovány virginity penisem božské skulptury. V Indii slouží k tomu lingam a u Římanů měl týž účel falus boha Mutuna. Psychologicky podložena a hluboce vrytá pověra o nečistosti krvácející vaginy dochovala se i v křesťanském středověku, kdy defloraci namístě sochy boží prováděl pán na svých poddaných, kterýžto zvyk je znám jako právo prvé noci, *ius primae noctis*.

Naopak, ale i ideál nevinnosti do manželství vstupujících lidí byl drastickou formou zaručován již ve starověku a to infibulací, sešitím praepucia nad žaludkem nebo prostrčením kovového kruhu skrze praepucium (předkožku). U dívek pak bylo zabráněno svodům, jež by je mohly připraviti o panenství, podobně způsobem infibulačním, který se zakládal na sešití velkých labií. Ve středověku užívalo se pak drastického prostředku k uhájení manželské věrnosti v podobě Venušina pásu, jejž připínal a uzamykal své ženě manžel, obvykle, měl-li se vydati na delší cestu.

Jestliže jsme uvedli jako výjimečný případ nucené se podrobení každé poddané prvé souloži se svým pánem, je dalším zajímavým, morálce křesťanského světa odporujícím zvykem předmanželský styk ve formě *zkušebních nocí*, kdy se lidé chtiví založení rodiny mohli nezávazně přesvědčiti o svých pohlavních zdatnostech. Ve Skotsku dochoval se dokonce až do 18. století zvyk celoročního žití na zkoušku se ženou, aniž z toho vznikal nějaký závazek, zůstal-li tento styk ovšem bezdětný. Svrchovaný význam měl tento zkušební poměr nejspíše toliko pro dynastie, aby v případě pevného manželského svazku s neplodnou ženou vládnoucí rod nevymřel. U franckých králů stala se jejich žena řádnou manželkou teprve porozením dítěte. Monogamický sva-

zek byl uzavírán za účelem zplození zákonitých dědiců a proto nebylo-li zplození jich jisté, ustoupila i morálka v svých příkázáních.

Samotná plodnost nestačila však k vyplnění úkolu monogamie. Zplozené dítě mohlo se státi zákonitým dědicem teprve tehdy, bylo-li zplozeno s manželem, což kladlo na ženy přísný požadavek manželské věrnosti. Monogamická věrnost byla se zřetele na její sociálně ekonomickou funkci mravní povinností hlavně pro ženy. Muž nemusí se do té míry omezovati, neboť svým polygynickým stykem nečiní sporným otcovství dítěte, které by se však opačně polyandrickým stykem žen sporným stalo. Neváže-li muže k monogynii nutně ekonomický zájem, je pochopitelné, že ve výjimečných dobách povolila i morálka její překročení. E. Fuchs uvádí příkladem *bigamické soužití* mužů po třicetileté válce, kdy počet obyvatel Německa činil čtvrtinu počtu předválečného. Je pak pochopitelno, že v tom zbytku měly převahu ženy, neboť skoro všichni mužové padli v bitvách. Společnost, která pak byla interesována na brzkém znovuosídlení zpustošených a opuštěných míst, přestala v mnohoženství viděti něco nemravného.

Tyto dobové změny mravních náhledů dokazují, že morálka není nic absolutního, nýbrž, že její požadavky se řídí zájmy ekonomicko-sociálními a že tedy s nimi mění se i tvářnost morálky. Co bylo dříve zavrženíhodné, stává se pojednou přirozené a mravné, rovněž i naopak. Jelikož však historická společnost basuje povždy na soukromém vlastnictví, nemění se v základě ani morálka.

Detailní vývojové *změny morálky* váží se na částečné změny sociálně hospodářské. Tato měnlivost morálních přikázání dokazuje sama sebou, že mravy vůbec postrádají biologického oprávnění, neboť

člověk při morálních převratech nedoznal žádných biologických změn. Přesto, není-li morálka zakořeněna v těle lidském, nemůže býti pouhým dogmatem, jež by prostě člověk z rozumového přesvědčení, jakožto hospodářské požadavky dobrovolně přijal. Přes svou nepřirozenost musí se morálka starat o hlubší, quasi přirozené zakotvení v člověku, kterého se jí dostává v lidské psyše. Pomocí psychických mechanismů, jichž dovede dokonale využíti, stává se takřka duševní přirozeností lidskou, proti níž revoltují toliko atavistické rysy psychy z dob, kdy přání a požadavky naší duše odpovídaly výlučně a přímo jedině potřebám našeho těla. Složitý a hluboko sahající psychologický podklad naší morálky budí zdání, že se morálka dnes již přenáší na další pokolení cestou dědičnou a že člověk není již schopen vrátiti se k přirozenosti primitivů. Dítě však ve skutečnosti veškeré své duševní a tedy i ethické vlastnosti získává teprve životem, takže můžeme obdobou Haeklova biogenetického zákona tvrditi, že i ontogenese psychy je její zkrácenou fylogenesí.

PRODEJNOST ŽEN

Disposice dítěte k individuelní manické lásce není dána dědičně, nýbrž reprodukcí podmínek, které vedly k jejímu prvému zrodu. Rodinnou výchovou je dítěti vštěpována jeho individuálnost oproti libidinosní kolektivnosti primitivů a naprostým zatajováním významu pohlaví je libido v zbývajícím heterosexuálním poměru odváděno k manickému zcestí. Dítě miluje ženy, aniž by mělo ponětí o rozdílu jejich pohlaví. Proto i uspokojení jeho lásky je odváděno z cest sexuálně erotických k psychicko-libidinním. Věnuje-li dítě pozornost svému pohlaví,

odvádějí napomínání a ostré výhrůžky opřené o kastrační hrůzu účinně jeho zájem na jiná pole. Pohlavní nevědomost a zdrženlivost v ukájení spolu s přepřílišným individualismem dnešní společnosti disponuje nás k manické individuální lásce a tím budí zdání, že jsme obdařeni sklony k monogamii. Monogamie je zjevem ekonomicko sociálním, který nastoupil po předcházejícím skupinovém manželství, *communal mariage,* jak můžeme také zváti promiskuitu uvnitř kmene. Teprve jí nastalé nové poměry v sexuálním ukájení zplodily zvláštní mimotělesné zájmy na ženách, avšak již exogamie, která zhoršila podmínky sexuálních ukájení byla jejich prvým podnětem. Přes vzájemné výměny manželek dochovala se totiž nenávist mezi cizími kmeny, která činila mnohdy obtížným ucházení se o přízeň žen. Malinowski líčí, jak výpravy za dívkami do cizích vesnic u Trobriandů, doví-li se o nich tamnější jinoši, bývají přepadávány a obvykle po bitce, v níž se neujde zranění, vyhnáni. V tomto počínání domorodců projevuje se původní obrana domácích žen z dob předexogamních, kde endogamní klén chránil své ženy před je přepadávajícími cizími násilníky. Ač později byl styk mezi druhy téhož kmene co nejpřísněji zakázán a jedině možný byl styk s ženami druhého kmene, svědčí přepadení výprav cizích nápadníků o nevědomém zájmu domácích na endogamních stycích. Exogamií bylo tedy znesnadněno získání ženy a tak mnohdy nedosažitelná žena, jež, jakožto blíže nepoznaná, byla schopna idealisace, mohla evokovati prvé symptomy manické vášně mužů. To, že milovati můžeme jen nepoznané, vědí dobře ti, kteří se oddávají t. zv. *distanční lásce,* při níž se střeží vejíti se zbožnovanou osobou v osobní styk.

Monogamie pak dokonce znemožnila mnohým získati ženu vůbec, neboť ta jako nástroj k ukájení a rození dětí stala se zbožím, k jehož koupi bylo potřebí materiálních prostředků. Jako každá užitková hodnota měla svého majitele, který se jí dobrovolně nevzdal. Nemohl-li dosíci některý muž ženy koupí, musil se jí tedy zmocniti násilím.

Historickým příkladem pro uzavření manželství uloupením ženy je hromadný únos Sabinek Římany. Ač *loupež žen* je dochována i v mnohých ceremoniích svatebních, byla v pozdějších dobách nejspíše východiskem z nouze toliko v případě nejkrajnější nutnosti.

U většiny i dnešních primitivů je získání ženy, uzavření manželství obchodem. Prvotně byla žena *prodávána* svými rodiči za cenu, jejíž výše se řídila pracovní dovedností a relativní velikostí počtu svobodných žen. Jestliže žena byla schopna zastávati různé práce nebo byl-li nedostatek žen, ceny se přirozeně zvyšovaly. Poněvadž však muži náležela povinnost starati se o výživu ženy a forma obživy stále více vytlačovala ženskou pomoc v tomto úkolu, stala se žena pro muže brzy velmi tíživým břemenem, což mělo za následek, že, když se rodiče chtěli zbaviti dcery, musili jí získati ženicha věnem. *Věno* ženino, jež mělo přilákat manžela, bylo původně odváděno ve formě tributu z každoroční sklizně a výpomocí pracovní. V starověku nabylo pak u kulturních národů obvyklé formy peněžité, kterou si dodnes udrželo.

Namísto prodeje žen při uzavírání manželství počal býti kupován muž pro ženu. Věnem byl získán ženě majetnější člověk a tedy i pohodlnější život v manželství. Věno zplodila diferenciace třídní, majetková. V pravém slova smyslu však ani věno není kupováním muže, neboť muž nadále za svou ženu

platí její obživou. Zrušením koupě ženy od její rodiny a jejím vybavením věnem, byla kupní její cena toliko snad snížena nikoli ale odstraněna. V endogamním klénu platili muži ženám za jejich povolnost jim poskytovanou ochranou a výživou. Zavedení exogamie, která nejspíše v svých prvních počátcích odkazovala muže na ukořistění žen, zplodilo později kupní formu získání manželky, kteréžto zvýšení ceny žen, ceny sexuálního ukájení, bylo však brzy odstraněno ženiným věnem, které cenu žen naopak snížilo.

Stále se stupňující nesnáze v uhájení existence vysvětlují přirozený vznik vybavení dívek věny. Věno si vyžádaly hospodářské podmínky, kdežto koupě žen od rodičů nezdá se býti ekonomicky zdůvodněna. Za poskytovanou rozkoš a případně i práci odměňoval se muž ženě tím, že ji živil. Platil-li za to i jejím rodičům, nelze to vyložiti jinak, než že rodiče využili nedostatku svobodných žen a těžili z něho. Leč koupě nevěsty zdá se míti jiný smysl než prospěchářství rodičů. Exogamicky žijící kmeny vzhledem k svým latentním incestním sklonům, nerady vydávaly své ženy cizím příslušníkům, a proto snad poplatek za vydání ženy byl skládán za účelem usmíření. Koupě manželky byla spíše formalitou než obchodem.

Forma uzavření sňatku nemá však nijakého vlivu na poměr ženy k muži v manželství. Výjimky, že žena si svého muže doopravdy kupuje a vydržuje, což je hlavně dnes dosti častým zjevem, všeobecně na věci nic nemění. Žena prodává své tělo. Za své služby muži je jím poskytovanou obživou náležitě odměňována. Právě tak v promiskuitně žijící endogamní hordě, jako v pašově harému nebo v domě Evropanově. Tělo ženy je výrobním prostředkem, který ženu obživuje. Toliko nuzné hospodářské po-

měry donucují ženy k dalším rolím vyjma úlohy eroticko sexuální. V situovaných manželstvích však se žena stává očividně pouhou erotickou loutkou. Zdá se tedy, že tento druh obživy je ženě vlastní, přirozený, pročež ani v prostituci nemůžeme viděti něco zvráceného a neřestného.

Monogamie, jež váže sexuální styky na ekonomické podmínky, zpříčinila sexuální nouzi. Následky této nouze jsou různé. Omezování pohlavního života, jak jsme již objasnili, zplodilo po delší době psychickou disposici k individuelní manické lásce, v níž mnozí vidí nejvyšší plod duševní kultury, avšak rovněž jejím následkem a to bezprostředním, je prostituce, která opačně je považována za vřed lidské společnosti. Oběma jevům je společné to, že jsou zplodinou sexuality zmrzačené morálními zákony vyplývajícími z ekonomických příčin. Manicky prodchnutá láska k ženám zdá se povrchnímu pozorovateli dnešní společnosti zakrývati čirý zmaterialisovaný styk s prostitutkami, právě jako krásný malý střevíček zakrývá odporně zdeformovanou nohu Japonek. Platonická láska není nikdy tak silnou, aby plně potlačila naše tělesné požadavky. Nanejvýše dovede snad odvrátiti od polygamního života manžele, kteří pro nejnutnější potřebu mohou se spokojiti svými manželkami. Jelikož však monogamním zřízením dostává se práva na pohlavní život toliko lidem schopným sebe sama a svou rodinu uživiti, je upíráno mládeži právo na sexuální ukájení. Existenční potíže, hlavně poslední doby rozšiřují řady těchto bezprávých o staré mládence, kteří po celý svůj život nenabyli dosti prostředků k založení rodiny. Dále pak cizinci vzdálení svých manželek staví se po dobu svých cest mezi tyto hladové. Takovéto poměry měly za následek obnovení promiskuity, jíž by se dostalo jednou že-

nou ukojení více mužům.

Ženy, které se k těmto dočasným stykům propůjčují slují *prostitutky*. Poněvadž způsobem svého života jsou odkázány samy na sebe, jsou nuceny vybírati po částech od jednotlivých milenců prostředky na svou obživu, kterých by jim jinak poskytl manžel. Tímto dočasným vydržováním ženy je dána mládeži, cizincům a sociálně slabým lidem příležitost k sexuálnímu styku. Poměr muže k prostitutce je nezávazný, neboť končí orgasmem. Prostituce je tedy neustále rozlučovaná a obnovovaná monogamie, jejíž trvání je omezeno na dobu koitu. Nikdy nemůže být její charakteristikou přijímání odměny za sexuální služby, neboť pak by jakýkoliv poměr ženy k muži byl prostituční. Družka zúčastněná hromadného manželství pravěké společnosti i manželka dnešního civilisovaného člověka je živa ze svého těla. Proti prostitutce mimo morální sankce má tu přednost, že uzavřením sňatku je doživotně existenčně zajištěna, ať již v své roli manželi vyhovuje nebo nevyhovuje. Přirovnáme-li prostitutku k soukromému zaměstnanci nádeníku, jenž se může ocitnouti každou hodinu bez prostředků na dlažbě, je legální manželka státním zaměstnancem se zajištěnou pensí.

Odměna přijímaná ženami za jejich tělesné služby není na závadu ctnosti. Ctnost žen posuzuje se podle toho, jak dlouho se žena s jedním a týmž mužem prostituuje. Jestliže rozumíme pod slovem prostituce lásku prodejnou, musíme uznati její všeobecnou rozšířenost, neboť všechny ženy se prodávají. Podle morálních názorů je tedy ctná žena ta, která se zaváže doživotně prodávati své tělo výlučně jedinému muži, oproti čemuž prostitutka si uchovává svobodu a uzavírá smlouvy toliko na krátkou dobu. Nechceme-li blasfemicky nazývati manželství vázanou pro-

stitucí, můžeme použíti pro prostituci synonyma *hodinové manželství*. Že doba, trvání manželského poměru je vskutku měřítkem počestnosti žen, dokazuje škála, v níž klesá úcta k ženám. Manželka věrná nadosmrti svému manželu je morálně nejvýše stojící žena. Několikráte opakovaný rozvod vrhá však již špatné světlo na její morální kvality. Konkubina, maetresa, jež neuzavírá legální sňatek a není tudíž nucena navždy žíti se svým partnerem, spadá již mezi nevěstky, avšak udržuje a povždy si udržela společenské postavení. Úplnými vyděděnci nikterak nerespektovanými a opovrhovanými jsou pak ženy, jejichž monogamický svazek trvá toliko po dobu soulože. Tyto nejuboženější prostitutky ze všech žen, přijímajíce za svá krátce trvající manželství peněžité odměny, ostentativně odhalují prodejnost lásky, zatím co oficielní manželky a rovněž i konkubiny, vedouce obchody směnné, ji zastírají.

Poměry žen nejsou však diferenciovány pouze formálně dobou. Forma pohlavního života určuje i jeho kvalitu. Prostitutka omezuje své styky na tělesné ukojení, zatím co maetresa přidává k tomuto poměru příslušnou dávku erotiky a manželka nadto ještě notnou příměs nudy. Jelikož vdavekchtivé dívky a maetresy jsou obvykle do té míry dobře situovány, že nemusí přijmouti prvého interesenta za manžela nebo přítele, mají taktéž zdánlivě volnější výběr svých partnerů než prostitutka, která, žijíc ze dne na den, je ve strachu před svou existencí nucena oddati se prvému nápadníku. Materiální prospěšnost hraje však i u ctných žen svrchovanou roli a volnost výběru je dána pouze mezi majetkově rovnými ctiteli. Jestliže se žena svým tělem obživuje, nemůže si dnes naprosto volně voliti partnera. Neliší se tedy ctná žena od bezectné svobodným výběrem rovněž jako ani charakter poměru nemůže

nám posloužiti k definici. Omezí-li manžel své styky s manželkou na návštěvu její ložnice před spaním, neposkytuje mu žena více než nejordinérnější prostitutka ztrácející se ve tmě ulice po provedené souloži. Naproti tomu může nám nevěstka posloužiti sexuálním ukojením, erotikou jakož i nudou, zůstaneme-li s ní několik hodin pohromadě. K uvedenému kvalitativnímu rozlišení lásky sice obvykle dochází, avšak všeobecně platné není.

Rovněž filologický význam slova prostituce nikterak nám nepomáhá odstraniti obtíže jeho definice, neboť se nekryje s tím, co pod tímto pojmem rozumíme. Prostituce v svém slovním významu značí oddání hanebnému životu. Dnes však má speciální smysl propůjčovati tělo za odměnu. Poznali jsme ale, že není ženy, která by ze své tělesné funkce netěžila. Platiti se dá manželka stejně jako prostitutka. Potupnému označení prostitutky propadá však toliko žena okázale těžící ze své sexuální funkce. Manželka zastírá svou prodejnost, jakožto prostředek k mužovu sexuálnímu ukojení, funkcí mateřskou a výpomocnou prací, avšak i v mnohých případech legálního manželství zůstává její činnost přesto omezena na úlohu eroticko-sexuální. Docházíme tedy k závěru, že při definici prostituce, jakožto zištné, prodejné lásky, nemůžeme vycházeti z protikladu legálního manželství, neboť toto jejím protikladem není. Veškeré nesnáze vyplynuly toliko z toho, že různí autoři, chtějíce definovati prostituci, nechtěli v ni pojmouti zákonné manželství. Tak došli k dlouhým, nepřesným frázím, jež nic neobjasňují.

Pojem prostituce má dnes svůj apriorní význam jakožto zištné využitkování sexuálního styku. Poznali jsme však, že ženy vesměs těží ze svého těla a že se prostituuje zákonitá manželka tak jako ne-

věstka. V původní lidské společnosti, endogamním klénu, byla žena za své sexuální a mateřské služby rovněž odměňována jako dnešní manželka, ochranou a obživou. Ženy byly již tehdy vázány materiálně na muže. Nelze tedy u žen v braní odměny za sexuální služby viděti něco špatného nebo nepřirozeného. Výlučná eroticko sexuální funkce ženy nebyla také ani ve starověku považována za něco neřestného, ač to současně znamená, že žena béře práva k přijímání odměn nutných k své existenci výhradně z tohoto titulu a že se tedy svou pohlavností živí. K prostituci je žena nadána od přírody, svou biologickou tragedií, můžeme-li v tom něco tragického vidět.

Bylo by lépe místo užívaného termínu *biologická tragedie ženina života* mluviti o jeho biologické animálnosti. Tragika ženiny biologie věží toliko v tom, že jejím vlivem nemohla se žena stát nikdy člověkem tvůrčím a že její zdánlivá lidskost je pouhým papouškováním mužského člověčenství. Nedostává-li se dnes některým emancipovaným ženám odměny za jejich sexuální roli ve formě hmotných statků, dostává se jim jí nadále v hodnotách kulturních, které jsou dílem mužů a které ženě umožnily její výdělečnost. Tato forma odměny je však do té míry latentní, že ženy nic jiného od mužů nepřijímající budí zdání, že opravdu milují zdarma.

Protiklad prostitučního života ženina lze viděti v milostném životě ženy, která není materielně závislá na svém partneru. Takový styk ženy, zavisející čistě na jejím chtění a vůli zplodila prvně nevěra v manželství. Žena, jež byla zabezpečena existenčně svým sňatkem, mohla se oddávati lásce mimomanželské čistě z rozkoše, podobně jako svobodná dívka neztrácející dnes předmanželskými zkušenostmi možnost pozdějšího provdání. V moderní době přidružila se pak k těmto ženám, jak jsme se již zmí-

nili, žena emancipovaná, samostatně se živící. „Ideální" poměr mezi mužem a ženou vyvinul se tedy stejně jako okázalá forma prostituce, mimo zákonné manželství.

Kdybychom chtěli rehabilitovati manželský stav mohli bychom jej pojati nejpřízniněji jako styčný bod prostituce a svobodné, nijak materiálně nezatížené lásky, je-li jeho hospodářský význam obestřen nymbem individuální manické lásky. Počestnost manželství zavazující doživotně dvě osoby k soužití basuje tedy na individuální lásce, na platonickém prvku poměru mezi mužem a ženou. Manická láska vznikla však teprve usilovným morálním požadavkem věrnosti při prosté manželské prostituci. Svobodně sexuálně se ukájející člověk nikdy nenabude tak chorobně vnitřního poměru k ženě. Proto nelze ani předpokládat, že by zůstal některé ženě věren, neboť žádná žena není tělesně tak svůdná, aby vyloučila půvaby ostatních. Proto ideální forma manželství je nepřirozená.

Ačkoliv morálka využila platoniky k posílení odporu k pohlavnímu životu a snažila se tak udržeti manželskou věrnost alespoň v tělesné formě, nebasuje platonika sama přímo na zdrženlivosti pohlavní. Manicko platonický poměr k ženě vznikl po přerodu kolektivního myšlení v indivuduální, přerodem kolektivní společnosti ve společnost individualistickou. Libidinosní vztahy byly tak obráceny výlučně na ženu, avšak zklamání, které každá žena mužům připraví, nenechalo je navždy fixovány na ženu jedinou. Proto není možno ani v dnešním manželství předpokládati, že si svou ideální formu, jestliže vůbec existuje, dochovává po celou dobu svého trvání. Jestliže jsme proto trochu polichotili manželskému stavu a v zářných případech jej povznesli nad obyčejnou prostituci, můžeme býti ubezpečeni,

že i tyto výjimky dříve nebo později přestanou býti výjimkami.

Trvalá tělesná věrnost je násilná, u lidí, kteří nejsou přespříliš abstinentně založeni pak do jisté míry nemožná. Každý platonický poměr k ženě dojde rozčarování a proto i věrnost založená na vnitřním, hlubším individuálním vztahu k ženě je jenom dočasnou. Lidé, u nichž odpor k pohlavnímu životu není přehnaný, budou se milovati s jinými ženami, byť i přesto, že jejich láska bude platiti jiné, dosud nedostupné. Žádný zákon ani žádná psychická disposice nepřemůže úplně pohlavní pud. Monogamie nemůže docíliti trvalé věrnosti. Každá žena jednou omrzí, jestliže se s ní trvale stýkáme. Žijeme-li přesto i nadále s ní, vynucuje to jedině sexuální nouze zaviněná zesoukroměním žen. Dokud se o ženy starala společnost a nikoliv jednotlivec, dokud byla žena majetkem společnosti, chceme-li se vyjádřiti drastičtěji, nebývalo by nikoho napadlo doživotně se připoutati k jedné ženě. Stejně jako máme vždy chuť na jiné jídlo, tak je nám příjemný i nový sexuální objekt.

Jediný pokrok, jejž jsme snad vykonali je ten, že po dobu zbožňování jedné ženy zůstáváme ji věrni a že polygamické sklony vůbec odvrácením od přímé sexuality náležitě ochably. Primitiv, pokud si společnost zachovala své kolektivní rysy, neznal však ani tohoto omezování sexuality. Dokladem toho je promiskuitní styk primitivů při slavnostech, kdy mnohdy bývá dovolen i styk incestní, jakož i zvyk t. zv. pohostinné prostituce. Právě jako člověk při platonické třeštivé lásce přecenil duševní a citové schopnosti ženy, tak i tělesné pohlavní žádosti slibují větší požitky než žena přináší. Jako se lidé zklamávají psychicky, tak se zklamávají i fysicky. Proto i u primitivů monogamicky žijících

měl mimomanželský styk ten význam, že zdesilusionoval naděje vkládané v cizí vaginu a připoutal opět zájmy k vagině ženy vlastní. Touto cestou dosáhlo se větších úspěchů než kázáním morální zdrženlivosti a přirozenou askesí za manické lásky. Ženy zklamávají naše naděje duševně i tělesně a proto vábí nás vždy toliko nové nebo staré, zapomenuté; ženy jsou vábivé jen jako vzpomínky nebo očekávání. Milujeme minulost a budoucnost, nikoli přítomnost, přítomnost může se stát krásnou až jako minulost. Krásné jsou vzpomínky a naděje, přítomnost nás zklamává. Mimomanželský styk dochází tedy oprávnění absolutního. Nejen za nepřítomnosti manželky, ale i za její přítomnosti jsme ponoukáni k záletům. Je však samozřejmé, že spíše odoláme svodům, máme-li alespoň něco nežli nic. Proto není divu, že prostituce, která v kulturních dobách poskytuje možnost mimomanželské soulože, koncentrovala se hlavně na místa, kam přicházejí cizinci. Z těchže důvodů vznikla také prostituce pohostinná, kdy muž poskytl zdarma svému hostu mimo pokrm a lože i svou vlastní ženu. V tom bývá spatřována první forma prostituce. Nazývati tento zvyk prostitucí neodporuje ani naší definici, neboť povolnost ženy k cizinci vynutil si manžel na základě své svrchovanosti. Jestliže svou ženu živil, musila býti i poslušna všech jeho přání. Neshledávají-li sexuologové v manželství prostituci, je však nesnadné pochopiti, proč v tomto nezištném pohostinství vidí prvotní formu prostituce. Činí-li tak, nemohou pokládati výdělečné zužitkování lásky za podstatu prostituce.

Proto i *Blochova definice:* „Prostituce je určitá forma mimomanželského pohlavního styku, vyznačujícího se tím, že prostituující se jedinec se vzdává více nebo méně vybíravě, ustavičně, notoricky a veřejně, zřídka nezištně, ponejvíce ve formě řemeslné

prodejnosti, neurčitému množství osob k souloži nebo jiným sexuálním jednáním, nebo jim ostatní pohlavní vzrušení a uspokojení zjednává a vyvolává a v důsledku tohoto řemeslného smilstva získává určitý konstantní typ," uvádí zištnost jen jako obvyklý, ale ne základní charakter prostituce. Podle toho pak se prostituuje každá žena laxní v svém sexuálním jednání. Bloch vychází při své definici prostituce z kriteria mravního, stavě ji v opak manželského styku, takže dochází hodnocení čistě morálního. Prostituce je mu neřestí. Podle toho musí spatřovati i v promiskuitním styku primitivů za slavností prvé začátky prostituce a přece nikdo by nezaměňoval promiskuitu divochů s promiskuitním stykem prostitutek. Bloch zachoval sice svou definicí doslovný smysl prostituce, oddávání se hanebnému životu, avšak význam tohoto pojmu má užší smysl.

Prostitučně hanebným stává se pohlavní styk teprve svým výdělečným zužitkováním. Poznali jsme však, že z toho hlediska zaslouží i zákonitá manželka morálního opovržení. Z manželství mohla učiniti církev svátost vykládajíc každý styk s manželkou za akt rozplozovací, oproti pouhému rozkošnictví prostituce. Církev považovala samostatné rozkošnictví za hřích a proto neznala manželky rozkošnice, nýbrž pouhé matky. Jestliže i dnes po delším manželství stává se mateřství vesměs jedinou funkcí manželky, která již svého muže nebaví, nebo nevyplňuje-li vůbec žádných erotických a sexuálních úkolů, nerehabilituje to nikterak manželský poměr, neboť v tom případě stává se manželka vysloužilou prostitutkou, jíž zákon zaručil doživotní pensi. V manželství dostává se koitu s počátku málokdy výlučné rozplozovací funkce a je tedy řídkým případem, je-li manželka zaopatřována mužem toliko

odměnou za rozplozovací úkoly. Přiznává-li se ženám mravně nárok na odměnu za jejich rozplozovací činnost, odporuje přirozenosti, zamítá-li se morálně oprávnění přijímati odměnu za jimi poskytnuté pouhé rozkošnictví. Toliko vyvrcholení odporu k pohlaví v křesťanství potupilo prostituci a vyneslo nad ní manželský poměr, který neměl mít jiného účelu než umožniti zachování druhu. Plozením legitimních dětí zachránila si žena svou počestnost. Oproti kacéřované nevěstce zdá se manželka býti placena za plození. Toliko bezdětné manželství je zbaveno zdánlivě této roušky. Neplodná manželka, povolná svému manželi, je postavena vědecky svým počínáním na roveň prostitutce. Vyjmouti ji z cechu nevěstek může jenom morálka, která v manželském styku nevidí nic nečestného. Manželka právě jako nevěstka obživuje se propůjčováním svého těla a charakterisujeme-li prostituci ne morálně, nýbrž ekonomicky, jakožto zdroj příjmů z pohlavního života, jsou všechny ženy prostitutkami.

Je tedy pro nás pojem prostituce mnohem širší než Blochův, avšak ani Blochova definice není omezena na oblast prostituce, kterou myslíme prostituci mimomanželskou. Bloch, vyloučiv manželství z prostituce, přiřadil k ní opět veškeré nevázané laxní oddávání se žen mužům. Jeho vytčení znaků prostituce je proto, oproti našemu, vzdálenější charakteristice sexuálních poměrů, pro něž se tento pojem vžil. Vycházejíce z definice, že prostituce vězí v hospodářském využitkování sexuálních styků, vyhýbáme se těmto obtížím. Poměr mezi ženou a mužem není v podstatě odlišný, liší se toliko formou. V manželství stává se prostituce vázanou doživotně, v konkubinátu dočasně, a v prostituci v užším slova smyslu je prostituce naprosto volnou.

PROSTITUCE

Pod prostitucí, jejímž opovržlivým pojmenováním je postižena jenom část žen, rozumíme výhradně *prostituci volnou.* Za prvou formu této pravé prostituce nemůžeme považovati však propůjčování manželky hostu, ani promiskuitní rity, neboť teprve jejich potlačení vedlo ke vzniku volné prostituce. Volná prostituce liší se od vázané manželské tím, že prostituující se jedinec prodává své tělo partnerovi jako prostředek k různému sexuálnímu ukojení, jehož dostavením se navázaný poměr končí bez jakýchkoli dalších závazků pro obě strany. Pokud primitivové navazovali hodinová přátelství s manželkami druhých, byli hosty manželů, nikoli kupci manželek. Pohostinná prostituce je prostitucí v širším slova smyslu a nelze ji považovati za první etapu vlastní volné prostituce. Prostituce volná vznikla za monogamie teprve po poznání účinku koitu. Rovněž do té doby, dokud byla žena majetkem společnosti, existovala výlučně prostituce vázaná. Soukromé majetnictví žen a ekonomicky podmíněný požadavek věrnosti manželek, vyžadovaný po poznání oplozovacího aktu, vyloučil však pohostinné zvyky, jakož i znemožnil občasnou promiskuitu. Nemohla-li potřebám cizinců, vzdálených vlastních manželek, a potřebám manželů, znuděných vlastními ženami, jakož i svobodným mužům, vyhověti zákonitá manželka, vznikla za těmito účely zvláštní kasta žen, za odměnu se přechodně vzdávajících různým mužům.

Dokud pohlavní akt byl ještě obřadem a ne hříchem, soustředila se prostituce v chrámech. Koitus byl obětí bohyni, jíž chrám byl zasvěcen, a byl-li peněžně odměňován, přináležela odměna obyčejně kněžím chrámovým, kteří takto dobře využili pohlavní

lačnosti. *Chrámy lásky* nesly v Babyloně jméno Melittino, v Řecku byly zasvěcovány Afroditě, v Římě pak sluly chrámy Venušinými. Chrámová prostituce, nebo-li tak zvaný kult Venušin, byl pokračováním promiskuitních obřadů primitivů, avšak přesto dostával již novou formu. Ačkoliv nevěstka, vystoupivší ze služeb bohyně, nebyla ponižována a měla dosti nápadníků, kteří s ní hodlali vejíti v manželství, nebo jestliže vstup do chrámu byl cizincům poskytován zdarma, přece se ve Venušině kultu počaly utužovati znaky volné prostituce. Brzy staly se z nich domy, jež se v ničem nelišily od dnešních bordelů.

Bordel oproti Venušiným chrámům, spadajícím pod správu kněží, náležel správě světské, státní. Prvé bordely zřídil Solon, chtěje, aby na výdělcích nevěstek, na nichž participovali dříve kněží, participoval nyní stát. Tak zavedl místo staré, posvátné prostituce prostituci zákonnou, legální, jež se dochovala až do našich dob. V Římě byli určeni aedilové, aby dbali nad poplatností bordelů a starali se o dobré příjmy císařovy. Za panování císařů rozšířila se prostituce do strašných rozměrů, neboť byla jimi samotnými podporována. Za vlády Caligulovy byly dokonce půjčovány císařovy peníze k styku s prostitutkami, ovšem na vysoké úroky. Římská prostituce, provozovaná v bordelích zvaných *lupanary*, skýtala tak neustálý zdroj příjmů císařově pokladně.

Mravy antického světa přešly i v *křesťanskou éru*. S nově vznikajícími městy vznikala a rostla i prostituce. V byzantské říši dochovaly se původní lupanary a v nových kulturních zemích se zakládaly. Prostituci nepodařilo se ani křesťanství vyhladiti a proto ji chtělo alespoň odděliti od ostatního světa jejím omezením na určitá místa. Kromě bordelů byly, jako již v Římě, střediskem prostituce *lázně*, kde

obnažení lidé nacházeli příhodné místo a příhodnou chvíli k pohlavnímu styku. Na mravy nového světa působily mocně *Křižácké výpravy*, za nichž křesťané měli příležitost náležitě vychutnati zbylá rozkošnická zařízení antického světa. Samo dlouhé putování vojska vzdáleného svých domovů, připoutalo k němu houfy nevěstek, které s ním sdílely cestu. Stejný účinek měly i *poutnické výpravy*, jejich účastníci hledali obvykle u cíle své cesty možnost hřešení více než pokání. Přívaly poutníků zvětšovaly i počet prostitutek v poutních městech. Rovněž tak *koncily*, na něž se krom hodnostářů duchovních sjelo množství světských pánů s velkými průvody služebnictva, přilákaly do měst, kde se koncil konal, nevěstky ze všech zemí. Kostnický koncil, konaný roku 1414, přilákal dokonce 1500 nevěstek z různých stran. Vysokým pánům a urozeným návštěvám dostalo se obvykle *pohoštění v nevěstincích*. Sám císař Zikmund navštívil bordel v Ulmu, jak je prokázáno. K pozoruhodnosti města náležel vždy bordel a lázně zřízené vesměs za stejným účelem, jejichž návštěvě sotva který cizinec odolal.

Renesance odstranila přemíru puritánství a obrodila pohlavní život, s nímž vzrostla i prostituce. Bohužel objevivší se *epidemie syfilidy* způsobila brzy náhlý zvrat. Stát musil se ze zdravotních důvodu vložiti v otázku prostituce a chtěje zabrániti šíření nové nákazy, dal uzavřiti veřejné lázně a bordely. Nevěstky pak stihal krutými tresty. Syfilitická epidemie propukla po prvé za tažení krále francouzského Karla VIII. do Neapole roku 1495. Italové ji nazvali *mala francosa (morbus gallicus)*, neboť sváděli na francouzské vojsko, že ji do Italie zavleklo. Francouzové revanžovali se pojmenováním *mal de Naple*, takže tato pojmenování nemohou nám osvětliti vznik syfilidy. Každý národ strká její pů-

vod k sousedům. Němci nazývají syfilidu francouzskou, Poláci německou a Rusové polskou nemocí. Evropané rozšířili nákazu po celém Starém světě. Přinesli ji do Orientu, Indie, Číny i Španělska. V Orientu je známa jako francká nemoc, na Dálném Východě nazývá se pak portugalskou nemocí.

Lidová synonyma syfilidy, byť nevedou k zemi jejího vzniku, dosvědčují alespoň, že zhoubná nákaza se rozšířila ze západu na východ. Syfilis byla nová nemoc, které Starý svět neznal. Pohlavní nemoci, jako triper a šanker, byly sice rozšířeny již za starověku, ale *lues venerea* byla neznámou. Intensita, s jakou se v prvých letech šířila, svědčí o tom, že stihla krev zcela neimunní, nikdy ještě nebojovavší s touto nemocí. Dodnes propuká syfilis v takovém rozsahu, je-li zavlečena na místa dosud touto pohromou nestižená. Epidemické rozšíření syfilidy počátkem novověku potírá tedy názor, že syfilida se ve Starém světě objevovala již v dávnověku. Autoři, kteří jsou vyznavači této opačné theorie, hledají své důkazy mezi popisy malomocenství, s nímž prý byla syfilida stotožňována. Přikláníme se však k náhledu, že syfilis byla k nám zavlečena ze zemí Columbem objevených, najmě z ostrova Haiti. Je to tedy nemoc španělská, jak ji správně nazývají Angličané. O její všesvětové rozšíření postaralo se hlavně vojsko, o intensitu rozšiřování pak pečovala prostituce.

Jestliže nebylo léku proti samé syfilidě, bylo snahou zabrániti alespoň jejímu šíření prostitucí. Ač polapené prostitutky byly pranýřovány, ostříhány do hola, nebo ponižovány zametáním ulice, nebylo to nic platno. Ani Marie Terezie, která proslula obzvláště krutými *tresty za prostituci*, stihajícími i muže s prostitutkou se stýkajícího, nepochodila lépe. Zákonem mohly být zrušeny toliko nevěstince, nikoli prostituce sama. Efekt veškerého potlačování

byl ten, že z prostituce veřejné stala se prostituce tajná. Prostituce našla si jiné formy. Jejím zákonným zrušením nebyly vyhnány nevěstky jenom z bordelů, ale i z ulic. I ženy svobodně provozující prostituci, hledající svého partnera na ulici, nemohly své řemeslo nadále bezpečně provozovati. Jestliže dříve jim bylo usnadněno získání klienta předepsanými uniformními šaty nebo ozdobami, jimiž se lišily od ostatních žen, nemohly nyní ani výstředností zjevu, ani chováním poutati k sobě pozornost. Zákazem prostituce zanikla i druhá větev prostituce, *prostituce pouliční*, která se rozšiřovala současně s prostitucí chrámovou a bordelovou. Již ve starověku provozovaly prostitutky své řemeslo svobodně mimo chrám a nevěstinec. Centrem této prostituce byla rušná tržiště a stupně chrámové v městech, kamž přicházelo mnoho cizinců. Ze středisk občanského života nebyla odstraněna nikdy prostituce, ať nesčetněkrát jí byly vyhražovány ulice a čtvrti, mimo něž se nesměla provozovati. Tentokráte vynutily si však přísné tresty, jež stihaly nevěstky, i zánik pouliční prostituce a prostitutky vyhledávaly převážně prostřednictví kuplířů, kteří vodily do jejich bytů návštěvníky, zatím co ony, jako švadleny, vyšivačky a podobně kryly na venek svou počestnost.

Obtíže a strach před nákazou s počátku prostituci značně omezily. Po překonání prvého děsu ze syfilidy neplatily ale ani drakonické zákony mnoho a prostituce nabývala opět dřívějšího rozsahu. Úřady rozhodly se proto v zájmu zdravotním zrušiti zákaz prostituce a ustaviti ji v zákonité formě, která by umožnila její kontrolu. Tato t. zv. *reglementace* opustila tedy morálku v zájmu hygieny. Úřady dávaly opět sankci bordelům a vynutily si zdravotní kontroly. Právě tak reglementovaly i prostituci pouliční soupisem pouličních nevěstek, jimž byly při-

děleny knížky nebo legitimace, potvrzované vždy na určitou dobu zdravotními úřady po vykonané lékařské prohlídce. V devatenáctém století rozšířila se reglementace po všech kulturních zemích, vzniknuvše koncem předešlého století prvně ve Francii.

Netrvalo však dlouho, a proti této sankci prostituce se ozvali moralisté. Tažení proti reglementaci vedly hlavně pokrokové emancipované ženy. Hnutí jejich, které získalo i některé svobodomyslné muže, nazývá se *abolitionismus*. Abolitionismus byl založen v Anglii Josefou Butlerovou. Prvého úspěchu dobylo toto hnutí v Anglii, kde roku 1886 byla reglementace zrušena. Příkladu Anglie následovaly pak četné státy a konečně i Československo zákonem z roku 1922. Zrušením reglementace byl dán zákaz udržování a zřizování nevěstinců, neboť zákon přestal znáti prostitutky. Abolice znamená tedy vysvobození nevěstek z bordelů a ponechává jim svobodné provádění jejich řemesla. Z bordelů vytáhla prostituce do ulic. Rozšířila řady dosavádních běhen a přeplnila tak společenská střediska: kavárny, dancingy, biografy a korsa prostitutkami. Nevěstky přestaly sice být vykořisťovány majitely bordelů, avšak byly vystaveny daleko surovějšímu vyděračství pasáků a bytných. Nevěstince samy pak nabyly toliko jiné tvářnosti. Existují nadále jako bary, vinárny a kavárničky. Jejich vymožeností je, že mimo prostituujícího se děvčete ožebračují i jejího hosta. Svolnost šéfovu k provádění soulože v separé těchto lokálů vykupuje návštěvník přemrštěnými cenami nápojů zde konsumovaných. Neparticipuje-li majetník novodobých nevěstinců na samotné taxe za soulož, využitkuje prostitutky tímto způsobem. Nevnutí-li bardáma svému „spolustolovníku" dostatečné množství nápojů, z nichž má skromný percentuální podíl, a svolí-li předčasně k souloži, bývá pro-

puštěna a nahražena jinou, zchytralejší. Za nepatrnou odměnu pomáhá tak prostitutka, sama svým zaměstnavatelem vykořisťovaná, vykořisťovati v jeho prospěch i hosta.

Sociálně abolice neprospěla nevěstkám, neboť jenom rozšířila počet lidí, kteří na nich cizopasí. Méně situované muže pak drahá barová prostituce nabádá k defraudacím a zločinnosti, nebo je odkazuje na nejordinérnější prostitutky nekontrolovatelně pobíhající a prolezlé všemi venerickými nemocemi. Zákon o potírání pohlavních chorob, který u nás měl nahraditi zdravotní kontrolu umožněnou dříve abolicí, selhal. Jestliže prohlídky registrovaných prostitutek byly špatné, jsou dnešní prohlídky omezené na náhodu zcela nedostatečné. Tedy i v hygienickém ohledu nepřinesla abolice žádné zlepšení, nýbrž naopak zhoršení. Její význam je čistě formálně morální.

Abolicionismus je klasickým případem pštrosí politiky. Zákonodárci strčili hlavy do písku a přestali vidět prostituci, i když je jiné orgány o její existenci neklamně zpravovaly. Toliko přemrštěné puritánství mohlo způsobiti tak mnoho zla pro zevní pozlátko. Morální význam abolice je jen povrchní. V pravdě působí mravně zhoubněji než reglementace. Po zavření nevěstinců rozšířila se pouliční prostituce do té míry, že prostitutky, bloudící po nejživějších třídách velkoměst, přímo se perou v pravé poledne o každého školáka, který jde právě kolem. Velká konkurence vynutila, aby užívaly co nejdrastičtějších způsobů k získání klienta, a děje-li se to za bílého dne na rušném místě, každý pochopí, jaký to má blahodárný pedagogický význam. Proti bordelům se též namítalo, že neprávem vzbuzují dojem bezpečnosti pro zdraví návštěvníků. I kdyby tomu tak bylo, nevyváží to nebezpečí prostituce prováděné v loká-

lech, kde se čepuje alkohol. V Rakousku nesměly se dříve podávati v nevěstincích lihové nápoje, kdežto dnes je všude spojen alkohol nerozlučně s prostitucí. V pochybných barech opojený člověk přestává dbáti o svou tobolku a zdraví, bývá častokrát okraden v pravém slova smyslu a nádavkem k tomu ještě nakažen.

Abolice selhala ve smyslu sociálním, hygienickém, i ethickém. Prostituci nelze vyhladit papírem. Její nutnost tkví v monogamii a dokud ta nebude vymýcena s povrchu zemského, bude nadále existovat prostituce. Je-li úřady potlačována, nachází si zastřené formy, jakými jsou v cizině na př. mnohé tabáční prodejny, kadeřnictví, papírnictví, prodejny erotických tisků a předmětů a nejnověji i u nás masérské salony, nehledě k množství tanečních a kabaretních lokálů. Prostitutku najdeme v každém městě i v sovětském Rusku.

Proti prostituci nelze však v podstatě ničeho namítati ani v jejím ethickém smyslu. Jako zjev hospodářský je přirozeným zjevem, určeným předem tělesnou a psychickou konstitucí ženy. Opovržení prostitucí v jejím užším smyslu, jakožto prostituce volné, přinesl s sebou teprve nový věk, alespoň v jeho přemíře. V starověku nebyla považována nevěstka za bezectnou, ba antická prostituce měla svou aristokracii, jíž si vážili i vůdcové politického a duševního života. Přítelkyní Perikla byla *hetera* Aspasie, Ptolemajovcům dokonce hetera zrodila dědice trůnu. O heteře Nikaretes se vypravuje, že se dala spíše získat rozřešením algebraického vzorce, než penězi. I renesance znala tyto šlechtičny mezi prostitutkami. Benátská *kurtisána* Veronica Franco stýkala se s nejpřednější šlechtou a současně byla intimní přítelkyně slavného Tintoretta. Antické hetery a renesanční kurtisány, které v Yošivaře zastupovaly

tak zv. *tayu*, byly vzdělané ženy, které pochopily, že nemají schopnosti k tvoření, byť i byly vzdělanější mužů. Pochopily intuivně úlohu ženy a marnost vzpírati se jí. Byly však přespříliš sensibilní, než aby se oddaly tupému životu „počestných" manželek a daly svou přirozenost znetvořiti morálkou.

Příchylnost k prostituci není možno vykládat jako nějakou psychickou anomálii. Rozenými prostitutkami, o nichž mluví Lombroso, jsou všechny ženy. Jestliže se svého charakteru zbavily ve formě ethické, materiální prvek prostituce bezvýjimečně udržují. Střídání partnera i braní odměny za sexuální služby od mužů vyplývají z přirozené disposice psychické a tělesné. Kulturní věk však již lidskou přirozenost dávno nezná. Jestliže se kdy projevila, stalo se tak v pathologické formě, jakými se jevily římské bacchanalie nebo orgie křesťanských sekt, na př.: Adamitů, nebo sabaty středověkých čarodějnic, toužících po styku s čertem. Nepřirozenost promiskuitního styku způsobily hospodářské podmínky, které nedovolovaly sociálně slabším mužům vydržovati si ženu déle než po dobu koitu. Již z čistě tělesných důvodů je taková funkce ženy, mající na svém lovu štěstí a oddávající se někdy více než desetkrát za noc souložení, nepřirozená, ba škodlivá. To však zavinily sociální poměry, které miliony „počestných" žen donucují ležeti nečinně v postelích. Zatím co od žen je vyžadována naprostá věrnost, nalézá pokrytecká morálka omluvu pro mužskou nevěru, která v tom případě musí se nutně obraceti k prostituci.

Dokud existuje měšťácká monogamní rodina, je velice pochybné, že by větší sexuální svoboda mládeže i dospělých ženatých učinila prostituci zbytečnou, nebo že by ji podstatně omezila. Veškerá hnutí obraňující sexuální svobodu jsou konec konců prolínána řemeslnou prostitucí. Právě jako bacchanalií

se súčastnily v starém Římě hlavně prostitutky, tak i dnes vnikají mezi nudisty a trampy nevěstky, nebo se z jejich přívrženkyň prostitutky stávají.

Žena, jež byla zatažena do výroby jako tažné zvíře, neoplývajíc jinými schopnostmi, touží neustále po svobodě. Chce se věnovat výlučně erotice, strojit se a okouzlovat muže. Ženám, jimž koitus přináší toliko trýzeň, neboť při něm pociťují svou pasivitu v nejokázalejší formě, poskytuje zájem smečky nápadníků příležitost dojíti jednou pocitu nadřízenosti držením jich od těla. Žena chce být neodolnou pevností, o jejíž hradby by si mužové rozbíjeli hlavy. Největší úspěch ženina života je, když si některý její nápadník vezme zdánlivě pro ni život. Manželství nemůže nikdy ženu uspokojit, neboť vylučuje její panovačné postavení. Manželi musí se vzdát a jeho žárlivost odrazuje jiné nápadníky. Hrát si s muži, vyprovokovat je a držet je co nejdéle na uzdě je smysl každého ženského poměru.

Ženy nejsou disponovány k individuální manické lásce jako muži a koitus je rovněž nebaví. Jejich život se pohybuje mezi těmato dvěma extrémy, mezi láskou duševní a sexuální. Je to život erotický. Proto žena nikdy nepochopí lidskost ani zvířeckost mužovu, ani jeho přátelství, ani jeho sadismus. Její bytí vězí v koketerii, koketuje však nejen s muži, nýbrž i s prací, vědou a uměním. Jestliže muž pozbývá zájmu na ženě, která se mu stala otýpkou sena, pozbývá žena zájmu na milenci, jenž se stal jejím pánem. Muži stává se asylem před tímto nepřetržitým věčným zklamáním lásky práce, ženě pak mateřství. Děti jsou jí erotickými objekty, jež nemůže ztratit.

Dnešní prostitutce nedostává se však ani možnost uplatnění erotické ani mateřské funkce. Případné otěhotnění je spojeno se ztrátou existenčních prostředků, právě jako nějaké milování neomezené na

sexus připravilo by ji o čas a tedy o peníze. Funkce ženy je v nízké prostituci opravdu omezena jen na tělesné, na koitus. Tak stala se prostituce nikoli vyplněním ženských snů, nýbrž utrpením. Prostitutka v životě nic neužije a stane-li se nezpůsobilou vykonávati svou živnost, opuštěná a opovrhovaná, bídně končí v nejnižších zaměstnáních nebo dokonce často i sebevraždou. K prostituci podle statistik rekrutují hlavně služebné, vychovatelky a prodavačky, které jsou posedlé po blahobytném, koketním životě žen vyšších vrstev. Toliko jejich sociální postavení znemožňuje jim vejíti ve sňatek s mužem, jenž by jim zabezpečil takový bezstarostný život. Jako prostitutky, alespoň se opíjejí falešným leskem života. Kdyby se vdaly za dělníky, musely by nadále pracovati a pozbyly by navždy i trochu té parády, na niž si ze svých hubených mezd ušetřily. Místo na syfilidu zemřely by na potraty. Život by je zabil tak jako tak.

Jen málo prostitutek stane se maetresami boháčů, které dnes nahražují řecké hetery a renesanční kurtisány. Avšak ani život heter nebyl a není ideálním prožitím ženského života. Pokud hetera nesplní své mateřské funkce, pokud jí nebude opět dáno poslání mateřské, které jim uloupili zákonité manželky, stroje na plození dětí, dotud budou i ony nešťastnými tvory. Žena ztratí brzy svůj pel a náhradou za její erotickou funkci, kterou dříve vykonávala, mohou býti jedině její děti. Děti nepřináležejí nikdy mužům, neboť jejich paternita bude vždy nejistá. *Pater semper incertus.* Společenský řád, který nebude postaven na soukromém vlastnictví nebude její zajištění také potřebovati a nebude proto ženu nutit k monogamnímu životu.

Je sice nutno přiznati, že prostitutka, která byla nucena v c. k. válečných bordelech přijmouti na-

jednou celé desítky mužstva, je příkladem většího nepochopení ženy, než činí-li se z ní pouhý nástroj na plození dětí, zbavený všech erotických funkcí. Prvý příklad je však výjimkou, kdežto druhý pravidlem. Konečně každá prostitutka alespoň s počátku hraje si na heteru. Záleží na okolnostech, jestli se jí stane nebo stane-li se z ní pouhá nádoba pro tělesný ekvivalent mužských citů, které se vzbudily daleko mimo ní. Přesto ani krátkodobá prostituce sama o sobě není bahnem života, neboť bahno z ní učinil teprve její novodobý systém. Žena prvotní lidské společnosti byla prostitutkou, avšak nebyla odměňována podle svých služeb, nýbrž podle svých požadavků. Komunistické zřízení neznalo směnu statků. Primitivní žena byla tedy, podobně jako dnes manželka, odměňována paušálně, kdežto prostitutka (v užším smyslu) zrodivší se za monogamního systému je placena akordně. Dříve byla tedy žena živena muži proto, že byla ženou, kdežto dnes je prostitutka odměňována za to, že je mužovou podložkou. Funkce ženy prostitutky proti přirozenosti byla takto omezena na *chvatné* provedení soulože. Tata rána byla zasazena prostituci již ve starověku; jedině lepší vrstvy, hlavně hetery, byly jí ušetřeny. K ekonomickému znetvoření sexuálního styku přidalo pak křesťanství jeho morální zostuzení. Novověk zasadil mu konečně poslední ránu syfilitickou nákazou.

Omezení pohlavního života na detumescenci mužových varlat, morální kocovina z hříchu planého rozkošnictví a strach ze zdravotních následků styku s neznámou ženou, uzákonily theorii post coitum omne animal triste. Tuto frázi považují dnes mnozí sexuologové za všeobecně platnou, neboť neodlišují blažený klid živočichů po kohabitaci od bezvládnosti a sklíčenosti kulturního člověka, jenž se dopustil sou-

lože. Peníze, morálka a syfilis nedovolují dnešnímu člověku vychutnat rozkoše lásky a toliko detumescenční pud nutí jej prolomiti zásady asexuálnosti a oddati se styku se ženou. Umravněností stává se sexualita vyžadující si svého ukojení kletbou, trestem lidstva. Je těžce snesitelná, neboť byla odříznuta od psychy a ponechána jí manifestně toliko funkce tělesná. Proto zvrhají se naše rozkoše v smutek, který je možno eliminovati toliko opětnou harmonisací těla a duše, navázáním psychických korelátů sexuality. Pohlavní styk bez erotiky unavující tělo i ducha, vrhá nás v beznaději. Psychickou erotiku nedovoluje navázati méněcenné sociální postavení prostitutky v dnešní společnosti a erotice tělesné brání strach a odpor před nečistotou a chorobami. Jestliže nebyly tyto faktory dosti silné, aby nás odpoutaly od prostitutek vůbec, způsobily aspoň to, že se neodvažujeme zpravidla ukojiti na nich více než čirou sexualitu. S prostitutkou stýkáme se opravdu toliko pohlavně nebo, lépe řečeno, jenom pohlavím.

Tak stala se prostituce smutným zjevem naší kultury ač její ekonomická podstata je přirozená. Žena bude jako byla povždy vydržována muži. Této péče dostává se jí odměnou za její psychofysické funkce v sexuálním životě. Náprava vězí v tom, aby byly zrušeny kasty mezi ženami. Dosavadní kastovnictví je založeno na specialisaci ženiných funkcí. Je-li žena určena k plození dětí, stává se manželkou, žádá-li se od ní kultivovaná erotika je maetresou, slouží-li výlučně k promiskuitní souloži je nízkou prostitutkou. Tyto tři kategorie jsou zplodinou monogamie a nebude-li odstraněna ta, nezbavíme se ani těchto kast.

OSVOBOZENÍ ŽEN

Jediná možnost obrození sexuality tkví v navrácení celé ženskosti ženě, o níž ji ekonomické poměry zplodivší specialisaci oloupily. Žena stane se opravdu ženou teprve tehdy, až nebude sama, ani její děti závislá na muži jedinci a přejde pod ochranu společnosti. Zdravý sexuální život nezatěžuje jedince, nýbrž společnost. Monogamní rodina s patriarchátním zřízením je v krisi, z níž nemůže jí býti pomoženo. Nezachrání jí akrobatické posice navrhované Van de Veldem ani propagované oddělené ložnice. Žena musí býti od mužů jedinců zcela neodvislá. Proto nestačí jí vlastní budoir, musí mít vlastní byt. Jedině možnost střídání partnerů dovolí jí dokonalý eroticko sexuální život. Dítě nechť je pak vráceno matce, jejíž rodové jméno by neslo. Bude jí záštitou ve stáří a její mateřské sklony odvrátí se od hýčkaných psíků.

Pokud je žena mladá, je škoda jejího těla pro jednoho muže, rovněž jako je škoda vyplýtvati ji v práci. Žena může a dlouho bude musit pracovat, avšak vřazení její do výroby na místa, která dosud zastávali muži, je proti přirozenosti. Emancipace žen je projevem bídy, ne kultury. Lepší a rozumnější časy promění ženu pracovnici opět v plodnou heteru, jež více nebo méně bude v práci toliko vypomáhati. Jediný prospěch emancipace je vzdělání, kterého ženě poskytlo. Nikdo nechce jí upírati práva na ně, ba je to přímo nutný požadavek, avšak právo na práci ženě přiznati nemůžeme, poněvadž k ní nemá disposic. Ženské poslání tkví v eroticko sexuální roli, v spojení role antických matek a heter. Tuto celistvou ženskost může jí vrátiti teprve *socialisace* žen.

Bytí ženy vyplňuje koketerie. Jejích konsekvencí

se však žena bojí. Koitus, při němž je nutně pasivní, je jí méně či více vědomě nepříjemným. Proto již primitivové pokoušeli se překonati psychický odpor žen k souloži zvyšováním tělesného vzrušení, vyučováním dívek v době puberty *břišním tancům*, kterýmižto pohyby by při souloži stupňovaly své vydráždění, nebo mechanickými prostředky, jako je *ampalang*, kovová činka prostrčená skrze mužský úd.

Zájem ženy při koitu je vzbuzován vždy uměle fysickými nebo psychickými cestami, neboť přirozená povaha ženy, oproti sexuální povaze mužů, je erotická. Žena stává se aktivním činitelem při výběru milence, je aktivní při flirtu a koketerii, avšak koitem dostává se jí kruté pomsty. Moc ženy spočívá jedině v odrážení mužských ataků. Její touha po panovačnosti donutila dokonce divochy krášliti svá těla. Dnes ukájí se ďábelskou radostí, může-li shrdnouti šílenou láskou mužovou. Je v její moci opětovati lásku nebo neopětovati. Intensivní žadonivost mužů platonicky zamilovaných zvýšila postavení ženy a učinila ji obávanou, rozmarnou vládkyní našich srdcí. Platonickou láskou dostává se tedy erotické roli žen skvělého využití. Ač jsme ji uváděli jako produkt monogamické rodiny, není její existence na ní závislá. Pravý zrod platonické lásky tkví ve ztažení libidinosních vztahů od mužského pracovního kolektivu, jimž ani nová mezinárodní komunistická společnost neposkytne možnost obnovy. Jestliže dříve bylo umožněno ukojiti agresivní tendence na cizím klénu a dnes částečně i na cizím národu, nezbude ve všesvětové společnosti lidské agresivitě jiné východisko, než eliminovati se uvnitř společnosti. Agresivní sklony budou nadále otravovati libidinosní přátelství mužů, takže žena bude opět jediným klamným asylem, kteroužto funkci si bude hledět udržeti svou sexuální zdrženlivostí.

SEXUÁLNÍ ABERRACE

ZPŮSOBY SOULOŽE

Biologickým účelem pohlavního styku muže se ženou je oplození. Oplození se dociluje souloží, kdy třením ztopořeného pyje v ženině vagině se vyvolá ejakulace spermatu obsahujícího spermatozoidy, z nichž jediný splývá v příznivém případě s dozralým ovem opustivším vaječník. Jelikož toto oplození je vnitřní, je *imissio penis* pudově vštípeným postulátem veškerého sexuálního vzrušení.

Vložení penisu do vaginy může se ovšem díti různým způsobem. Za přirozený je nutno bráti ten, který je nejpohodlnější. Jak ukazují jeskynní kresby z Comparelles, provozovali naši pravěcí předci coitus *a posteriori*. Svědčí pro to i způsob kohabitace opic, při čemž samička je opřena všemi čtyřmi končetinami o zemi, zatím co sameček se vzpírá rukama o její boky. Jestliže jsme zamítali analogisování společenského života nám nejbližších živočichů s naším,

můžeme se ve věci tělesných zvyků dovolávati příkladů z říše živočišné, neboť se tu jedná o jevy podmíněné anatomicky a ne psychicky nebo sociálně. Moll sice anatomickou stavbou lidských pohlavních orgánů dokazuje, že styk ze předu, *a anteriori,* kdy tělo leží na těle je nejpříhodnější, avšak toto anatomické uzpůsobení může býti teprve pozdějším přizpůsobením. Pokud se můžeme poučiti na dosud žijících australských primitivech, nesouloží tito sice ze zadu, ale způsob soulože Evropanů je jim stejně cizí. Domorodí Australci jsou při koitu skrčeni v dřepu a jejich partnerka je v kleče nebo v leže objímá svými stehny. Tak je ženě umožněna volnost pohybu a tím také větší participace na rozkoši ze soulože. Soulož, kdy muž leží na ženě, je nejspíše následkem omezení sexuálního styku na lůžko a požadavkem pohodlí mužova. Přesto je *coitus a tergo (positio aversa)* dodnes příhodným a často užívaným způsobem soulože. Za určitých okolností stává se nejpříhodnější formou jako jindy opět koitus bočný nebo soulož v sedě a v jízdecké posici, při níž žena usedá vaginou na mužův úd. Důvodem k těmto formám soulože nebývá totiž jenom rozkošnická touha po změně a zvláštnostech, nýbrž speciální tělesné poměry partnerů.

Smyslný duch lidský vymyslel však přemnohé způsoby soulože jediné za rozkošnickými účely. Řečtina má okolo sedmdesáti pojmenování pro různé posice a indická erotika, jejíž biblí je *Kamasutra,* zná jich přes 250. Měnivá postavení za soulože jsou dodnes vyhledávaným námětem erotického umění a prakticky jsou prostředkem k zvýšení sexuálních vzruchů. K těmto formám soulože, *figurae Veneris,* stvořeným z čistého požitkářství přidružily se později nové formy soulože, jež si vynutily ekonomické a morální poměry. Je to *coitus interruptus*

(reservatus), při němž muž přerušuje soulož, aby nepřivodil oplození a *coitus vestibularis* odehrávající se toliko ve vestibulum vaginae, jehož si vyžadují polopanny, které si přes veškeré sexuální manipulace chtějí uhájiti panenství. Příčinou tohoto chování je zákon trestající vyhnání plodu a ekonomická cena hymenu, při vyhledávání manžela. Jinou formou chování při souloži je *coitus prolongatus, (coitus sine ejaculatione)*, užívaný buď z pověry, že ejakulace znamená ubytek životních sil, nebo v zájmu ženy, jíž chceme náležitě ukojit.

Lidská fantasie se však nezastavila toliko u různých posic a provedení koitu mezi dvěma partnery a hledala vzrušení v hromadném souložení několika lidí. Mezi tyto nové figurae Veneris náleží tak zv. řetězce *(catena, symplegma)*, kdy skupina lidí navzájem se pohlavně ukájejících je všelijak spletena. Úplně zvláštním provedením soulože je způsob *karezza* posaný poprvé r. 1896 Alicí Stockham. Zakládá se na tom, že errigovaný pyj je po imissio ponechán v klidu ve vagině, což může trvati celou hodinu, po jejíž čas se dvojice oddává duchovní meditaci.

Pohlavní pud neirrituje však toliko pohlavní orgány a proto i projevy pohlavního života nejsou omezeny na vzájemný styk mužského a ženského pohlaví. Libido neobsazuje jenom genitálie, nýbrž tvoří četná erogenní pásma na lidském těle, vázaná převážně na sliznice. Obsazení sliznice úst a řitě je konečně dřívějšího původu než sexuální vznětlivost vlastního pohlaví. Podle Freudovy theorie infantilní sexuality probíhá tato nejdříve *orálním stadiem a* přes *fázi anální* dochází teprve trvalého centra v probouzejícím se pohlaví. Přes zánik orální a anální fáze sexuality zůstávají ústa i anus libidinosně obsazeny a jejich dráždění zaujímá nadále důležitou

roli při sexuálním ukájení. O erogennosti povrchu těla a hlavně úst svědčí líčení uváděné Malinowským: „Když spím s Daguberou obejmu ji, obepnu ji celým svým tělem a třeme si navzájem nos o nos. Ssajeme jeden druhému dolní ret, takže přicházíme ve vášnivé vzrušení; jeden druhému ssajeme jazyk, koušeme se do nosu, koušeme se do brady, koušeme se do tváří a lehtáme se mazlivě v podpaždí a na slabinách."

Není tedy pravidlem, aby erogennost určitého pásma byla ukojena stykem s erogenní oblastí stejného druhu, aby ústa sloužila toliko k líbání úst nebo genitálie k normálnímu koitu. Ústa, jejichž polibky zahrnujeme celé tělo, neodvrací se ani od samotných partií sexuálních. Najmě ženám působí lízání a ssání jejich genitálií obzvláštní rozkoše, neboť se tu při něm může náležitě rozdrážditi clitoris. Mimo dráždivou funkci tohoto styku zvaného *cunnilinctus (cunnilingus,)* lze spatřovati jeho poslání v přípravě vaginy pro imissio penis, vzbuzením hojného vyměšování slizu. Protějškem cunnilinctu je *fellatio (irrumatio)* neboli *penilinctus*, při němž je brán do úst mužský úd. Jestliže se užívá cunnilinctu a penilinctu jen jako úvodní činnosti, jde o akt neúplný, *(a. aut p. incompletus)* dochází-li se jimi k orgasmu, o akty dovršené *(c. aut. p. completus)*. Současné provádění cunnilinctu a penilinctu mezi mužem a ženou je známou posicí z Venušiných figur symbolisovanou číslem 69. Označení toto, francouzky čteme *soisante neuf*, povstalo zpodobněním lidské hlavy s bříškem číslic. Jelikož jeden partner má hlavu dole a druhý nahoře, stává se jeden šestkou a druhý devítkou. Obecně je styk úst s pohlavím zván děláním minetu, francouzsky *faire minette.*

Stýkají-li se ústa s třetí erogenní oblastí, řití, nastává tak zv. *anilinctus*. Za hetrosexuální situace

jako i při homosexuálním poměru mezi muži, může anus přijíti rovněž ve styk s mužským pohlavím, kterýžto způsob soulože se nazývá *coitus per anum*. Vzrušení anální a genitální lze pak připraviti také pomocí rukou (*manuelisatio*) nebo třením o tělo druhého. Dráždí-li své genitálie partneři navzájem ručně, běží o *mutuelní masturbaci* v případě druhém o *frotteurství*. Tohoto posledního způsobu sexuálního ukájení je možno výhodně použíti v případě nouze, neboť není alespoň v dnešním životě vázán na partnera. V přeplněných tramwayích a autobusech, jakož i při různých návalech lidí, nacházejí mužové možnost tříti se o ženy na ně se tlačící. V některých případech jde však o případy pathologické, o partialismus. Přesto však frotteurství je užíváno i normálními individuy, neboť příležitost je neodolatelným pokušitelem. Masturbace je pak ještě častějším nouzovým ukájením, neboť vůbec nevyžaduje přítomnosti partnera. Každý člověk může vlastní rukou manipulovati svým pohlavím a je-li zvláště ohebný, může se drážditi i vlastními ústy a prováděti samostatně penilinctus nebo případně cunnilinctus.

AUTOEROTISMUS

Důvodem k ukájení sebe sama byla nejspíše sexuální nouze. U divochů provádějí samohanu toliko individua méněcenná, slabomyslná, jimž se žádná žena nevzdá. Dnes ukájí se tímto způsobem hlavně mládež v pubertálním období, avšak prvé pokusy o samoukojení, *autoerotismus* spadají již v dobu ranného dětství. Za prvý projev autoerotismu lze pokládati při fázi orální erotiky dumlání vlastního prstu, nedostává-li se kojenci matčina prsu. Auto-

erotické ukájení netýká se tedy výlučně pohlavních orgánů, nýbrž i erogenní oblasti úst a řitě. Hlavně u žen rozšiřuje se i na dráždění prsů, zvláště pak prsních bradavek. V těsných podprsenkách a korsetech lze spatřovati vhodné prostředky k této činnosti. Dále týká se samoukájení i močových orgánů. Močovod urethra, jakož i rektum a anus dochází vypouštěním výkalů autoerotického ukájení přirozenou cestou. Lze je však i uměle autoeroticky ukájeti. Rovněž tak i sadistické a masochistické vlohy, jakož i úvodní rozkoše smyslové, čich, sluch zrak, hmat a chuť je možno ukojiti vlastním tělem.

Pro samoukájení zevšeobecněl ponejvíce název *onanie*, avšak je nevhodný. Činnost, kterou provozoval biblický Onan byla nedokončenou souloží, jíž nazýváme coitus interruptus. Právě tak je nedokonalý název *masturbace*, pocházející od slova manus, ruka, a stuprum, zhanobení, neboť autoerotické ukájení neprovádí se toliko rukou. Hirschfeld zavedl proto nový název *ipsace*, jíž je rozuměti libidinosní jednání, jež je předsevzato někým na sobě samém. Za zvláštní její druh pokládá pak *automonoerotismus*, jímž rozumí ukájení, které není prováděno toliko na vlastním těle, nýbrž, jehož vzrušujícím objektem k ipsaci nabádajícím, je sám subjekt, tělo ipsujícího jedince. Automonoeroticky se ukájející člověk nebo narcista, či autista je zamilován sám v sebe a k ipsaci jej svádí dojmy skýtané vlastním tělem. Pravý ipsant se zatím přiměl k samoukojení buď fysiologicky nebo psychicky (centrálně), nebo náhodně mechanicky vyvolanou potřebou (periferně). Není-li popud k ipsaci periferní, nýbrž centrální, evokují však vrušení představy cizích objektů, pročež musíme rozšířiti oblast autoerotismu, oproti pojetí Ellisovu, jenž je autorem tohoto názvu. Ellis definuje jej takto: Fenomen spontáního pohlavního

vzrušení bez jakéhokoliv popudu vycházejícího přímo nebo nepřímo od jiné osoby. V našem pojetí považujeme však za autoerotismus každé libidinosní vzrušení, k němuž popud nevychází *toliko přímo* od jiné osoby. Rovněž ipsaci, jež může nastati i při alloerotickém, objektním poměru je nutno pojmouti šíře, jakožto každé *fysické* ukájení sebe sama, ať již k němu popud objekt, jímž může býti subjekt, nezavdává nebo zavdává, nebo ukájení prováděné pomocí objektu, není-li tento ovšem sám o sobě vzrušující. Proto nemůžeme přijmouti ani Hirschfeldovo rozdělení autoerotismu (autoerastie) na ipsaci, pokud je vlastní tělo nástrojem a automonoerotismus, stává-li se samo sobě objektem.

Pokusíme se o dělení vlastní. Podle efektu rozlišujeme autoerotismus na *a. prolongatus, interruptus et incompletus*, podle toho, je-li organismus oddalován, zadržován nebo nedostavuje-li se vůbec přes dokonalé ukojení. Dostaví-li se orgasmus normálně, jedná se o *a. completus*. Rozdělení podle evokace vzrušení je pak následující: *a. fysický, psychofysický a psychický*. Autoerotismus fysický periférně způsobovaný, týká se výhradně erogenních oblastí. Může býti *automatický* nebo *chtěný*. Automaticky dochází tu k orgasmu jízdou koňmo, na kole a pod., rovněž jako mnohé šičky ukojí se při pouhém šlapání šicího stroje. Je-li chtěný, je si ipsant vědom účelu svého jednání, k němuž nesmí ovšem zavdávati podnět sebeláska, ani mu nesmí býti prostředkem žádná představa. Čistá ipsace, fysický autoerotismus je však řídký a vyskytuje se nejčastěji u chorobných lidí. V psychofysické formě druží autoerotismus k mechanické ipsaci představy, které se stávají jedinými a výlučnými při čistě psychickém autoerotismu.

Fysické způsoby samotné ipsace vůbec, ať jsou

výlučné nebo spojené s psychickými koreláty, jsou velice četné. *Ipsace genitální* provádí se formou *manuální* nebo *bimanuální*, jíž si mužové napodobují vaginu, formou *femorální* závisející v semýkání stehen nebo formou *kohabitační*, při níž se ilusionuje koitus třením o předměty nebo živé objekty (ipsační homosexualita, sodomie, nekrofilie a pod.). K dalším způsobům provádění ipsace genitální slouží předměty zvláště k tomu sestrojené. Pro muže je to *cunnus succedaneus*, umělé genitálie ženy imitované trestanci a vojáky v zákopech obvykle z chleba, jinak, jako fabrikáty, jsou zhotovovány z gumy. Nejpodivnějším prostředkem k ipsaci jsou *mouchy* a jiný hmyz, jenž zabráněným odletem nebo útěkem je donucen popolézati po žaludu.

Mnohem častěji užívají umělých prostředků ženy. Jsou to vesměs údy improvisované hrdly láhví, banány, salámy, násady a různými tyčkovitými nebo zvláště k tomu sestrojenými napodobeninami penisu, zvanými *godemiche* (od gaude mihi) nebo *olisbos, consolateur, bijoux indiscret* a pod. Tyto nástroje dochovaly se nám již ze starověku a dnes nejlepšími fabrikáty je v Evropě proslulá Francie, na východě Japonsko. Olisbos je zhotovován ze dřeva, kovu kůže, ebenu, skla a dnes hlavně z gumy. Prvým umělým údem byl nejspíše falus sochy boha, o němž jsme se zmínili při devirginaci. Jediné, čím se godemiche časem podstatně uchýlilo od tohoto svého pravzoru je zařízení umělé ejakulace, kterou je možno přivoditi smáčknutím tekutinou naplněného balónku, který je připevněn na konci údu v podobě skrota. Za ejakulát užívá se obvykle teplého mléka nebo jiné ohřáté tekutiny. K jinému způsobu ženské instrumentální ipsace slouží hlavně v Japonsku ve vaginu zavedené kuličky, jež jsou duté a uvnitř mimo jazýčkovitých ostnů obsahují drobné kuličky, které svou vahou, narážejíce

na výčnělky uvádějí kuličku v pohyb. Vibrací kuliček za chůze nastává dráždění, které se mnohdy vystupňuje až v orgasmus. Zařízení toto sluje *watama* nebo *rinotama*. K ipsaci existují i zvláště konstruované přístroje poháněné šlapáním. Je však samozřejmé, že k ipsaci se užívá umělých prostředků celkem zřídka.

Nejčastěji slouží k ipsaci vlastní orgány, ruce. K provádění ipsace může se však též použíti na př. úst, ale tato forma ipsace není již čistě genitální. Ipsaci dělíme totiž podle erogenních pásem, jichž se týká, na ipsaci *genitální, orální, anální, urethrální a mammilární*. Provádíme-li na sobě samých penilinctus nebo cunnilinctus, je to smíšený způsob ipsace orální a genitální. Čistá *orální ipsace*, hojná v ranném věku, pozůstává z dumlání prstu nebo prázdného šidítka. V dospělém věku lze za ni považovati, mimo akty při sexuálním styku, přejedění a do jisté míry kouření a pití. *Ipsace anální* je obvykle prováděna manuálně nebo užíváním umělých prostředků podoby penisu. Bizárním přístrojem k těmto účelům je *anální viola*. Je to koule ze slonoviny, upevněná na struně. Koule zavede se do řitě a přes napjatou strunu přejíždí se smyčcem. Koule se uvádí tak do pohybu a způsobuje vzrušení. Právě jako se zavádějí předměty v řiť, zavádějí se při *urethrální ipsaci* předměty v močovod. Užívají se k tomu hlavně zrnka nebo tenké tyčinky. *Ipsace mammilární* je pak obvykle omezena na formu manuální a může vésti k orgasmu jak u ženy, tak i u muže. Erogenním může se v některých případech státi i celý organismus. Tehdy mluvíme o *ipsaci totální*. Uspokojení dociluje se kolébáním a houpáním. Při současném přímém dráždění genitálií, při jízdě na koni nebo na kole, navazuje na ni též ipsace genitální.

Autoerotické ukájení výlučně vnitřně dosahované dělí se na *úmyslné a spontánní* je-li řízeno vůlí nebo

automaticky. Čistě centrálně vyvolaný orgasmus zve se *poluce*, jíž může ovšem vyvrcholiti i alloerotické ukájení. Při autoerotismu dostavuje se spontánně nejčastěji ve spaní. Zakukleně děje se o ní pokus ve formě náhlé mdloby, bezvědomí, závrati a pyknolepsie, nemoce dětí symptomaticky jevící podobnost s epilepsií. S polucí, k níž dochází čistě vnitřní cestou, bývá často ztotožňována automatická ipsace, která může nastati čistě periférní cestou, nevědomým drážděním se o pokrývky a podušky při neklidném spaní, nikterak nevyprovokovaném erotickými sny. Stejně však jako ipsace není doprovázena představami toliko velice zřídka, tak je i řídkým zjevem čistě psychické dosažení orgasmu, při němž by nadešlo ukojení, aniž by naše pohlaví bylo nějak fysicky drážděno zvenčí. Sebe intensivnější sexuální představy nepřivodí obvykle samy sebou orgasmus a je skoro vždy nutno přiložit ruku k dílu a dosíci tak brevi manu ukojení. I za psychického sexuálního vzrušení, *delectatio morosa*, při bdění i ve spánku, hledáme vždy pomoc předmětů nebo vlastních orgánů k dovršení rozkoše. Ovšem i ukojení čistě fysické, mechanické je řídkým a počneme-li ipsovati tímto způsobem, musíme obyčejně vyvolat součinnost psychy, abychom došli cíle. Přesto však jsou známy i mimo pathologii případy, jak výlučně ipsace, tak i čisté poluce evokované psychicky a nejen fysiologicky pod záštitou našeho vědomí nebo mimo ni; spontánně nebo úmyslně.

Pokud prostředkem k ipsaci nebo k poluci jsou představy, mohou se tyto týkati hetrosexuálního nebo homosexuálního styku, a také to mohou býti i představy sodomické, nekrofilní nebo sadistické a masochistické. Právě tak může se ipsačně ukájeti i specialista. Týkají-li se představy vlastní osoby a jejích úkonů, běží o zvláštní případ autoerotismu o automonoerotismus. Člověk automonoero-

ticky se ukájející, autista, zamiloval se do vlastní osoby a vzrušení může mu poskytnouti buď laskání sebe sama, nebo ve smyslu specialistickém, pohled na vlastní tělo (autovoyeurismus), ukojení masochistických a sadistických choutek na sobě (autosadismus, automasochismus, automutilace, autoflagelantismus), jakož i partialistický obdiv fixovaný na speciální části vlastního těla (autopartialismus). Při automonosexualismu evokuje vzrušení vlastní osoba. Tak stává se subjekt současně objektem. Vyjímaje apsychické vzrušení vnější či vnitřní je veškeré erotické ukájení závislé na popudu vycházejícím od objektu. Pokud je tento objekt přítomný, reálný a oddělený od subjektu, jde o *alloerotismus*, kdežto při autoerotismu existuje objekt toliko jako představa, nebo je-li reálným, stává se jím vlastní tělo, takže subjekt s objektem splývá (automonoerotismus). Je tedy i autoerotismus povětšině objektním ukájením, jenomže objekt není pozorovateli zjevný jsa psychické povahy, nebo splývá-li se subjektem.

Kdybychom chtěli rozlišiti autoerotismus podle objektu, shledali bychom, že se rozpadá ve tři skupiny: *Mechanismus, autoalloerotismus a automonoerotismus. Mechanismem* v tomto smyslu je rozuměti ipsaci nebo poluci, nedoprovázenou představami ani vjemy, kdy popud ke vzruchu je dán výlučně libidinosní disposicí subjektu. Ipsaci spojenou s představami, nebo na ně výlučně omezenou poluci je pak nutno zahrnouti pod nový termín *autoalloerotismus*, při němž podnět vychází z představ objektu existujícího mimo vlastní tělo. Stává-li se objektem sám subjekt, jde konečně o *automonoerotismus, autismus* nebo jinak řečeno *narcismus.*

PŘÍČINY AUTOEROTISMU

Autoerotickou cestou mohou se ukájeti nouzově veškeré libidinosní sklony, ba ona může se stát sama o sobě pathologicky výlučnou možností získání libidinósního vzrušení. Původně nebyl však ani automonoerotismus žádnou zvláštní anomálií. Může-li se z godemiche, pouhého prostředku ipsačního, státi objekt, může i prst za orální fáze infantilní sexuality nabýti významu objektu. Nevzrušuje již jako nástroj, nýbrž sám o sobě. Při autoerotickém orálním stadiu byla dána již na počátku života člověku příležitost obrátiti své libido na sebe sama, na vlastní orgány a stát se tak sám objektem své erotiky. Trvalá ipsace nabude obvykle vždy automonoerotických rysů, čímž ipsace fysické i psychofysické formy jakož i polucionismus stávají se chorobami automonoerotickými.

Prvotní pokusy autoerotické vůbec tkví sice v přirozenosti lidské, avšak jen potud, nestávají-li se výlučnými a nejsou-li orgastické. Primitiv pociťoval třeba automaticky vzrušení při chůzi a byl lákán k ipsačním pokusům svíráním stehen nebo dotykem genitálií, ale neměl popudu ukončiti toto vzrušení sám na vlastním těle. Toliko nouze o ženy, byl-li člověk déle vzdálen klénu, nebo stal-li se dočasně tabu, nečistým, donutila ho k orgastickému vyvrcholení autoerotismu. Normálně jsou různá autoerotická vzrušení jenom průvodními nebo úvodními rozkošemi ke konečnému objektnímu ukájení. Orgastické vyvrcholení autoerotismu, jeho genitální charakter zdá se býti fylogeneticky i ontogeneticky vyvolán vždy toliko nouzí. Omezuje-li se používání ipsace u primitivů na minimum, na individua méněcenná, nebo při přechodném nedostatku žen, rozšiřuje se její užívání úměrně s ekonomickou vázaností sexuál-

ního života. Jelikož lidé dozrávají dříve, než je druzí počnou vůbec pokládati za pohlavní tvory, lze předpokládati, že alespoň v pubertálním období propadají všichni ipsačním manipulacím. Hospodářsky zpříčiněná morálka panenství a panictví usiluje pak o abstinenci až do uzavření sňatku, čímž nedostatek příležitosti k objektnímu heterosexuálnímu ukájení nás donucuje i nadále alespoň k občasné ipsaci. Rovněž tak trestní stihání abnormálního ukájení je příčinou ipsace u lidí úchylných, kteří tímto způsobem ve fantasii mohou prováděti své protizákonné choutky beztrestně. Ipsace je konečně i u normálních lidí asylem před zákonem, neboť touto manipulací zabezpečují se proti případné nutnosti provedení trestného potratu. Dále chrání se lidé ipsací možnosti pohlavní nákazy a zachraňují si peníze, které by za styk se ženou musili vydati.

K ipsaci však kromě těchto vnějších faktorů vedou i psychické důvody. Je to hlavně netroufalost a ostych před stykem s druhým pohlavím, jejž u ženy způsobuje nepříjemná role za koitu, u muže pocit méněcennosti, pocit, že není dokonalým mužem. Nehezký vzhled, malý úd nebo neúspěch při prvním pokusu o soulož podlamují sebevědomí mužovo a způsobují trvalý odvrat od druhého pohlaví. Sociálně ekonomicky podmíněná tristní nálada po souloži, jakož i omezení styku s druhým partnerem na styk pohlaví, staví rozkoš z heterosexuálního styku na roveň rozkoši ipsační, pročež se mnohým zdá soulož zbytečným a nepohodlným způsobem ukájení. Obtíže, jež dnes skýtá sehnání souložnice, nevyváží zisk těchto útrap, neboť obvykle není nám dána možnost ani schopnost dokonalého tělesného ukojení. Dnes stal se muž zlodějem ženina těla a rychlé provedení koitu zlehčuje sexuální styk. Žena stává se podložkou stejné kvality jako umělá loutka sestrojená k ipsaci. Proto se nemůžeme diviti, shledávají-li ně-

kteří lidé v koitu snobismus.

Pro ženy stal se pak muž svou lačností a hladovostí pouhým hrubým násilníkem. Používají-li godemiche, mohou divokost mužského pyje alespoň krotiti. U žen skýtá tedy ipsace výhody v sexuálním ukájení, u muže pak v erotice, neboť ipsant nemusí k vůli ženám zbytečně mrhati časem a penězi. Muž ukojí své tělesné potřeby ipsací jako souloží, takže nepotřebuje ženy. Poněvadž však ženy nelpí na sexualitě, nýbrž na erotice, neposkytuje jim ipsace valné výhody. Chtějí-li ženy ukájeti své erotické choutky, potřebují k těmto hrám nezbytně živé objekty, na nichž by svou panovačnost vyzkoušely. Proto nehledě k postulátům udržení druhu, může muž bez ženy existovati, kdežto žena bez muže ne. Ipsace umožnila mužům státi se i fysicky samostatnými. Pro muže stačí, existuje-li žena jako představa, kdežto žena se představami uspokojiti nemůže. Dostačují jí snad k tělesnému ukojení, avšak ukojení psychické nelze jimi přivoditi. Erotika mužů nalézá objekt v tvůrčí práci, kdežto ženina erotika vyžaduje reálného partnera. Žena nedovede se od své pohlavnosti ani osvobodit, ani se jí přizpůsobiti. Její osud je opravdu tragický. Při své erotice potřebuje žena mužského partnera, čímž se stává, že erotika obrátí se v sexualitu, tedy, že radost se změní v žalost. Nakonec vítězí stejně vždy muž, avšak ipsace muži umožnila, aby ani ze lsti nemusil se před ženou hrbiti. Tak stává se ipsace více než nouzovým projevem. Muž oddaný ipsaci vystříhá se směšných situací, zatím co žena se k ní uchyluje z bázně před mužem.

Morálka, která nedovedla oceniti těchto předností ipsace a pomýšlí na rozplozovací účely, pokládá ipsaci za nemravnou a drasticky ji potlačuje. Matka, jež nachytá svého synka při hře s penisem, vyhrožuje mu kastrací, ztrátou mužství. O něco později

v pubertě hrozí mu pokoutní spisovatelé zhoubnými následky ipsace, vysycháním míchy, provádí-li svou činnost denně, nebo ještě častěji, řadí ho i universitní profesoři mezi duševně choré. Nepomáhá-li síla slova, užívá se k zabránění ipsace mechanických prostředků. Jsou to bandáže pozůstávající u chlapců obyčejně z pevné kovové trubice pro penis, takže erekce je znemožněna. K sestrojení podobného mučícího nástroje propůjčil se i jistý londýnský lékař, jehož vynález se nazývá *aidousoter*. Puritánská morálka, která si vynutila tuto obranu počestnosti pro hochy i dívky, chtěla zabrániti i snovému ukájení. K těmto účelům posloužila si u hochů kroužky, jejichž ostny se při pokusu o erekci počínají zarývat do penisu. Bránění autoerotickému ukojení není však nijak racionálně oprávněno. V ipsaci nelze vidět nic chorobného, natož škodlivého. Spontánní dostavení se orgasmu je pak přirozený následek přespřílišné pohlavní zdrženlivosti. Přesto, že autoerotismus není a ani nevznikl jako chorobné ukájení, nabyl však dnes v mnohých případech jeho podoby, neboť se změnila jeho příčina. Dříve doháněla k „onanii" člověka toliko nouze, dnes stává se jejím důvodem neurotický strach a odpor k živému partnerovi.

FANTASTIKA

Vlastní orgány a představy stávají se někdy neschopné vyvolati vzrušení, pročež bývá k autoerotickému ukájení používáno různých prostředků. Poznali jsme nástroje, které slouží k těmto účelům, avšak autoerotismus neomezuje se při používání umělých prostředků na instrumenty. Mimo mechanickou instrumentální formu ukájení existuje i způsob *energetický* a *chemický*. Chavigny líčí příkladem jis-

tého inženýra, který byl zabit elektrickým proudem čerpaným z vedení k ipsačním manipulacím. Rovněž tak teplota působí na vznětlivost erogenních oblastí. Již ve starověku bylo používáno teplých lázní k docílení erekce. Při kohabitační ipsaci hraje proto mimo jakost povrchu objektu, o nějž se třeme, důležitou roli také jeho teplota.

Autoerotické ukájení vyhledává však spíše umělá draždidla centrálního nervstva než nervstva periferijního. Proto je mnohem více používáno draždidel chemických než energetických, jako je tepelná a elektrická energie. Chemické prostředky irritují naši psychickou činnost a představy zdají se libidinósně opojnější a působivější než veškeré vzněty vnější. Těchto omamných a dráždivých látek, zvaných Lewinem *fantastika*, je nesmírná spousta. Z nejužívanějších z jednotlivých skupin jsou morfium, opium a kokain, náležející mezi *euforika*, z vlastních *fantastik* hašiš (cannabis indica), z *inebriancií* alkohol, z *hypnotik* kawa a kanna, a z *excitancií* kofein, thein a nikotin.

Ačkoliv obchod omamnými prostředky je spjat se živností prostituční, přece jejich požívání je zakukleným autoerotickým ukájením. Vezměme za příklad alkoholismus. *Alkohol* slouží sice prostitutkám k získání partnera, avšak alkoholismus jim klientelu spíše ubírá. Spořádaní lidé nacházejí v alkoholu odvahu k provedení soulože s nevěstkou, kdežto praví alkoholici hledají v něm zapomění pohlavních žádostí. Alkohol k tomu vede samočinně, neboť jeho požívání přivozuje dočasnou impotenci a v případě notorických pijáků dokonce trvalou. Požitek z alkoholů jakož i z ostatních omamných prostředků vězí ve vnitřní tělesné a psychické exaltaci. Požití *opia* způsobuje krásné sny, jejichž kouzelnou moc nemůže prostá fantasie nahraditi. Autoerotický smysl kouření nebo jedení opia je tedy oči-

vidný. Jestliže *kokainismus,* oproti tomu, vzněcuje někdy k nymfomanii a satyriasi, přece jeho pravý význam je autoerotický. To týká se i mírnějších fantastik jako nikotinu a kofeinu. Náruživý kuřák *tabáku* a poživatel silné černé *kávy* dochází tímto způsobem dostatečného vzrušení. Právě jako sklenka alkoholu tak i dobré zakouření nechávají nás zapomenouti na ženy. Vzrušení stává se samotným ukájením a není tudíž potřeba vyhledávati partnera. Vzbuzení touhy po ženě nebo objevení se perversních a neurotických sklonů při požívání některých fantastik lze vysvětliti pouhou ztrátou, vyřazením morálních předsevzetí u lidí, kteří byli disponováni k podobným záměrům již před tím než propadli účinku omamných prostředků.

Ačkoliv fantastika byla již dávno známa, přece neskýtal primitivní věk původně prostředky k takovým rafinovaným způsobům ukájení, jakých jsme dnes svědky. Jestliže byl primitiv odkázán sám na sebe, ukájel se nejspíše způsobem stejným jako v zajetí žijící pavián, manuální ipsací, kterou mu objevily náhodné doteky. Právě jako dnes učí dítě po prvé ipsaci matka troucí při mytí jeho genitálie nebo svědivost excému, tak přivedly i primitiva asexuální činnosti, při nichž se dotýkal svého pohlaví, k objevu masturbačních schopností. Konečně ipsační manipulace jsou i u co nejpřirozeněji žijících divochů dřívější než pokusy o soulož. To již vyplývá z toho, že naše genitálie se stanou dráždivými dříve, než můžeme dosíci imissio penis. Ovšem soulože jsme schopni daleko dříve, než se snad lidé domnívají.

AUTOEROTICKÁ OBJEKTNÍ IPSACE

Děti divochů hrají si na tatínka a na maminku dávno před pohlavní zralostí. Metschnikoff postavil dokonce hypothésu, že *hymen* sloužil u ženy původně k zesílení rozkoše při koitu a že jeho centrální otvor byl postupně rozšiřován pro přijetí penisu vyspělého muže časným pohlavním stykem dětí. Devirginace, deflorace je tedy podle Metschnikoffa pathologickým aktem. Přiznáme-li však dítěti schopnost normálního sexuálního styku před pubertou, před schopností oplozování, přece prvé sexuální vzruchy v genitální oblasti nebyly způsobovány koitem. Již pouhé močení zavádí ruce dětí k jejich genitáliím, avšak přesto nelze ani u dětí divochů mluviti o manuální ipsaci jako o nejpřirozenější formě tohoto ukájení dětské sexuality.

Vzruch způsobený dotekem vyprovokoval je ke kontrektaci, jíž lehce mohly dosáhnouti za volného styku s dětmi druhého pohlaví. Za kontrektace ukájely se pak formou kohabitační, kterou při ipsaci je možno považovati za formu nejpřirozenější a prvotní. Jestliže jim bylo, ať již z jakýchkoliv důvodů, zabráněno stýkati se s druhým pohlavím, nahradilo jim měkké a teplé tělo dívky tělo hocha, právě jako je dnes při individualistické výchově, ač nedokonaleji, ale přece, nahražuje měkkost a teplost lůžka. Ukájení dětské sexuality je ponejvíce autoerotické povahy a ukájí-li se dítě třením o partnera, slouží mu ponejvíce za prostředek k ipsaci, aniž by sám evokoval jeho smyslnost. Nemohlo-li se státi objektem dětské sexuality tělo matčino, bylo již jedno, stalo-li se jím při ipsaci, ke které bylo donuceno zákazem incestu, tělo dívky nebo chlapce. Pokud se jednalo výhradně o frotteurský akt, neměl partner jiného významu, než dnes umělý prostředek ke ko-

habitační formě ipsace. Podložkou mohlo dítěti sloužiti tělo heterosexuálního partnera právě tak jako partnera stejnopohlavního, nebo tělo zvířete, které si jeho rodiče ochočili. V nejhorším případě mohly si děti posloužiti i předměty neživými.

Kvalita tohoto ukájení je však i při změně partnera a objektu stále táž. Jedná se vždy o frotteurství a jeho formu nelze označovati podle objektu ani za heterosexuální, ani za homosexuální nebo sodomickou, jakož ani případně frotteurství o strom za dendrofilskou. Dětské frotteurství je převážně autoerotické ve všech způsobech a orientuje se objektně teprve později při schopnosti dosažení imissio penis. Zdánlivé alloerotické ukájení je u dětí primitivů podmíněno volností sexuálních styků. Časem však stává se až dosud pasivní objekt i objektem aktivním, který sám o sobě, svým zjevem a činností, počíná vydražďovati. Pokud proto objekt nepůsobil sám vzrušujícně, nelze mluviti o anomáliích pohlavního pudu, nevybéře-li si člověk právě jinopohlavního partnera.

U dospělých mužů, jejichž libido bylo již orientováno objektně a to heterosexuálně, nebyl však styk s jiným partnerem než ženou náhodný a nechceme-li jej pathologicky zpříčiňovat, vynutila si jej obvykle nouze. Nouze dohnala člověka opět k dětskému autoerotismu, avšak zběsilá morálka nenutila jej v prvých dobách lidského věku tříti se o nehostinné předměty, jakými jsou dnes slamníky, a nebránila mu hledati náhražku v stejnopohlavním druhu nebo ve zvířeti. Muži, kteří byli, na příklad, na lovu vzdáleni svých manželek a nenacházeli ženy cizí, nebo se jim je nezdařilo znásilniti, ukájeli se ipsačními způsoby navzájem mezi sebou. Jelikož však byli heterosexuálně založeni, pokoušeli se co nejintensivněji ilusionovati při mutální ipsaci koitus se ženou, takže nacházeli daleko silnější vzruchy

než z pouhého frotteurství v mutuální femorální ipsaci a v koitu s mužem per anum, v němž nelze prvotně také nic jiného spatřovati než jednu z nejzdařilejších forem ilusionování heterosexuální soulože při ipsaci. V dnešní době, hlavně v pubertálním stadiu ukájejí se chlapci navzájem naproti tomu mutuální masturbací, ke kteréžto formě je snad vede morální odpor před pathologickou homosexualitou. Původně nebyl tedy homosexuální styk i v pederastickém způsobu ničím jiným, než mutuální ipsací prováděnou dnes v onanistických kroužcích. Provádění ipsace manuální mutuálně má tu výhodu před vlastní masturbací, že umožňuje heterosexuální fantasie. Od této pseudohomosexuality odlišila se však pravá *homosexualita (homoerotismus)*, která nachází rozkoš v samotném objektu. Pravého homosexuálně založeného člověka vzrušuje stejnopohlavní druh sám o sobě a přestává míti pro něho význam ipsačního prostředku, nastupuje na místo partnera heterosexuálního.

HOMOSEXUALITA (HOMOEROTISMUS)

I v této formě je však homosexuální styk prastarého původu. Za časů Ramsesa III. (okolo roku 1100 před Kristem) stávali se sicilští zajatci královskými miláčky. Rovněž lze předpokládati, že i obyvatelé Gomorrhy a Sodomy oblibovali si tyto styky. V antickém Řecku pak zvláště kvetl homosexuální styk, ba stal se modou, takže většina jeho přívrženců byli snobové, pseudohomosexuálové ne z nouze, ale z módy a příležitosti. O homosexualitě starých Řeků básní sám Aischylos a Sofokles uvádí homosexuální dvojice i na scénu. Dokladem těchto mravů, jež ještě tehdy nebyly pokládány za nemrav, jsou rovněž verše Anakreontovy a zprávy Herodotovy a Xenofonovy. Otázka homosexuality našla i ozvěnu ve filo-

sofii Sokratově a Platonově. Podle Sokrata bývá dokonce homosexualita často nazývána sokratickou láskou. Filosof Epikureus založil pak na ideové homosexualitě svoje ethické učení. Hledanost homosexuálních styků zplodila v antickém světě i *mužskou homosexuální prostituci,* která měla své lepší i horší třídy podobně jako antická prostituce ženská.

Eros Uranios ovlivňoval i sexuální život Římanů a podobně jako v Řecku kvetla i v staré římské říši homosexualita a s ní související mužská prostituce. Homosexuálním stykům propadly celé generace vladařské (Caligula, Nero).

Přesto však v Římě se již objevil po prvé zákon týkající se homosexuality, zvaný *Lex Scantia,* ale ani o době jeho vzniku, ani o jeho znění nevíme nic určitého. I v Byzantské říši bylo dosti dlouho shovívavě nakládáno s homosexuálními lidmi, až teprve křesťanství přineslo radikální obrat. Synové prvého křesťanského vladaře Konstantina určili trestem za toto sexuální provinění smrt. Později zmírnily se *tresty,* ale pro duchovní hodnostáře, kteří vlivem heterosexuální nouze nejčastěji propadali této neřesti, udržely se přísné tresty nadále. Kněži homosexuálně žijící byli i později často trestáni na životě, veřejně bičováni a pak upalováni. Jinak bylo homosexuálním lidem vpalováno potupné znamení nebo byli vyholováni, nebo jim bylo uříznuto ucho či vypíchnuto oko. Často byla trestem i kastrace. V nové době nařízení Marie Terezie z r. 1769. obnovuje dokonce trest smrti, určujíc za trest pohlavním „zvrhlíkům" stětí hlavy a poté spálení mrtvoly. Dodnes pak platí za tato provinění těžké tresty na svobodě, ač vědecké a interesované kruhy se dožadují větší snášelivosti. Dnešní praktika policejní zavírá sice mnohdy oči nad lokály, v nichž se soustřeďuje homosexuální živel, avšak jakmile je žalobce, musí být i soudce. Proto vyplývá z dnešního zákona o trestání homosexuality

výnosný obchod *vyděračům*.

Právě jako žádný trest nevymýtil mimomanželské styky a prostituci, tak nevymýtí ani homosexualitu a s ní související prostituci mužskou. Homosexualitě propadli nejskvělejší duchové starověku a našla své přívržence i v středověku a novověku mezi slavnými a mocnými. Je známo, že anglický král Eduard II. odpykal tuto svou vášeň hroznou smrtí, když mu zrádcové vstrčili do řitě rozžhavenou železnou tyč, která mu spálila vnitřnosti. I slavný mistr Leonardo da Vinci měl potahování pro své zvláštní sklony, avšak ze vznesené obžaloby šťastně vyvázl. Mezi jinými holdoval homosexualitě francouzský král Jindřich III., jehož vláda byla označována „le règne de Mignon", dále papeži Benedikt IX. a Julián II., umělci jako Michelangelo, Bazzi, zvaný il Sodoma, Cellini a jiní. I dramatik Shakespeare je pokládán za homosexuálně založeného člověka. V novější době proslul v tomto ohledu spisovatel Oskar Wilde, jenž za nedovolený poměr se synem jistého lorda byl žalařován po dvě léta v Readingu.

Homosexuální aféry projednávané před soudy svědčí o tom, co lidí kulturně vyspělých a vysokého postavení je do nich zapleteno. Protesty a manifesty autorit všech vědních oborů a zástupců kulturního světa vůbec, jakož i svépomocné akce postižených neprosadily však dosud změnu zákona. Zákon trestá sexuální provinilce jako individua, která v honbě za zvýšeným požitkářstvím pokouší se ukájeti se všemožnými nepřirozenými způsoby. Považuje jejich činy za chladné, nemravné, rozumové pokusy a nechápe, že obvykle člověk takto jednající nemůže se svých zvláštností zbaviti a odati se normálnímu heterosexuálnímu styku. Zákon trestající homosexualitu je zcela zbytečný, ba spíše dokonce neprospěšný. Sociální škoda z jeho zrušení nebyla by žádná a naopak odstranily by se neblahé následky dnešního zákazu,

jímž je vyděračství, těžící z trestnosti homosexuálních styků, a pseudohomosexualismus lidí, kterým chutná toliko zapovězené ovoce. Tyto snobističtí invertité, již tvoří velké procento homosexuálně se ukájejících lidí, znemožňují úspěchy hnutí na obranu homosexuality, neboť vrhají podezření ze zhýralosti i na pravé homosexuály.

TEORIE HOMOSEXUALITY

Přesto však, že je mnoho lidí homosexuálně žijících zcela normálně disponováno, nelze pochybovati, že existují lidé, pro něž homosexuální styk je nutností a quasi pudovovou přirozeností. Toto zdánlivé pudově vrozené nadání přivedlo dokonce vědce, kteří se nepředpojatě zabývali studiem homosexuality, k domnění, že homosexuální sklony jsou nám somaticky predestinovány. Objevení významu žláz s vnitřní sekrecí přimělo pak mnohé hledati hmotnou příčinu sexuálních úchylek v chemických látkách, jež produkují indokrinní žlázy. Transplantací vyměněné gonady samčí za samičí způsobily sice u pokusných zvířat analogické změny v sekundárních pohlavních znacích tělesných a psychických, avšak to neopravňuje k domněnce, aby obojí byly pokládány za přímý následek vnitřní sekrece. Sekrety vylučované Leidigovými (vmezeřenými) buňkami, nazývanými Steinachem souhrnně *pubertální žlázou*, dovnitř těla způsobují tělesné změny, avšak nikoli psychické. Produkty pubertálních žlaz, zvané u muže andrinem, u ženy gynaecinem, zasluhují si tohoto kvalitavního rozlišení snad podle anatomických účinků, avšak psychický vliv vykonávají nejspíše jen kvantitativně změněný. Vliv vnitřní sekrece pubertální žlázy na psychu zdá se u muže a ženy odlišen toliko kvantitativně, nikoli kvalitativně. Ženskost a mužnost

v duševním smyslu je psychogenního charakteru a je mylné hledati jejich hmotný korelát. Proto ani homosexualita nemůže spočívati na zvláštnostech vnitřní sekrece a je zbytečné tvořiti za účelem jejího ospravedlnění theorie o tělesné bisexuální disposici, která byla v své nejkrajnější formě zastávána Weiningerem. Zatím co se jiní spokojili ospravedlněním bisexuálního nadání lidského organismu společnou *praformou urogenitálního systému*, spočívající v embryonálním stadiu v prvoledvinách, (mesonephres) s vývodem Wolffovým a Müllerovým (ductus Wolffi et Mülleri), přikládajících se k neutrálnímu prvopočátku pohlavní žlázy, určil Weiniger za nositele ženského a mužského charakteru samu každou jednotlivou buňku lidského organismu.

Že každý lidský organismus je schopen produkovati obě pohlaví, dosvědčuje pathologický zjev *hermafroditismu*, kdy se u zárodku vyvíjí smíšené pohlaví, jakož za dospělosti i vlivem kastrace nebo jiných příčin nastalá přeměna druhotných pohlavních znaků mužských v ženské a opačně. Mužům mohou narůsti ženská prsa *(gynaekomastie)* nebo i jinak může i tvarově nabýti jejich tělo ženských forem, hlavně v bocích *(gynefysie)*, jakož mohou nastati i změny vlasového porostu *(gynotrichie)*, nebo změny hlasu *(gynoglottie)*. Oproti přeměně fysických charakterů mužských v ženské *(androgynie)*, jeví se při *gynandrii* u žen přeměna tělesných atributů ženských v mužské. Prsa se ztrácí, atrofují *(andromastie)*, dostavuje se silnější porost, ba i vousy někdy silně vzrůstají *(androtrichie)* a rovněž tvarově jeví tělo mužský vzhled *(androfysie)*. *Pseudohermafroditismus (h. falsus)* nejeví se ovšem jenom v nabytí nepříslušných sekundárních znaků pohlavních, nýbrž i na samotném pohlaví, kdy se u plodu vyvinou smíšené zevní *(hermafroditismus genitalis tubularis)* nebo spojné části *(h. g. conju-*

galis). V některých případech dochází vedle uvedených forem pseudohermafroditismu genitálního k *pravému hermafroditismu (h. verus)*, týkajícímu se samotných pohlavních žláz *(h. g. glandularis)*. Jím vznikající *ovotestes* nejsou však u lidí nikdy tak vyvinuty, aby produkovaly zároveň sperma i ova, jak se tomu děje někdy u ryb a amfibií. Rovněž tak mohou se k varlatům připojiti v pathologických případech nepravého hermafroditismu adnexy ženské *(h. masculinus)*, nebo k vaječníkům adnexy mužské *(h. femininus)*, avšak všechny tyto podivuhodné jevy nevykonávají nikdy přímý vliv na naši psychu.

Ač jsme oddělili muže od ženy kategoričtěji než to činí jiní autoři, přece jsme netheoretisovali žádnou fysickou nebo chemickou vlastnost za přímou příčinu ženského nebo mužského charakteru. Nepotřebovali jsme opříti svá tvrzení o *andrin* ani *gynaecin*, ani jsme nemusili dojít k ztřeštěnému hypothetisování ženskosti v *thelyplasmě* a mužnosti v *arrhenoplasmě* jednotlivé buňky, jak to činí Weininger. Odlišnost ženského a mužského psychického charakteru není závislá ani na plasmatu, ani přímo na celkovém sexuálním ústrojí organismu. Právě jako tvarový rozdíl zevních genitálií, tak i vliv vnitřní sekrece má kvalitativně nepřímý vliv na psychu toliko svými *morfologickými* účinky, neboť psychický dimorfismus, jsa psychogenního charakteru, je evokován teprve životní funkcí genitálií, nikoli jimi samými. Psychický bisexuální korelát při hermafroditismu rodí se teprve při vyspívání individua na základě pocitu méněcennosti. Je totiž každý hermafrodit více nebo méně nedokonalým mužem, neboť hermafroditismus nestvořil a nestvoří u lidí žádné androgyny, nýbrž jenom pošramotí mužství individua. Muž, jemuž nenarostl pyj, třebaže má výhradně varlata, zůstane, přes veškeré ujišťování lékařů o jeho mužství, psychicky ženou.

Již v raném věku, před dozráním pubertální žlázy má vliv na psychický charakter člověka pohlaví svým tvarem. Působí tedy již od počátku toliko nepřímo svou morfologií jako duševní vjem, nikoli vnitřně, samo o sobě. Dívky, které postrádají penisu, podobně jako hoši, u nichž se třeba vyskytuje hermafroditismus masculinus, prodělávají zcela jinak psychický vývoj než hoši vlastnící pyj, jak to zřejmě dokazuje Freudova theorie zániku oidipského komplexu. Funkčně působí pak pohlaví na naši povahu po pubertě, avšak opět ne vnitřně, samo o sobě, nýbrž vnějším charakterem své funkce při koitu a rozplozovacím úkolu. Pohlaví vykonává vliv na naši psychu, ne jako orgán, jenž by svým spojením s ostatním organismem tento ovlivňoval, nýbrž jako nástroj k životním funkcím. Působí tedy na psychu nepřímo, psychicky. Ženskost nevyvolají žádné vnitřní sekrety ani není obsažena v plasmu našeho těla, nýbrž ji evokuje pasivní role při souloži.

O vrozeném ženském charakteru žen nelze mluviti, avšak rovněž nelze a nebude nikdy možno žádnou formou zabrániti jeho vyvolání, neboť ženy jsou k němu anatomicky disponovány a vzhled jakož i každé užití ženského pohlaví znemožní jim pokus státi se psychicky mužem. Změny sociální mohou toliko mírniti nebo zvyšovati rozdíl mezi mužem a ženou; vyhladiti jej však nemohou, poněvadž je vázán na anatomickou stavbu.

Biologické důkazy o tělesné bisexualitě člověka nemají význam pro srovnání hranic mezi mužem a ženou. Bojuje-li se těmito důkazy proti zásadnímu psychickému a sociálnímu rozlišování muže a ženy, je to směšnější než mystické dokládání opaku. Vlivy pohlaví na psychickou konstituci jsou vnější a proto význam pohlaví pro psychu je výlučně morfologický, neboť i jeho funkce se opírá v celku jedině o tvar. Genitálie působí svým vzhledem (ka-

strační komplex) a na jejich tvaru zakládá se i jejich aktivní nebo pasivní funkce při souloži. O dimorfismus psychy zasluhuje se vzhled a funkční schopnost pohlaví, pročež ženskost v psychickém smyslu je vázána na psychický význam vaginy, mužnost pak na týž význam pyje. Pohlaví nepůsobí jako organismus v lidském těle, nýbrž jako objekt naší psychy. V důsledku toho je v posledku příčinou rozhodující o našem charakteru existence nebo neexistence penisu, ať je schopen normální funkce nebo ne. *Impotence, hypospadie a kryptorchismus* otřesou snad mužstvím, ale nikdy neučiní z mužů ženy právě jako nikdy *hypertrofie clitoridy* neučiní z ženy muže. Totéž pak platí o efeminaci a eviraci jakož i o androgynii a gynandrii. Stává se sice, že efeminisovaní muži podléhají transvestistickým žádostem a převlékají se za ženy, ba jsou známy případy, kdy taková individua uzavřela sňatek se stejnopohlavním druhem a zaujala v tomto rouše i svá společenská postavení podobně jako ženští transvestité, kteří se oblékají za muže, avšak nikdy se nestali tím, za koho se přestrojili. Švec z Kopníku nestal se nikdy generálem, budil jen jeho zdání. Neuměl veleti vojsku a vésti strategické útoky, právě jako žena přestrojená v muže nedosahuje nikdy mužských kvalit.

Přesto, vidíme-li podstatný rozdíl v kulturních schopnostech ženy a muže, pochybujeme, že by byl podmíněn přímo strukturou nebo kvalitou organismu. Menší mozek ženy nečiní ženu méněcennou právě jako vysoké čelo nečiní muže chytrými. Hrbatý člověk má také odlišnou psychologii, oproti normálním lidem a přece bychom se neodvážili hledati hrbadost jeho duše v hrbu nebo dokonce ve vší plasmě jeho těla. Kdyby se hrbatý narodil mezi hrbatými, nedošel by nikdy svébytného charakteru, neboť jeho abnormalita by mu nebyla na obtíž. Rovněž tak, kdyby lidské samičky rodily

parthenogeneticky a kdyby muži neexistovali, žily by sice zvířecím životem, ale neměly by zvláštního charakteru. Ženy zženštila teprve existence penisu jako pouhého objektu i jako nástroje, jímž jsou „zneužívány". Ovšem toliko muž — penis — povznesl ženy na lidskou úroveň, ale současně stal se vinníkem jejich méněcennosti, která povstala u porovnání s ním samým.

PSYCHOANALYTICKÁ ETIOLOGIE

Jestliže jsme poznali, jak příznivým činitelem psychickým je penis a jím umožněná aktivita, oproti čemuž působí vagina opravdu jako psychický shock, je těžko pochopitelný zjev homosexuality, při níž alespoň jeden partner se vzdává výhodnosti své anatomické stavby. Už i v případech pseudohomosexuality klesají někteří partneři k pasivitě a snaží se druhým ilusionovati co nejvíce ženu. Takové hochy zcela normálních heterosexuálních spádů, kteří se však efeminisují, líčí i strojí jako ženy a vyznačují ženskou chůzí a pohyby, nacházíme často mezi vězni, vojáky, námořníky, chovanci internátů a pod., mezi nimiž lze všeobecně považovati homosexuální styk za zjev nouzový. Ženské rysy mají tu však nahražovati a představovati půvaby ženské a skrýti mužské pohlaví partnerovo, kdežto při pravé homosexualitě vězí emotivnost partnerova právě v jeho stejnopohlavnosti, kdy při sekundárních znacích ženských uchovává si milenec mužův svůj penis. Jestliže u homosexuálně založených lidí nevymizela zcela schopnost ukájeti se heterosexuálně, libují si pak opět v takových typech, které svým opačným zjevem retušují svou pravou pohlavnost. Tento typ homosexuálních lidí, kteří milují jednak *efeminisované muže* a zároveň *evirované ženy*

je nejčastějším. Přesto je však známo, že mnoho homosexuálně cítících lidí není vůbec schopno ukojiti se hetrosexuálními styky a že mnohdy, jsou-li tyto udržovány, běží toliko o *pseudoheterosexualismus* (v opak pseudohomosexualismu), kdy výlučně homosexuálně založení lidé se jim oddávají jenom z mravních důvodů, aby zakryli své zvláštní sklony, žijí-li třeba v manželství.

Homosexualita může se tedy projevovati současně s heterosexuálními sklony, právě jako se může státi výlučnou. U mužů je podstatným rysem obou forem jejich homosexuality nazvané Ulrichem *uranismem* útěk od ženy, jenž v prvém případě je mírný a budí klamné zdání bisexuality, v případě druhém pak kategorický. Zdá se, že bisexuální tendence vůbec neexistují, neboť muži, kteří milují vysloveně ženské, femininní typy žen a mužské, virilní typy mužů jsou *paederasty*, jež vrušuje anální partie (hýždě), jsou-li aktivními u jakéhokoliv objektu. Docházíme tak k názoru, že bisexualita je klamný předpoklad vzniklý povrchním pozorováním a že lidé jsou vesměs orientováni heterosexuálně a toliko pathologický strach před druhým pohlavím ponouká je k útěku od heterosexuality. Muže pak hlavně oslava penisu přibližuje k stejnopohlavním druhům.

Naše libido není bisexuální, neboť právě jako se váže na stejnopohlavního partnera, váže se ke všemu živému i neživému. Není objektu, není aktu, k němuž bychom neměli libidinosní vztah. Kultura primitivů je dokladem, že kdysi byl takovýto poměr k reálnu zcela normálním zjevem. Myšlení primitivů bylo veskrze prolnuto libidinosním duchem, pročež počátky lidské kultury nejsou naivně vědecké, nýbrž tajemně mystické. Teprve rozum a objektivní alibidinosní postoj k reálnu umožnil rozumové vypjetí kultury, avšak v posledku i vědecké názory, alespoň

v theoriích a hypothesách, jsou zpříčiněny subjektivně, libidinosní cestou.

Jestliže můžeme zaujmouti libidinosní vztah k neživému předmětu, není nic nepřirozeného zaujmeme-li stejný vztah k svému stejnopohlavnímu druhu. Jak jsme se již zmínili, byl v počátku i pracovní mužský kolektiv silně libidinisován, takže vázal muže navzájem libidinosní duch jejich společnosti, který se liší od homosexuality tím, že tu je libido sublimováno a nedochází tělesného charakteru. V tom smyslu je libidinosní vztah muže k muži přirozeným zjevem opravdu pudově podloženým. Homosexualita naproti tomu je zjev abnormální vzniknuvší buď z nouze, nebo neuroticky, nevědomým strachem před ženským pohlavím, při paederastii (pygismu) pak formální nutností, neboť jiný než muž nemůže ukojiti mužovu anální erotiku. Sublimovaný libidinosní poměr nehraje však při *homosexualitě,* jakož i při *pseudohomosexualitě* a *paederastii* žádnou genetickou úlohu, právě jako libidinosní vztah k subjektu, k nám samým nemá co činiti s automonoerotismem. Není objektu ani jevu, k němuž bychom nezaujímali libidinosní stanovisko, třebas dnes jen nevědomě. Kdybychom chtěli z toho vyvozovati nejzazší důsledky, stal by se každý autoerotismus automonoerotismem a různé jeho instrumentální formy nabyly by smyslu partialistického, neboť i k olisbu se váže částečně ženino libido, čímž by bylo možno předpokládati sexuální emotivnost jeho samu o sobě. Proto je nutno rozlišovati sublimované libido od libidinosní erotiky a sexuality.

Jestliže při homosexuálním poměru samotný zjev muže, jenž se druhému zalíbí, vyvolává, jako v normálním případě žena, sexuální fantasie a případné erekce, stává se sublimovaný libidinosní vztah vztahem erotickým. Tu již nelze mluviti o pseudohomosexualitě, při níž vznikají tyto stavy autogenně a

které může snad vzněcovati objekt toliko svým teplem nebo hmatově při doteku, avšak ne svou stejnopohlavností, mužskostí.

V případě pravé homosexuality, kdy jeden z partnerů nabývá plně funkce normální ženy je nutno rozlišovati partnera pasivního *(subjektní homoerotika)* od aktivního *(objektní homoerotika)* již z důvodů etiolagických. Aktivní partner, ukájející se objektivní homosexualitou je podle Ferencziho neurotik, jenž se utekl k této formě sexuálního života z důvodů etiologických. Aktivní partner, ukájející se jeho počáteční heterosexuální styky. Tak uvádí Ferenczi případ, kdy homosexuální sklony vypukly u jednoho hocha po domácím skandálu, když oplodnil služebnou. Ferenczi shledává tu mimo psychické genese i psychický smysl tohoto ukájení a pokládá proto objektní homosexualitu za projev neurotický, zatím co inversi shledává toliko v subjektní homosexualitě. V pasivním partneru nacházíme však rovněž neurotika, který ze strachu před blamáží v heterosexuálních stycích, chce si zachovati aktivní úlohu po způsobu žen v erotické koketerii, při níž by trýznil nápadníka. Bojí-li se sexuálně vésti mužný život, uchyluje se k ženské roli v homosexuálním poměru.

Oba partneři neliší se tedy psychicky od sebe, ba neliší se v zásadě ani svým zjevem a chováním, neboť i aktivní homoerotik není stoprocentním mužem a jeví ženský charakter. Homoerotikové liší se navzájem toliko stupněm své efeminace a tedy stupněm svého mužského sebevědomí. K předpokladu neúspěchu ve vykonání mužské role při heterosexuálním styku druží se u nich zároveň narcistické lpění na penisu a odvrat od ženského pohlaví, jež je pokládáno za kastrované. Rozkoš z vlastnictví pyje je však objektisována a přenesena na uctívání a zbožňování penisu druhého partnera, čímž do-

chází homosexualita spojitosti s partialismem, projevujícím se zřetelně u primitivů ve falickém kultu. Mimo složky partialistické nacházíme v homoerotice i složky perversní, orální nebo anální erotiku při provádění penilinktu, anilinktu a při koitu per anum *(pedikace)*. Nespecialistická, neperversní homosexualita používá proto ponejvíce k dosažení ejakulace, vyjímaje froteurství a vzájemnou femorální soulož, tak zvanou mutuální manuální ipsaci. Podle Hirschfelda končí své ukájení tímto způsobem přes 40% homoerotiků. Poněvadž však při pravé homosexualitě neběží v pravdě o ipsaci nazýváme tuto formu ukájení *digitací*.

Vyloučíme-li tedy složky perversní z homosexuality nemůžeme ji zváti *perversí* a nemůžeme ji rovněž pokládati za *inversi*, neboť zde sexuální pud ani neinvertuje, nýbrž jenom psycha nacházející v stejnopohlavním partneru nouzový východ přirozené heterosexuality. Homosexualita mužů je původu čistě psychogenního a neopírá se v ryzích případech o žádný hypertrofovaný speciální způsob vzrušujícnosti, který by nebylo možno normálním, heterosexuálním poměrem ukojiti. Nejedná se v ní nikdy o přebujnělý, sublimovaný, libidinosní vztah k stejnopohlavnímu partneru jak náš výklad dotvrzuje. Tam, kde začíná pouhá homosexualita, tam sublimovaný libidinosní poměr skoro vždy končí. Lidé, třebaže jsou velkolepými přáteli svých stejnopohlavních druhů, nepropůjčují se této roli. Naopak ale hypertrofovaná kamarádství, přátelství na život a na smrt mezi muži prozrazují zřejmě potlačené homosexuální tendence.

K těmto mužským grandiosním přátelstvím vede podobně jako k přímé homosexualitě horror feminae. Poněvadž jsme však hetrosexuálně orientováni, objevuje se při homosexualitě mužů touha po ženě,

jíž je dán průchod *efeminaci*. Odvrátil-li se ideál homosexuálně cítícího člověka od ženy, není přesto jeho ideálem muž, nýbrž *androgyn*, nekastrovaná žena, *žena s penisem*. Proto lze pozorovati efeminaci u aktivního jak u pasivního partnera. Z těchto důvodů je též nevhodné označení homoerotismu *kontrární sexualitou* jak to činil Westphal.

SAPPHICKÁ LÁSKA

Zvláště je nutno pak probrati homosexualitu žen. Též u žen podobně jako u mužů, může jíti o pseudohomosexualitu z pouhého rozkošnictví, jakož i o pravou homosexualitu, která může býti absolutní nebo částečná. Jedině *paederastie* u žen nemá pak toho významu jako u mužů, neboť anální choutky může u ní ukojiti heterosexuální partner. Avšak i ženy mohou prováděti paederastii pomocí umělých údů. Ve většině případů praktikují ženy mužskou paederastii ovšem toliko analogicky zavedením godemiche in vaginam. K tomuto imitování heterosexuální soulože dochází však rovněž méně často, neboť ženy cítí odpor ke koitu a jejich sexualita v genitálním pásmu je vázána hlavně na klitoris, jemuž při normálním koitu i jeho homosexuální imitaci je věnována malá pozornost. Proto i u žen hlavním způsobem homosexuálního ukájení je mutuální manuální tření clitoridy *(digitatio)*, podle čehož se homosexuální ženy nazývají, *tribádky* nebo *fricatrices* (tribo, frico = tříti). Jiným způsobem jeho, mimo lízání, je *appresio vulvae ad vulvam aut alteram partem corporis feminae* a v řídkých případech rovněž *imissio clitoridis in vaginam*.

Jestliže u mužů vznikla pseudohomosexualita z nouze, jeví se u ženy jedním z nejpřirozenějších a nejdokonalejších způsobů sexuálního ukájení. Muž,

jenž takřka znásilňuje ženu, nepátrá, zda se jí to líbí nebo nelíbí. Ženě způsobuje proto pochopitelně takový akt více bolesti a nevole než libosti. Jestliže je tedy již její sexualita do té míry silná, že potřebuje genitálního ukojení, slouží k tomu ženě mnohem lépe vlastní ruce nebo ruce druhé ženy, které jsou sdostatek něžné a nejsou zaujaty tak vlastní vášní jako penis mužův. I agresivnost umělého údu lze vždy říditi a nestane se tak zběsilým ani když je odevzdán v moc partnerky.

Pseudohomosexuálním stykem straní se žena muže. Nepříjemnost heterosexuality nutí pasivní družku vyhledávati ženy, zatím co u aktivní partnerky mění se odvrat od muže v samotnou touhu státi se mužem. Pravá ženská homosexualita (homoerotika) vzniká pak pathologickým vzestupem přirozeného odvratu od muže v chorobnou *androfobii.* Pseudohomosexuální styk je sice zcela pochopitelným nejvhodnějším způsobem ukojení ženské sexuality, avšak přemění-li se v pravou homosexualitu, zaujme-li libido vůbec, trpí jím žena, neboť své nadvlády při úvodní erotické úloze může dosíci toliko v poměru s muži. Gynaekokracii lze realisovati toliko při koketerii s heterosexuálními partnery. Oddá-li se žena homosexuálnímu styku vůbec, je sice ušetřena sexuální brutálnosti a násilnictví mužova, ale sadistické choutky, které žena ukojuje při odmítání po uši zamilovaného nápadníka, nemůže při těchto stycích nikdy ukojiti. Homosexuální žena nanejvýš jako pasivista může odmítati návrhy a ataky žen aktivistek a může je tímto způsobem mučiti, avšak toto mučení není nikdy tak intensivní jako v případě ovládání a trýznění milujícího muže, neboť láska žen pozbývá libidinosních rysů vlastních mužské společnosti a pak postrádají ženy i schopnost ke grandiosní individuální lásce k muži, natož k ženě.

Přátelství jaké existuje mezi normálními muži nikdy u žen neexistuje. Žena čeká sama na nápadníka a rovněž bez pomoci jiných mu vzdoruje. Žena je psychickou konstitucí nezbytně vázána na muže a proto nikdy nemohla vzniknouti ženská vzájemnost, družnost, libidinosní přátelství mezi ženami. Zájmy žen tkví v získávání a v trýznění nápadníků a tak stává se jedna žena druhé sokem. Povolí-li žena uzdu mužskému milenci, zdeptá ji svým mužstvím, takže i každé přátelství ženy s mužem končí již brzy v počátcích. Je tedy v nejlepším případě poměr žen k ženám závistnický a poměr žen k mužům nepřátelský, pomstychtivý. Ženino nevědomí je anthropofobní a přece žena potřebuje býti milována. Tragedie ženy je tedy způsobena tím, že žena není schopna osamění jako muž. Ženě je potřeba muže i když nemá k němu přátelský vztah. Naopak, aby našla ukojení v heterosexuálním poměru, nesmí sama nikdy milovati a připustiti si muže blízko k tělu. Pasivní role znechutila ji sexualitu a její libido neschopné libidinosní sublimace omezilo se na neorgastickou erotiku, na úvodní sexuální hry.

Shok, jejž ženě zasadil heterosexuální styk nebo pouhá představa vražedného penisu, zvláště krutě působící na vyspívající dívku, odvrátí ji někdy zcela od muže, neboť od strachu z konečné porážky nemůže ji odvésti ani rozkoš z počáteční nadvlády. Oproti pravé homosexualitě je ale u žen rozšířena více pseudohomosexualita omezující se na genitální ukojení. Jelikož však ženy jsou chladnější než muži a před deflorací a poznáním pohlavních rozkoší skoro úplně chladné, nepropadá jich mnoho ani pseudohomosexualitě, neboť je pohlavní dráždění celkem nezajímá. Malou jejich potřebu uhradí jejich vlastní ruka nebo vášnivý sen. Mnohé staré panny zůstávají skutečně pannami až do svojí smrti. Kdyby ženy byly puzeny k sexuálnímu životu stejně jako

muži, nebyla by žádná morálka s to vyvolati kult panenství, s nímž vdavekchtivé dívky spekulují mnohdy přes třicet let svého života. Chladnost ženy je příčinou, že ženská homosexualita je mnohem menšího rozsahu než mužská, při čemž se podobně jako homosexuální styky prováděné často v dívčích pensionátech a internátech omezuje obvykle na pseudohomosexualitu. Něžné styky dívek zbavené vší mužské obhroublosti mohou se však začasto státi disposicí k pravé homosexualitě, neboť při pozdějším navázání heterosexuálních styků zdají se tyto neobvykle násilnickými v porovnání s původními homosexuálními, což může dát vzniknouti intensivní androfobii.

Historicky platí za zakladatelku homosexuální lásky mezi ženami básnířka *Sappho* z Lesbu, podle níž je tento milostný poměr zván nevědecky *láskou sapphickou*. Jelikož se sapphická láska na ostrově Lesbu velmi rozšířila a i kněžky tamnějšího chrámu oddávaly se lásce se ženami, je též ženská homosexualita nazývána *láskou lesbickou, amor lesbicus*. Z historických veličin jsou považovány za homosexuálně založené ženy královna švédská Kristina a Kateřina II., žena cara Petra III. Bloch uvádí jako prototyp tribádky malířku Rose Bonheur. Pravá ženská homosexualita je však, jak již bylo podotknuto, řídkým zjevem a lze ji těžko rozeznati od pseudohomosexuálních styků, které jsou obyčejně podmíněny mužovou nedovedností ženu sexuálně ukojiti. Mění-li se výlučně sexuální odvrat od muže v neurotický strach před mužem, je možno však naprosto jistě konstatovati čistou homosexualitu, při níž se ovšem opět objevují latentní heterosexuální tendence. Jestliže mužští homosexuálové jsou efeminisovaní, jsou proto lesbické ženy evirované, virilní. To týká se nejen aktivistů, ale i pasivistů. Aktivní homosexuální ženy *(viragines)*, u nichž není vylou-

čena schopnost heterosexuálních styků, vybírají si z těchže důvodů opět efeminisované mladíky, při kterýchžto stycích projevuje se obvykle jejich homosexuální nadání přesunutím rolí, t. zv. *inversí agresivity*, zaktivněním ženy a zpasivněním muže v úvodních erotických stycích.

PERVERSE A ZÁMĚNY

Horror feminae je kulturní zplodinou, kdežto horror viri v neneurotickém stupni lze pozorovati téměř u všech samiček. Je tedy možno předpokládati, že tribadismus a jiné způsoby mutuální ipsace jsou rozšířeným způsobem ukájení, aniž by nesly s sebou znaky homosexuality. Pravá homosexualita, kdy stejnopohlavní partner sám o sobě vzrušuje, je u žen zpříčiněna neuroticky právě jako u mužů. Strach, dohánějící ženy k homosexualitě, horror viri, u mužů, pak horror feminae, v neurotické formě je produktem kultury, pročež je nutno pokládati i kulturu za neurotický projev lidský. Tím ztrácíme kriterium pro stanovení pathologických zjevů a musíme i v posuzování abnormit sexuálních opustiti toto hodnocení. Heterosexuální normální styk je animální vlastností lidí, přirozeností živočišnou, nikoli však lidskou. Člověčenství je neurotický produkt a vzhledem k němu jsou i všechny neurotické abnormality sexuálního ukájení přirozeným produktem lidským. V svých abnormalitách aberuje sexualita nikoli od člověčenství, ale od živočišnosti.

Chceme-li je již děliti na méně nebo více „přirozené", jsou přirozenější ty, které regredují k infantilní orální a anální sexualitě, nebo zastavují-li se na jiných speciálních sexuálních způsobech *(perverse)*, naproti těm, které nevyzdvihují žádný speciální prvek libida a ukájejí toliko zvláštními způsoby

kompletní živočišnou heterosexualitu *(záměna)*. Diferencují se tedy sexuální abnormality v sexuální perverse a záměny, ač obě tyto formy mají svůj společný zrod v nějakém defektu heterosexuálního života. Při perversi je však omezována sexualita na jednu z průvodních složek, kdežto při záměnné sexualitě je potlačována a surrogátně ukájena celková heterosexualita podobně jako při normální neurose potlačované perverse. Voyeur spokojí se shlédnutím svého majetku, naproti čemuž homosexuálně založené individuum ukájí na stejnopohlavním objektu svou sexualitu ve všech formách stejně jako při poměru heterosexuálním.

Ovšem mezi záměnným a perversním ukájením není přesných hranic, neboť lze při záměnné sexualitě nalézti vždy složku nějaké perverse. Při koitu per anum nabývá homosexualita rysů anální perverse, při penilinctu perverse orální. U mužů lze pak vykládati homosexualitu vesměs celkově jako partialistický vztah k pyji. Freudova theorie předpokládá, že genese homosexuality mužů spočívá ve fixaci syna na matku a jeho identifikování se s ní, dává tušiti, že poznání kastrovaného pohlaví matčina, působící jako silné trauma na psychu synovu, invertuje synovu lásku k matce na lásku k dětem a to k hochům, kteří nebyli oloupeni o své pohlaví. Jelikož penisový partialismus, jakým se alespoň částečně vesměs homosexualita jeví, vzniká obvykle za oidipské situace, disponuje v dospělém věku muže k lásce k chlapcům a jinochům, k *paedofilii a efebofilii*. Poměr staršího muže k mladším ilusionuje totiž infantilní situaci, při jejíž reprodukci stává se objektní homoerotik sám matkou zatím co jeho mladší miláčci představují jej sama v dětském věku. Při výhradním zneužívání nedospělých hochů lze pak souditi mimo to i na specialistické komponenty homosexuality, rovněž jako při efebofilii na

asexuální tendence, které jsme poznali co tvůrce ideálu milotské Venuše. Láska ke starcům *(gerontofilie)* může pak míti za příčinu odvrat lásky od kastrované matky k otci, vlastnícímu penis, zatím co styky s muži stejného stáří *(androfilie)* prozrazují genesi homosexuálních sklonů v pozdějším pubertálním, pooidipském stadiu.

Celkem analogické příčiny vedou u žen k vyhledávání věkově různých stejnopohlavních partnerů, při čemž styk s nedospělými děvčátky nazývá se *korofilním*, styk s pannami *parthenofilním*, styk s věkově rovnými ženami *gynaekofilním* a se stařenami *graofilním*. Na základě uvedené etiologie různosti výběru partnera týká se specialisování výběru toliko pravých homoerotiků, kdežto pseudohomoerotikové nečiní zvláštních požadavků v kvalitě partnera, jelikož jim je nejdůležitější jeho měkkost, teplota, nebo případně i zručnost. Pseudohomosexuálně se ukájejícím lidem dostačují plně tyto charaktery, neboť nemají zájem na partneru samém, poněvadž jim slouží jenom za pouhý prostředek, za nástroj k ipsaci. Stejnopohlavní druh je a byl bezesporně původně nejdokonalejším prostředkem ipsačním. Neurotická kultura přeměnila však ipsaci této formy namnoze v pravou homosexualitu, ale rozšíření strachu z mužů nebo z žen přespřílišným individualismem na strach před lidmi *(horor hominum)* vůbec, donutila lidi vrátiti se k ipsaci vlastními orgány.

SODOMIE

Ovšem za tohoto stavu strachu a odporu k lidem vůbec zbývá ještě jedna možnost ukájení pomocí živého objektu a to styk se zvířaty. Nebyla-li člověku po ruce žena ani muž, našel si jejich surrogát ve zvířeti. Zvíře je totiž stále dokonalejší nástroj

k ipsaci než jakýkoliv neživý objekt. Tento způsob sexuálního ukájení projevuje se dnes, kdy jen málo lidí má příležitost ke styku se zvířaty, hlavně u čeledínů, pastýřů, kočí a vojenského jízdectva. Jestliže se však projevuje styk mužů se zvířaty nejvíc na venkově, je u žen častým jevem naopak ve městě. Neboť ukájí-li se muž na koních, skotu a bravu, užívá žena naopak salonních zvířat, což zřejmě odpovídá jejímu požadavku něžnosti partnera. Nemůže-li zkrotiti muže, psíka se jí zkrotiti podaří. Souloží-li pak se silnějšími zvířaty, lze to přičísti na vrub masochistickým choutkám.

Pokud člověk ovšem vyhledává zvíře jako sexuální objekt toliko z nouze, běží o pseudosodomii, v níž nelze hledati žádnou zvláštní abnormalitu. Pseudosodomie je způsob ipsace prováděný na zvířeti oproti pravé sodomii, jíž lze, analogicky homosexualitě, vykládati strachem z lidí. Slouží-li k homosexualitě strach z druhého pohlaví, utíkají se lidé k zvířatům ze strachu a odporu k lidem vůbec. Pokud ale neslouží zvířata lidem k ukojení jinak než jako pouhý ipsační nástroj, lze souhlasiti s Garnièrem, že tu jde o zvláštní formu onanismu, správně ipsace. Kraft-Ebing naproti tomu nazývá všeobecně sodomii zvířecím fetišismem, při čemž ovšem zapomíná, že při prostém nedostatku styku s lidmi nebo při odporu k lidem jeví se sodomie nejpřirozenější formou ukájení. Při zneužívání zvířat stávají se třeba vůdčími motivy partiální pudy jako hmatový specialismus vlasový, sadismus (zoosadismus) nebo masochismus (zoomasochismus), ale přesto má oprávnění i čistá sodomie jakožto následek strachu z lidí, nebo pseudosodomie vzniklá sexuální nouzí.

Pro výklad pravé sodomie je důležitý i totemový kult, v němž jeho příčina, anthropofobní konstelace lidí, je zřejmě zjevná. Nedotknutelnost by záviděl jeden druhému a proto byla udělena zvířeti. Lidská

nenávist umožnila zvířeti státi se posvátným, oblíbeným, zatím co tělesné vlastnosti zvířecí připoutaly k němu člověka i sexuálně, Tělesný styk člověka s posvátnými zvířaty byl udržován již v starověkém Egyptě, a to s posvátným kozlem zv. Mendes. S ním souložily ponejvíce ženy, kdežto muži prý užívali ke koitu uctívaného krokodila. Kozel uchoval si svou popularitu i v antickém světě, kde přešel v kult Panův a Faunův. Náruční psíky pak nahražovali ženám v starověku hadi. Dokonce matka Augustova Atia měla býti oplozena hadem. Rovněž může žena souložiti i s oslem a hřebcem. Proveditelnost této soulože dokazuje starý zákon platný v Latiu, jímž nevěrná žena za trest musela se poddati oslu, jakož i staré malby a písemná líčení z Orientu, nebo očitá svědectví mnohých cestovatelů.

K praktikám sodomickým užívá se hovězího dobytka, koní, oslů, koz, psů, koček, ovcí, hus, drůbeže, ba i ptáků a ryb. V Italii jsou oblíbeny k těmto stykům hlavně kozy a kozlové, čímž se dodržuje neustále původní uctívání těchto zvířat. V Číně a Japonsku jsou naopak vybírány k sodomii husy a jiná drůbež. Na Balkáně je oblíben opět kůň a osel. Zvířata jako psi, kozy, opice a osli a pod. byla v antickém Římě chována pro sodomity dokonce v bordelech. Milování zvířat dostalo se pojmenování sodomie jakožto všeobecného označení pohlavní zvrhlosti a teprve později zúžil se jeho význam na styk lidí se zvířaty. Obvykle znamenala sodomie, odvozená ze jména hříšného města Sodomy, vůbec jakoukoliv frivolitu a abnormální ukájení, ba i styk křesťana se židem platil za sodomii. Původně snad byl pod jejím jménem rozuměn homosexuální styk vzhledem k vypravování bible o pokusu znásilniti anděly, našedší přístřeší u Lota.

Proto upouštíme dnes od názvu sodomie a styk se zvířaty nazýváme zoofilií, anebo zooerastií, bestia-

litou, podle toho, omezuje-li se lidský poměr ke zvířatům na neorgastické manipulace nebo ukojuje-li se pohlavní pud touž cestou jako při normálním heterosexuálním styku, tedy koitem. V tom smyslu bychom mohli rozlišiti i *autoerotismus* od *autosexualismu* a *homoerotismus* od *homosexuality*. Při pouhé *zoofilii*, jíž zve Kraft-Ebing *zoofilia erotica*, ukájí se člověk totiž toliko laskáním zvířete. Speciální rysy perversní při zoofilii mohou býti vzruchy taktilické, neboť srst zvířat může sloužiti za obdobu krásných garderob z hedvábí a sametu, jakož může míti i analogickou funkci, jako mají vlasy, copy, vousy a pohlavní obrost u lidí. Přesto nelze však nikdy považovati zoofilii za perversi, neboť perversní způsob je tu vždy toliko komponentou celkového ukájení. Ustrnutí styku se zvířaty na zoofilii způsobují morální předsudky, nedovolující, aby se ze zoofilie vyvinulo zoostuprum, pročež nemůže-li se sexus ukojiti přirozenou formou, utíká se k perversním manipulacím na svém objektu, které však ani v tomto případě nejsou výlučné. I člověk, jenž je heterosexuálně disponován, musí se mnohdy spokojiti perversním ukájením na svém cudném objektu, aniž by sám byl perversním. Jelikož v zoofilii neshledává se nic mravně závadného, ba naopak pokládá se za ušlechtilý cit, je mnohem obvyklejším zjevem než *zoostuprum*, při němž vchází člověk ve vysloveně genitální styk se zvířetem.

Někteří autoři rozlišují pathologické a nouzové souložení se zvířaty názvy zooerastie a bestialita. Podle toho lze považovati *zooerastii* za důsledek neomezované zoofilie, za defekt neurotický, zatím co *bestialita (pseudozooerastie)*, jako styk člověka se zvířaty z nouze je toliko následek malého sebeovládání a chceme-li, tedy defekt morální. Zoofilie právě jako zooerastie má stejnou genesi. Horor viri aut feminae rozšiřuje se na horror hominum. Féré

správně píše, že „přepjatá láska k zvířatům někdy prozrazuje neschopnost přizpůsobiti se lidskému prostředí" a důkazem uvádí známé přísloví: Ami des bêtes, ennemi des hommes. Není proto nic divného, jestliže propadali lásce ke zvířatům právě světci, kteří se odvrátili od všeho lidského a žili asketickým životem. Pudila je k tomu nouze stejně jako odpor k hříšným lidem. Příkladem uvádíme sv. Františka z Assisi.

Němá tvář zdá se býti vhodným objektem našeho libida, poněvadž nemá možnosti poníižiti a opanovati člověka. I nejhloupější člověk pak ovládne zvíře, zatím co není schopen připoutati k sobě žádného lidského druha. Zvíře je méněcenné a nemůže proto zneužíti lidské lásky, ani se jí brániti. Je majetkem, otrokem člověka. Přesto, že mnozí lidé však sami přímo otročí svému pokojovému zvěřinci, činí tak přece jen ze strachu z pasivní role, kterou by byli nuceni hráti v poměru s člověkem. Jejich obětavost k zvířatům je samovolná, zvíře si ji nemůže nikdy vynutit a proto nepřipadá lidem za těžké a nepříjemné jim otročit. Poměr se zvířaty, jímž hlavně ženy vydávají zvířatům na pospas svůj život, je potom dlužno vykládati masochistickými komponentami zooerastie, nebo v případě bestiality, pseudozooerastie, hypertrofií sexuálního pudu, jenž ponouká ženy k přijetí údu obrovských dimensí. Tento důvod by nasvědčoval rovněž legendárním zooerastickým sklonům Marie Terezie, neboť, jak svědčí dochované lékařské rady vladařce, zanechával ji normální koitus chladnou, frigidní. Jindy, jak jsme se již zmínili, bylo oddání se oslu trestem za nevěru a dnes styk žen s hřebci a osly je hlavně v orientě výdělečným podnikem prostitutek, které poskytují toto jedinečné divadlo smyslným návštěvníkům bordelu. V Levantě platí rovněž zoostuprum za pověrečný léčebný prostředek pohlavních nemocí.

Nejrozšířenější formou zoostupra u žen je dáti si lízati své genitálie drsným psím jazykem, neboť příležitost ke styku se psem je dnes nejčastější. Muži oddávají se hlavně stykům s koni, jako kočí a jezdci, pastevci vyhlížejí si pak mezi svými stády hlavně krávy, ovce a kozy. Dále k sadistickým stykům užívá se hojně drůbeže. Vesměs spokojují se však lidé pouhým laskáním zvířat a ukojují takto zoofilní cestou libido, jež normálním pohlavním stykem nedochází řádného ukojení. Ani u starých panen nedosahuje obvykle styk se zvířaty svých krajností, neboť eroticky založeným ženám, jež přímý sexuální styk mnoho nedráždí, zastupuje zvíře spíše dítě, erotický objekt, než muže, objekt sexuální. Pochopíme takto, proč i v manželství vznáší se aureola lásky obvykle místo kolem hlav manželů nad hlavami zvířat.

JINÉ ZÁMĚNY

Nevyspělé dítě je přechodným libidinosním objektem (paedofilie) při anthropofobii k zoofilii. Právě tak vede nekategorický horror hominum k zálibě milování chorých a méněcenných individuí, aniž by přímo donucoval k zoofilii nebo zooerastii. Z tohoto stanoviska nacházíme nový výklad paedofilie, o níž jsme se již zmínili při homosexualitě. Horror hominum dovoluje pak také ukájení na mrtvých lidech, *nekrofilii,* v níž rovněž nelze spatřovati úplný útěk od lidského druhu. Odpor a strach z lidí donucuje toliko vybírati si nedospělá nebo méněcenná či mrtvá individua lidská. Forma, jakou se horror hominum objeví, záleží mnohdy na náhodě. Pedagogové jsou vystaveni ponejvíce *paedofilii, didaskalofilii,* neboť jejich povolání jim tyto styky umožňuje. Z těchže příčin mohou se anthropofobní hrob-

níci a jiní zřízenci zacházející s mrtvolami státi nekrofily. Nekrofilii propadali již v Egyptě balsamovači mrtvol.

Ovšem, jako při paedofilii, hrají důležitou roli speciální komponenty sadistické, tak i nekrofilie, vyjímaje tu, jež vzniká toliko z nouze, jako surrogátní ukojení, může být ovládána mimo platonické lásky k zemřelé osobě, perversní anální erotikou, nacházející zálibu v prudce páchnoucích látkách. Úmrtí milované osoby, stejně jako silně vyvinuté choutky anální erotiky mohou evokovati nekrofilní sklony a učiniti mrtvoly výhradními objekty naší sexuality. V bordelech jsou pro lidi těchto sklonů inscenovány katafalky, na nichž je prováděna soulož s nevěstkou, imitující nehybností a šminkem mrtvolu. Dokonce jsou zřizovány i lokály s hrobovou výpravou (pařížský Néant). Zároveň je mrtvola jako i zvíře vhodným objektem pro ukojení sadistických choutek. Mnohdy bývá proto také mrtvola bez rozdílu pohlaví toliko zneuctěna rozřezáním a rozdrásáním *(nekrosadismus)*. Všeobecně má však *nekrofilie*, podobně jako všechny dosud líčené abnormality, základní příčinu v strachu a odporu před normálním živým a dospělým lidským partnerem. Je-li snad překonán, našel-li anthropofob lásku k jistému lidskému druhu, sotva odvažuje se po jeho smrti vyhledati nového a zůstává bázlivým samotářem, jenž opět regreduje ve vzpomínce na zemřelého druha ke kultu smrti.

Obvykle omezuje se strach toliko na dospělého druhopohlavního člověka, avšak rozšiřuje se i na strach z živých, dospělých, normálních lidí, nebo se váže dokonce na všechna lidská individua živá i mrtvá, a konečně vztahuje se ke všemu živému. Horror feminae aut viri dohání k homosexualitě, horror hominum k paedofilii, k lásce k nezdravým jedincům, k nekrofilii, nebo v kategorickém případě

přímo k zooerastii. Horror vivi donucuje pak člověka k útěku od všeho živého a vede ho k objektům anorganickým, nebo v posledku k autoerotismu. Autoerotismus, jako nenouzový, pathologický jev, je vrcholným neurotickým produktem a tudíž kulturním. Odvratem od ženy byla kultura počata a dojde-li odvrat od lidí, jejž později zplodila, svých nejkrajnějších konsekvencí, může se státi, že kultura zemře na sebe samu, tedy z vnitřních důvodů. Kultura může se státi vlastním svým hrobařem. Kulturu zplodily individuality, avšak krajní individualismus může ji rovněž zničiti. Horror feminae stál u kolébky člověčenství a horror hominum, vzrostlý na *horror societatis*, může je vyprovoditi ke hrobu. Je-li quasi pudová homosexualita počátkem kulturní, neurotické formy sexuálního ukájení, je quasi pudový autoerotismus jeho nejzazší konsekvencí. Neurotická tragedie člověčenství je počata horrore feminae a může býti ukončena horrore societatis.

EVOKACE ANOMALIÍ

V případě sexuální nouze, nedostávají-li se člověku příležitosti k normálnímu heterosexuálnímu styku, uvolňuje své libidinosní napětí akty ipsačními. Jelikož se lidé snaží co nejsilněji ilusionovati při ipsaci koitus mezi ženou a mužem, je pseudoalloerotismus, *objektní ipsace,* prováděná na normálně nepříslušném těle přirozenější její formou než ipsace prováděná vlastními orgány nebo instrumenty. Z hlediska psychologického stává se někdy i za heterosexuálního styku akt čistou objektní ipsací, v případě, že muž třeba obcuje se ženou, jež mu je odporná a jíž užívá tedy výhradně jako ipsační pomůcky. Rovněž tak styk s dětmi a starými lidmi lze takto vykládati.

Nesmíme ovšem zapomínati, že mimo pověry, které styk s dětmi považují za léčebný prostředek pohlavních nemocí, nebo za prostředek omlazovací, stává se tento druh sexuality v pathologických případech jediným způsobem, jímž abnormálně disponované individuum může dosíci ukojení. Vedle této quasi pudové *paedofilie* nabývá stejné kvality i styk se starci a stařenami, jenž se zove *gerontofilií*. Při ní běží obvykle o inscestní přání, jež nemohou být přímo vyplněna. Incestní styk a tedy i gerontofilie jsou však toliko se stanoviska morálního abnormálními, neboť pudově, jak dokazuje naše prehistorie, je otcovský a mateřský typ všeobecně sexuálním ideálem lidí a teprve morálka jej odstranila a nahradila ideálem dívčím, panenským a jinošským. Zákazem incestu změnily se naše gerontofilní sklony v parthenofilní a efebofilní. Jestliže však incestní tužby byly vymýceny toliko nátlakem morálky, lze za neurotické ukojování považovati spíše styk s mladými lidmi než se starými. U žen je pak i paedofilie přirozené genese.

Paedofilie projevuje se dokonce v tak velkém měřítku u žen, že lze předpokládati, že většina jich stala se manželkami a zůstává jimi jenom pro svou velkou lásku k dětem. Svolnost ženy ke koitu lze dnes po poznání jeho funkce vykládati nevědomým zájmem na oplození v touze po dítěti, neboť žena je založena eroticky, nikoliv sexuálně. Její anatomická stavba nedovoluje vyvrcholiti erotice v sexualitu. Žena má proto zájem na objektu erotickém, dítěti, nikoli na objektu sexuálním, muži, partnerovi při koitu. Je-li vrozen mužům pud soulożení, je degradováno ženské libido na neorgastickou erotiku, v níž je nutno pojmouti i pud mateřský. Mateřství jako paedofilie je ve vývoji zakrnělá sexualita. Žena miluje děti odvracejíc se od mužů. Je možno tvrditi, že lásku k dětem, city mateřské evokuje u žen horror

viri, podmíněný jejich anatomickou stavbou a funkcí. Žena miluje děti jako erotické hračky, loutky, v kteréžto jediné formě je schopna také milovati muže. Přestává-li býti mládě závislé na matce, přestává-li býti její hračkou podobně jako nápadník, jenž se stal jejím sexuálním partnerem, mizí i ženin libidinosní zájem o ně. U zvířat ztrácí samička osamostatněním se mláděte veškeré vztahy k němu. Odpoutá-li se člověk od incestní lásky a uzavře-li manželství, obrátí se také láska rodičů s dětí na vnuky. V lásce otcovské, jež v říši živočišné je jinak řídkým zjevem, lze spatřovati automonoerotické rysy, jelikož dítě představuje pro rodiče pokračování vlastní bytosti rozšířením jejich já. Oproti tomuto psychickému významu dítěte u muže je jeho význam pro ženu převážně fysický, erotický.

Sexuální poměr k dítěti, jenž bychom snad v odlišení k paedofilii mohli zváti paedostuprem, je zneužitím bezbranných individuí k pohlavnímu styku. Jelikož dítě je slabé, než aby se ubránilo dospělému, bývá vyhlíženo obvykle i k nouzovému znásilnění od lidí žijících bez možnosti pohlavního styku v říji. Nepodaří-li se provésti heterosexuální soulož ani násilně nebo s exlusivními partnery, mezi něž náleží i mrtvola heterosexuálního partnera, ukájí se alespoň primitivní člověk, jemuž ve vybírání formy ukájení nestojí v cestě morálka, na stejnopohlavním druhu. Domorodí Australci připravují hochy k tomuto nouzovému ukájení již předem, operací zv. *mika*, jíž uměle sestrojují hypospadii, jakousi vaginu na spodině pyje.

K vysvětlení homosexuality není tedy potřebí budovati theorie o andrinu a gynaecinu a ostatní abnormální výběr partnerů je rovněž zbytečno podkládati tělesnými pathologickými zjevy. Pokud se při nich ukájí jedinec toliko nouzově, lze reprodukovati tytéž jevy u zvířat uměle vnějšími vlivy. Zvíře,

jež je zcela osamělé v svém vězení, počne ipsovati samo na sobě. Zvíře ponechané ve styku se stejnopohlavními živočichy, pokouší se pak o homosexuální styk (krávy, slepice, psi). Dostane-li se zvíře, trpící sexuální nouzí, ve styk s živočichem jiného druhu, pokouší se o sodomii (kůň s oslicí nebo naopak, osel nebo kůň s krávou, kozel s ovcí, pes s liškou, ba byly pozorovány i bizární případy styku psa se slepicí nebo husou a pod.).

Pokud nehraje při těchto anormálních způsobech ukájení hlavní roli nouze, jde o psychické příčiny, jež jsme již popsali. Jelikož tyto příčiny duševní jsou čistě lidského zrodu, je nutno předpokládati, že quasi pudové abnormality ve výběru partnera existují toliko u lidí jako produkty jejich kultury. U zvířat je nutno považovati všechny abnormality za surrogátní styky z nouze a tedy za pseudoalloerotismus. To týká se však jen samců, neboť u samic vůbec, jakož i u ženy, je odvrat od normálního sexuálního života podmíněn přímo biologicky. Samice jsou do jisté míry sexuálně frigidní, takže útěk od silného samce k mláďatům a slabším jedincům je přirozeně vysvětlitelný. Normální heterosexuální styk je samičkám, hrajícím při něm pasivní roli, nepříjemný, a že někdy je skutečným martyriem, dosvědčují zevní i vnitřní poranění, jež utrpěly při koitu. Instinktivní odpor ke konsekvencím lásky dokazuje již i útěk před říjícím samcem, jenž se jich nechce vzdát. Nebude nám proto nepochopitelné, obrací-li se samičí libido k mláďatům, nebo hledá-li si jiný, účelu oplození neodpovídající styk. O zvratu pohlavního života můžeme mluviti toliko u mužů. Je produktem kultury a ta je vynálezem výhradně lidským a tvůrci člověčenství jsou pak jediné muži. Mužové oddávají se pathologickému ukájení přes svůj mocný pud k heterosexuálnímu soužití. Abnormalita propuká u nich proti

přirozenosti libidinosního principu rozkoše, který dochází nejsilnějšího uplatnění právě v koitu se ženou, zatím co se strany žen tento styk neodpovídá zásadám libidinosní libosti. Čistě psychogenní zrod *sexuální pathologie*, nepodmíněný nikterak anatomicky ani fysiologicky, nastává *jediné u mužů* jako *zplodina jejich ideologické nadstavby.*

Přesto však neběží ani při anomálním ukájení zvířat-samců vždy o formu ipsační, pseudoalloerotismus, neboť při heterosexuální sodomii může i nepříslušný partner sám o sobě vydražďovati sexuální choutky zvířete analogickými vlastnostmi jako jeho vlastní samička. Genitálie samičky cizího druhu atakují pohlavní pud sodomického zvířete právě jako genitálie a jiné pohlavní znaky samičky vlastního druhu. Bylo pozorováno v zoologických zahradách, že říjící srnec je vznětlivý na pach menstruující ženy. Podobně lze i předpokládati, že na člověka působí vzrušujícně i pohled na genitálie zvířete a při homosexuelním styku může být člověk atakován, aniž by byl pravým homosexualistou, tvary a vlastnostmi stejnopohlavního druha, odpovídajícími pohlavním charakteristikám ženiným. Právě tak i při nekrofilii může objekt působiti zcela normálně bez perversní příchuti nebo záměnného významu. Je proto nutno od pravé homosexuality, sodomie a nekrofilie, jakož i paedofilie a gerontofilie odlišovati, kromě obecného pseudoalloerotismu i zvláštní případy pseudohomosexuality, pseudosodomie etc., při nichž nejde o pathologické, chorobné zjevy, ale ani o pravou ipsaci. Nepatřičný objekt není tu ani pouhou podložkou k provedení kohabitační ipsace, ale rovněž nevzrušuje sám o sobě svým zvláštním charakterem, nýbrž vlastnostmi korespondujícími se vzrušujícími znaky náležitého heterosexuálního partnera. Naopak, při pravém zvráceném ukájení stává se emotivním právě charakter zvrácenosti.

Pokud je vzrušujícím toliko ženský charakter mužův při homosexuálním poměru, jedná se nadále o pseudohomosexualismus, přistupuje-li však k této emotivnosti i vzruch, jenž působí stejnopohlavnost partnera, třeba při homosexuálním styku mužů penis partnerův, jedná se o pravou homosexualitu. Totéž platí o sodomii, jestliže dráždivě působí právě zvířeckost partnera, nebo o nekrofilii, jestliže taktéž působí právě mrtvolnost objektu.

FETIŠISMUS

U lidí hrály *náboženské představy* důležitou roli při výběru nepřirozeného objektu. Pro pohanské národy byla posvátnými zvířata, takže jejich uctívání a styk byl vlastně aktem náboženským. Primitivní náboženství věřilo v převtělení duše lidské i božské, pročež styk se zvířaty lze mnohdy vykládati jako styk s božstvem. Báje o Ledě, jež byla oplozena labutí, v niž se přeměnil Zeus, to dosvědčuje. Antropomorfistické a animistické názory však nejen přímo ponoukaly k nepřirozenému sexuálnímu ukájení, nýbrž je i nepřímo podporovaly, považujíce je rovněž za sklony samotných bohů. Řekové, kteří v dávných dobách se oddávali homosexuálnímu styku, nechtěli v něm spatřovati nic nepřirozeného a přisoudili jej i bohům. Tak vznikla pověst o únosu krásného mladíka Ganymeda, do nějž se zamiloval sám Jupiter, který si ho dal přivléci orlem na Olymp. Původní lidské náboženství podporovalo tedy abnormální ukojení a teprve křesťanství stalo se nepřítelem sexuálních zvratů a pohlavnosti vůbec.

Náboženské představy vykonávaly však vždy velký vliv na orientaci libida, neboť libido, upoutané na abstraktního boha, vrhalo se na jeho reálné symboly. Člověk není schopen milovati pomyslné, leč by

přenesl lásku k němu na věcný objekt, v němž by onu pomyslnost shledával symbolisovánu. Jakákoliv náboženská výchova není myslitelna bez *fetiše*. Dítě v sebevyspělejší kultuře nelze připoutati k abstraktnu. Jestliže si primitivní náboženství pomáhalo představováním boha v zvířatech, stromech, rostlinách a vůbec v jakýchkoli předmětech, neušlo této výchovné metodě ani křesťanství, chtělo-li získati široké vrstvy lidstva. Boj ikonoklastů byl marným. I asexuální křesťanství musilo si získávati libido pohanů obrázky a sochami boha a svatých. Mohamedáni, kteří se ubránili fetišismu v této formě nedosáhli toho, aby se Allah nepřevtělil jiným způsobem ve fetiš. Jestliže neuctívají přímo jeho zobrazení, uctívají jeho sídlo, mešity, a houfně putují do Mekky, rodiště Mohamedova, aby se tu klaněli s nebe přinesenému kameni Kadžaru. Domů přinášejí si památky, které mají tentýž fetišistický význam jako svaté obrázky, k nimž se ve svých příbytcích modlí křesťané.

Kromě *fetišismu* zplodilo náboženství *erotodromomanii* (podle Merzbacha též *poriomanie*). Věřící putují na poutní místa, nevědomě očekávajíce na svých cestách sexuální dobrodružství. Zklamou-li je cizí kraje a nedojdou-li svého očekávání ani v cíli svého putování, obracejí se k prostitutkám, které právě proto v poutních místech nacházejí výhodné působiště. Cestování a výzkum neznámých krajů jako slézání horstev, sídel božstev, je podmíněno sexuálními fantasiemi o blaženosti cizích božských krajů. Jediné tak lze si vysvětliti neobvyklé úspěchy putování v poutní místa, z něhož klerus tak znamenitě finančně těžil. Dodnes exotické touhy po seznání cizích končin jsou vázány sexuálními fantasiemi, které však bývají realisací cesty obvykle zklamány. Náboženství dovedlo znamenitě využiti fetišistických a erotodromomanických sklonů věří-

cích, dovedlo obelstít sexualitu a zneužít jí pro svoje potřeby.

Bránilo-li křesťanství přirozené pozemské lásce, odvedlo ji k nebeským cestám sličnými obrazy svatých. Poměr k svatým obrazům není však o nic ideálnější, než zbožňování fotografií filmových hvězd. V erotických snech věřících objevovaly se postavy svatých podobně jako dnes s obrázků známí miláčci obecenstva, vynikající herci, sportovci a politikové. Církev pochopila funkci obrázků a soch a proto dlouho bylo pokládáno za nevhodné a rouhavé malovati obrazy a vytvářeti sochy obyčejných smrtelníků. Umění, jež napomáhá sexuální fantasii veřejnosti, mělo být monopolisováno pro zájmy církve. Morálkou stojící ve službách ekonomických způsobená sexuální krise měla být ventilována láskou k bohu, což bylo usnadněno krásným zobrazením svatých a samotného Ježíše a Panny Marie. Místo živého objektu dostalo se lidem jeho zobrazení. Na místo skutečného partnera nastoupil jeho obraz a skutečný styk byl nahrazován fantasií při ipsaci.

K tomuto způsobu ukájení nevyužila církev ovšem jenom sexuální nouze, nýbrž i neurotického sklonu k bezmocnému partneru, strachu před skutečnými živými lidmi. Chorobná láska k sochám a impotence při pokusu o styk se živým partnerem dá se vykládati podobně jako nekrofilie. Člověk se láskou k sochám a obrazům vystříhává možné agrese partnera. Socha i obraz nemohou se brániti ani mučiti svého zbožňovatele svou svévolností. Člověk hledá k lásce oddaného člověka, otroka. Poněvadž však živý objekt zachovává si konec konců vždy alespoň částečně svou vlastní vůli, byl ideál naprosté oddanosti poznán v mrtvých nebo méněcenných objektech a konečně v nejkrajnější formě v uměle sestrojených tělech, v sochách a panách. Strach z porážky partnerem odvedl lidi od skutečnosti k ilusionaci.

Pokud ovšem nestačí k ukojení autoerotický způsob fantasování, obrací se člověk co možná k nejrealističtějšímu znázornění partnera a to ve všech třech dimensích jako sochy nebo loutky. Zneuctění soch jsou velmi častá. Bloch uvádí známý příklad sexuálního styku zahradníka se sochou milotské Venuše. Podobně jako nekrofilové, vyžadují milovníci nehybných soch, *statuaristé*, v bordelích nehybné posice prostitutek, ba vzrušuje je i pouhé shlédnutí akrobatických skupin, jež zdánlivě představují sousoší. Tento živoucí mramor stal se i hledaným námětem pornografických fotografií. *Statuarismus* bývá obvykle slučován s *pygmalionismem*, jenž je situačním partialismem, při němž působí rozkoš oživnutí zdánlivých soch, jak se to děje při varietních produkcích, kdy zdánlivé sousoší manifestuje náhle přehnanou aktivitou, pohyblivostí svou živost. I při pygmalionismu působí stejné tendence jako při statuarismu, neboť i oživlá socha zůstává nadále sochou. Nikdy není oživlá socha svým psychologickým významem rovnocenna živému partneru, avšak tělesně ano. Socha skutečná je neohebná, studená a tvrdá, takže nemůže poskytnouti takové vzrušujícnosti jako skutečný živý partner. Proto také obrací se libido od kamenných soch k hadrovým a gumovým loutkám, které bývají opatřeny elastickou vaginou nebo pyjem. Tyto loutky přicházejí dnes do obchodu jako „dames de voyage" nebo „hommes" a jsou hlavně fabrikáty francouzských továren. Jako čistě nouzové prostředky k ukájení bývají vyráběny hlavně vězni k účelům ipsačním.

Jestliže pygmalionisté jsou drážděni svým „oživlým" objektem všemi způsoby podobně jako homosexuálové, sodomisté a nekrofilové a pod., omezují se sexuální rozkoše statuaristů převážně na zrak a hmat, a to obvykle jen jedním směrem. Živý objekt dráždí nás hmatově svou temperaturou, elastičností,

hebkostí, slizkostí, formami a svým obrostem. Zrakově jsou nám emotivní jeho formy, zbarvení, gesta a pohyby vůbec, dále na nás působí svým individuálním pachem, zbarveností svého hlasu, svými myšlenkami, rovněž dráždí nás chuť jeho sekrecí, pot, sliny, při cunnilinctu a anilinctu i sekrety jiné a toho všeho dává nám neživá socha velmi málo. Počitky zrakové a hmatové, jsou tu omezeny na formy, u neplastických zobrazení objektů jsou pak vzruchy omezeny výhradně na zrak. Tímto způsobem přechází alloerotismus z kompletního ukájení v specialistické omezené na jediný způsob ukájení.

Již i lásku k sochám lze mnohdy považovati za čistý specialismus, neboť na soše dochází člověk někdy rozkoše výhradně hmatovým vzruchem, jenž mu skýtá materiál sochy, zatím co význam toho, co socha zobrazuje, stává se vedlejším, není-li to zcela bezúčelné. Stejně jako se při anorganickém objektu naší sexuality mění kompletní ráz našeho ukájení v speciální, tak se tímto výběrem vrací objektní libido i k autoerotickým cestám. Narcistické rysy jsou sice zřejmé při každém objektním ukájení, avšak při sexuálním fetišismu nabývají opět neobvykle důležité role. V některých případech lze fetišismus dokonce jen velmi těžko odlišiti od automonoerotismu. Při zvláštní formě sexuálního ukájení neživým objektem, transvestitismu splývá dokonce objekt opět se subjektem a lze těžko říci, zda se tu jedná o předmětový alloerotismus nebo automonoerotismus.

Transvestitismus spočívá v získávání sexuálních rozkoší převlékáním do šatu druhého pohlaví. Transvestitických praktik užívají hojně i homosexuální lidé, avšak pravý transvestitismus je nutno od tohoto pseudotransvestitismu příkře odlišit. Praví transvestité nemusí být homosexuály ba mnozí cítí k homosexuálnímu styku nepřekonatelný odpor.

Svým přestrojením nelákají k sobě pozornost homosexuálně disponovaných lidí, jako známí imitátoři žen nebo mužů vystupující v lokálech, kde se podobně založení lidé soustřeďují. Přestrojení je pro ně vzrušující samo o sobě. Někteří transvestité nemohou vůbec snésti šat příslušný svému pohlaví a trvale vystupují v šatu druhého pohlaví a zaujímají ve veřejném životě postavení a funkce, jako by skutečně byli ženami nebo muži. Jsou známy případy, kdy transvestita se dokonce oženil s partnerem, jemuž zůstalo skryto pravé pohlaví jeho druha. Mnohé případy bývají skoncovány i u soudu a povolaní odborníci jsou postaveni před těžký úkol, rozřešiti, zda běží o chorobné sklony nebo o zištné podvodnictví.

Většina transvestitů spokojuje se však ukájením svých choutek toliko dočasně, nebo výhradně v svém budoáru nebo při trvalých transvestitických choutkách omezují se na *partiální transvestitismus* nošením ženského spodního prádla, korsetu, punčoch nebo opačně nošením částí mužského oděvu, pánských košil, kravat, kalhot a pod. Jelikož kompletní a trvalý transvestitismus je spojen se značnými obtížemi, nacházejí mnozí surrogátní ukojení i v přeměně mužského jména na ženské a opačně ženského na mužské. Hlavně u žen umělecky nebo literárně činných dochází často k *jmennému transvetitismu*, ale i muži umělci skrývají se někdy pod ženskými jmény (spisovatel Sharp psal pod jménem Fiona Macleod a teprve po jeho smrti zjistila se jeho identita „s touto básnířkou"). Jmenní transvestité nemusí být tedy i šatovými transvestity, ač o jmenné transvestitce George Sand, vpravdě Mme. Dudevant, je známo, že nejen za svého poměru s Mussetem a Chopinem, ale i když se stala matkou dvou dětí, libovala si v mužském strojení. U šatových kompletních a trvalých transvestitů dochází naopak k pře-

měně jména automaticky.

Význam transvestitismu kompletního jak partiálního, v nějž zahrnujeme i jmenný transvestitismus, je toliko zdánlivě automonoerotického charakteru. Přestrojením stává se sice žena nebo muž androgynem, avšak libido neváže se toliko na vlastní osobu, jíž by šat druhého pohlaví učinil vzrušující. Libido zůstává lpěti i na samých šatech, jež animisticky je nutno pokládati za druhopohlavního tvora. Odloučíme-li transvestitu od jeho nepatřičného šatu, béřeme mu partnera, v nějž se oblékal a s nímž tak symbolisoval nemožné hologamické sloučení. Libido váže se k jeho vlastní osobě, pokud je v ní obsažen druhopohlavní objekt, jenž v ní přestrojením vnikl. Podobně i cisvestitismus, při němž se lidé převlékají v šaty nepříslušného stavu nebo povolání, avšak téhož pohlaví, je nutno pokládati za ryze objektní ukájení.

Při anomalii zv. *retour à l' enfance* oblékají se dospělí v dětský šat, což lze vykládati paedofilní homosexualitou. Oblékání se v šat společensky vyšší třídy, za generála nebo krále v nejnaivnějších případech, platí za identifikaci s otcem, vyplývající z homosexuálního poměru k němu. Cisvestismu oddávají se mužové i ženy se zjevnými nebo latentními homosexuálními sklony, kteří anologicky jako transvestité splývají hologamně se stejnopohlavním druhem, jehož šat oblékají. Představují tak, převlečeny v šaty jiného stejnopohlavního jedince, původní Platonem vybájené bytosti sestávající z *mužské* nebo *ženské dvojice* a vyskující se mimo *androgynů*, jež symbolisují transvestité. Šaty transvestitů jakož i cisvestitů, představujíce partnera, mají objektní význam fetišistický. Poněvadž užitím obleku splývá objekt se subjektem, je možno, aby libido bylo obráceno na vlastní osobu, aniž by bylo automonoerotické.

PARTIALISMUS

Při určení libidinosního ukájení, zda je objektním nebo subjektním, musíme vždy dbáti toho, vychází-li vzruch z objektu nebo subjektu, neboť zůstává zcela vedlejším, používáme-li objektu jako prostředku k ukojení nebo neužíváme-li jej. Jedině tak poznáme, běží-li o *alloerotismus* nebo *autoerotismus*. Dále při všeobecném dělení je nutno přihlížeti k tomu, jsme-li irritovani všemi smysly a všemi způsoby nebo jenom určitou formou. Podle toho dělíme ukájení autoerotické i alloerotické na *kompletismus a specialismus*. Jestliže při ukájení působí vzrušujícně objekt nebo subjekt celý nebo jen jeho část, rozpadá se sexuální ukájení na *totalismus* a *partialismus*.

Při *partialismu* může se podobně jako při objektním totalismu jednati o partie živých těl nebo o neživé předměty je nahražující. Jestliže totalismus v poměru k neživému objektu jeví se v lásce k sochám, hmotě, znázorňující celou bytost, jsou při partialismu objektem viděny ve věcech toliko části organismu. U mužů lpících na penisu a u žen po něm toužících proměňuje se sexuální objekt v pouhý penis. E. Buchard uvádí případ Xerxův, jenž v Lydii uctíval jistý platan, kterému snášel dary a jejž krášlil jako ženu. Ve stromu lze však právě tak dobře spatřovati symbol celého partnera stejně jako symbol pouhé části muže, symbol penisu. Je těžko rozhodhodnouti, jde-li tedy v případě Xerxově o totalismus (fetišismus) nebo o partialismus, o falický kult. Psychoanalyticky bylo zjištěno, že i výhradní lpění na určitých částech těla, nosu, pažích, rukou, nohách a s nimi korespondujícím oděvu: rukavicích, punčochách, botách, jakož i na dlouhých vlasech, copech, náušnicích a pod., je vlastně lpěním

na penisu, které tyto části symbolisují. Falický kult, který byl dříve vyznáván veřejně a neskrývaně v realisticky znázorněných penisech našel si touto pathologickou formou partialismu opět nový způsob svého projevu. Nepřímou jeho formou projevu je i šatový a prádlový partialismus mužů, kteří pociťují k nahým ženám odpor. Penisový partialismus je útěkem před kastrovaným pohlavím ženy a jeho psychologická funkce je stejná jako funkce homosexuality.

Nepropadne-li penisový partialista homosexualitě, snaží se při svém heterosexuálním styku co nejlépe ignorovati ženino pohlaví, zbavené, podle jeho kastračních představ, penisu. Obrací proto své libido k nohám a rukám, jež mu jsou u ženy symboly penisu. Tak ušetří si trapnou desilusionaci, svých představ. Muž ovládaný od dětství strachem z kastrace, odmítá totiž uznati ženské pohlaví a ilusionuje si neustále ženy s penisem. Neuvízne-li však na fetišismu rukou nebo nohou a oddá-li se normálnímu koitu, vyžaduje, aby žena měla na sobě šat nebo alespoň prádlo, které by mu znemožnilo zrakově se přesvědčiti o jejím bezúdém pohlaví. Šatovým fetišismem ušetří si muž rovněž desilusionaci svých fantasií. Na druhé straně ženy, jako šatoví nebo prádloví partialisté, nechtějí opět nic věděti o mužském údu, jenž u nich vzbuzuje závist a pocit méněcennosti.

Netočí se tedy nakonec svět okolo ženy, nýbrž okolo penisu. Muži lpějí na jeho vlastnictví a předpokládají ze strachu před jeho kastrací jeho neodejmutelnost a tedy i jeho všeobecnost u obojího pohlaví. Naproti tomu ženy, jež se na sobě samých přesvědčilv, že jej postrádají, uctívají jej v neškodné symbolické formě nebo se snaží jeho existenci opět zcela popříti. Heterosexuální styk desilusionuje pak muže jak ženu, pročež od sebe prchají a uchylují se

k homosexuálním objektům nebo k částem heterosexuálních partnerů, jež je nechají nadále klidně sníti a fantasovati nereálné nebo je alespoň drasticky nepřesvědčují o opaku jejich nevědomých představ. Strach před kastrovaným ženským pohlavím převedl taktéž libida z genitálií na druhotné znaky pohlavní, na ňadra, ženská prsa a typicky žensky vyvinuté hýždě, na oblast anální, řitní. Sexualita odpoutaná od genitálií, může se přeměniti rovněž v ústní, ušní a oční partialismus, v kterýžto částech nenachází neprovokativní symboly ženského pohlaví. Partialismus obrácený na některou tělesnou část heterosexuálního partnera má za účel zakrýti a zneuznati jeho pravé pohlaví. Partialismus extremit hledá v končetinách a jim příslušných částech oděvu obvykle surrogát penisu, partialismus trupový a hlavový nachází pak v jednotlivých částech trupu i hlavy symbol ženského pohlaví, které neevokují kastrační strach jako pohlaví samo. Ženy uchylují se k extremitám od pravého mužova penisu opět jako k jeho bezpečné, neagresivní formě a v ostatních částech těla hledají snad ženský charakter mužův obdobu vaginy nebo sekundárních znaků ženiných. Právě jako u končetin, tak i u ostatních částí těla stávají se objekty partialismu, mimo tyto části i s nimi korespondující části oděvu, košile, spodky, dámské kalhoty, podprsenky, korsety, šněrovačky, kapesníky a pod.

Partialismus může se však týkati i jiných věcí nesouvisejících přímo s partnerovým tělem. Rovněž tak partialistický sklon může lpěti na situaci, jak jsme se již zmínili při požadavku úplného nebo částečného oblečení partnerova. Někteří lidé jsou schopni styku se svým partnerem jedině tehdy, nosí-li uniformu, nebo má-li upraven nějakým speciálním způsobem šat nebo účes, nebo jedině za určité situace, v určitém prostředí za určitého osvětlení nebo vy-

značuje-li se partner osobitými pohyby atd. Analysa tohoto situačního partialismu zavádí nás obvykle do dětství patientova a souvisí nejčastěji s incestními tužbami. U gerontofilie jsme rovněž objasnili její incestní smysl, avšak tu připomíná ztracený objekt matky nebo otce celkově vzhled a charakter partnera nejenom určité, částečné znaky. Řadíme-li proto gerontofilii mezi totalismus, je nutno považovati lpění na určitém vzhledu, posici nebo situaci partnera, nebo jeho okolí za partialism. Podle uvedených příkladů lze rozděliti partialismus na *tělový, předmětový a situační.*

Tělový partialismus projevuje se nejčastěji ve vztahu k nohám, rukám nebo hýždím. *Partialismus předmětový* váže se pak nejvíce k botám a střevícům, kterýžto směr nazývá se restifismem, podle prvého literárního interpreta, jímž byl Restif de la Bretonne. Dále se může vztahovati na rukavice, spodní prádlo, najmě kalhotky, podprsenky a korsety. *Situační partialismus,* jenž je vzbuzován hlavně nechutí k hetrosexuálnímu styku ze strachu před kastrací nebo u žen strachem z porážky, z pasivní funkce, rovněž jako incestními fantasiemi, libuje si nejčastěji v oblečenosti partnera nebo v iluminaci. Podle toho může být šat tedy objektem partialismu předmětového i situačního. Specifikujeme jej podle jeho funkce. Je-li přímým objektem libida běží o partialismus předmětový, slouží-li jenom k umožnění normálního styku, vězí-li jeho význam a smysl toliko v jeho přítomnosti, jedná se o situační partialismus. V obou případech je však vzruch vázán na partiální objekt, jímž je v prvém případě sám partiální objekt, v případě druhém celistvý objekt za určité situace. Objekt v jisté situaci právě jako partiální objekt sám o sobě může míti symbolický význam, který však není podmínkou partialistického ukájení (hýždový partialismus). Proto nelze poklá-

dati *symbolismus* za synonymum partialismu, rovněž jako ne fetišismus. Fetišem může být socha nebo obraz představující celého partnera, takže jeho pojem nevyhovuje zásadě partialistů, považujících *pars pro toto*. *Fetišismem* označujeme proto v sexuologii, opak partialismu, totalismus shledávající v neživém celou živou osobnost, tedy *statuarismus*, *imaginismus* (láska k obrazům), *transvestitismus* a *cisvestitismus*. Za souznačný název pro partialismus lze přijmouti spíše označení *idolismus*.

Důležité je rozeznávání partialismu v objektu a partialismu ve vzruchu. Objektní partialista může se ukájeti, oblíbil-li si hýždě, na nichž všemi smysly, počitky zrakovými, hmatovými, čichovými a může při tomto způsobu objektní erotiky drážditi jak erogenní oblast genitální koitem per anum, tak i orální pásmo anilinktem nebo celováním hýždí (nates). Ani u předmětového partialismu není omezen vzruch na jeden způsob. Košilový partialista nepřijde ke vzrušení pouhým pohledem na košili. Hraje tu roli i čich a proto košile, jež mu má sloužiti za partiální objekt, musí být obnošená a propocená. Předmětoví partialisté jsou proto nutkáni ke kradení cizího prádla, aniž by mohli být považováni za sprosté zloděje, avšak nelze je považovati ani za kleptomaniky. Stávají se zloději, poněvadž nenalézají jiné možnosti opatřiti si svůj objekt, jenž musí být již obnošený. Nestačí jim pouhé vzhlížení k předmětu svého ukájení a k čichovým počitkům druží se i vzruchy taktilické, jež jsou podmíněny kvalitou látky. Vzrušení jejich je jediné kompletní a nikoli jednostranné, což je i podmínkou partialismu situačního.

SPECIALISMUS

Jestliže dojde přece k této vzruchové specialisaci, mění se objektivní partialismus v partialismus vzruchový, *specialismus*. Specialismus může být opět *totální* nebo *partiální*, jakož i *autoerotický* nebo *alloerotický* podle svého objektu. I při normálním kompletistickém ukájení, jehož jsou účastny různé způsoby vzruchu, převažuje dráždivost jednoho z nich, ale nestává se nikdy výlučným, i když je vedoucí, právě jako při totálním ukájení vystupují v popředí partialistické rysy, aniž by se stalo ukájení partialistickým. Pociťuje-li někdo zálibu v shlížení, očichávání nebo ohmatávání svého objektu, pociťuje jiný silný vztah k objektům s určitými partiálními znaky. Muži oblibují si blondýnky nebo brunetky, dávají přednost korpulentním nebo vyhublým osobám, nebo vyhledávají jiné charakteristiky při výběru svých partnerů, avšak nikdy není pro ně podobný znak naprostou nutností, ani jediným způsobem, jímž by byli vzrušováni. Taktéž nabývá vůdčí role při normálním ukájení i partiální specialismus, jednostranné vzrušení, výhradně určitým způsobem. O partialismu a specialismu jakékoliv formy lze však mluviti toliko v pathologických případech, kdy člověk není schopen ukojiti se cestou jinou a zůstává-li k ostatním vzruchům, jež poskytuje objekt, chladným. Specialismus může se týkati vzrušující čivosti smyslů, zraku, čichu, sluchu, chuti a hmatu, při němž se může vázati vzruch speciálně na jakost povrchu nebo teplotu objektu, dále pak sexuální emotivnosti představ a posléze erogenních oblastí sexuálních, oblasti genitální, anální, orální nebo mamilární, jakož i erogennosti vnější a vnitřní těla celého.

Je však všeobecně nutno rozlišovati pravý specia-

lismus od pseudospecialismu, kdy jednostranný vzruch musí dostačovati z důvodů nouzových a od chorobných případů, při nichž jakýkoliv sexuální vzruch dostačí k vyvolání orgasmu.

Specialismus psychický seznali jsme již při autoalloerotismu, kdy člověku dostačí ke vzruchu pouhá představa. Dochází-li při výlučném speciálním vzruchu přímo k poluci, je to sice nutno považovati za nejryzejší formu specialistického ukájení, avšak obvykle při specialistickém ukájení dochází k orgasmu teprve pomocí ipsace nebo ipsačního koitu, jehož potřeba je vyvolána specialistickým vzruchem. Oproti prostému autoerotismu je psychický specialismus jevem pathologickým, při němž běží o výlučný způsob ukájení a netoliko o náhodný zjev ze sexuální nouze. Jako samostatný, zvláštní druh ukájení není omezen na formu autoerotickou, nýbrž může býti i povahy alloerotické. V objektní formě projevuje se psychický specialismus ve čtení erotické literatury a frapantně dokonce i v naslouchání erotickým hovorům. V tomto posledním případě jde však obvykle i o sluchové emoce, pročež zde při určení způsobu ukájení musíme míti vždy na zřeteli, zda vzruch, vzbuzený nasloucháním obscenním nebo erotickým řečím je podmíněn výlučně obsahovou stránkou řeči, nebo její zvukovou emotivností, nebo oběma prvky současně. Podle toho běží o specialismus psychický, zvukový, nebo o jeho obojakou formu, kterou je dlužno považovati již za partialismus, neboť se k ní posléze druží i optický vzruch vyvolaný osobou, jež podobné řeči pronáší, a nejsou vyloučeny i vzruchy ostatní. O psychickém specialismu lze mluviti jedině tehdy, jsou-li představy fantasované nebo řečmi vzbuzované jediným a výlučným způsobem schopným nás vzrušiti.

Specialismus zrakový neboli *voyerismus* spočívá v ukájení se pohledem na sexuální objekt. O pseu-

dovoyeurismu zmínili jsme se při uctívání obrazu, avšak při imaginismu běží o zbožňování věci, která svou hmotností vykonává všestranné vlivy na naše smysly. Pravý voyerista ukájí se pouhým pohledem, aniž by toužil dotknouti se objektu. Imaginista fantasuje naproti tomu reálnost obrazu, celuje jej a krášlí, jako by šlo o živoucí osobu. Voyeurista, kterého objekt zrakově vzrušuje, neuctívá a nevyvíjí k němu žádný vnitřní poměr, nemiluje ve smyslu individuální lásky. Objektem vilných očí voyeuristy mohou být skutečné osoby nahé nebo více dekoltované, právě jako jejich obrazy a fotografie. Objekt může působiti opticky totálně nebo částečně určitými partiemi, jako prsy, hýžděmi, nohami, rukama a pod. Jedná se tedy buď o totální voyeurismus nebo o partiální. Jinak může působiti staticky nebo kineticky, svými pohyby. Ponejvíce vzrušuje voyeuristy objekt pohybově při koitu. Proto v skrytu čekají mnozí na kořist svých očí a pozorují dalekohledy milenecké dvojice v oknech protějšího domu, nebo se k nim přibližují nestřeženě ve volné přírodě. V pařížských nevěstincích zařídili pro ně zvláštní štěrbiny, jimiž pozorují koitus odehrávající se v separée. Podnikavější provrtávají si sami dírky stěnami bytu, koupelen nebo záchodů.

O voyeurství běží zdánlivě i v některých případech *triolismu,* kdy manžel sám přivádí ženě milence, aby se kochal pohledem na jejich souložení, které by ho samotného disponovalo k provedení koitu. Triolismus, který jinak spočívá obvykle v provádění koitu v přítomnosti třetí osoby nebo více osob *(pluralismus),* je však nutno řaditi mezi situační partialismus. Hirschfeld shledává v něm skrytou homosexualitu shodně s psychoanalytickými výzkumy. Hetrosexuální partner stává se tu totiž prostředníkem mezi stejnopohlavními účastníky,

takže heterosexuální styk v této formě má význam, smysl styku homosexuálního. Při triolismu a pluralismu má tedy přítomnost třetího nebo více partnerů význam čistě psychologický, neboť jí není irritován přímo zrak, nýbrž psycha. Za optický specialismus lze pokládati však jedině takový způsob ukájení, při němž vjem působí vzrušujícně toliko fysiologickou cestou a ne svou nadstavbou psychickou. Přesto, že voyeurismus je složitého psychologického zrodu, je jeho způsob ukájení takřka povahy čistě fysiologické, závisející na prostém vjemu.

Jiným specialistickým ukájením je *akustický specialismus*. Individuum k němu disponované vzrušuje se jediné akusticky poslechem různých tónů vysokých nebo hlubokých, různým hlomozem, křikem a zabarveností řeči, jakož se může jeho záliba vázati i na dialekt a chyby v řeči, zatrhávání, koktání, šišlání a pod. I při normální sexualitě uplatňuje se emotivita zvuková. Živočichové dokonale využívají vzrušujícnosti zvukové a lákají samičku řevem nebo zpěvem. Jak jsme se ze začátku zmínili, sloužil i hlasový aparát lidský dříve jistě výlučně k erotickým účelům. Lidstvo, jehož snahou je omeziti záležitost pohlavní, nelze-li ji vůbec zalhati, alespoň toliko na oblast genitální, při čemž by ostatní smysly byly vyhraženy výlučně zájmům rozumu, potlačilo však tuto jeho funkci. Přesto ale i dnes, kdy sexualita je všestranně zmrzačována, víme, jak eroticky důležitý je hlas nebo zvuky vydávané partnerem svíjejícím se v rozkoších. Ba jsou známy případy, že lidi přivedl k orgasmu řev říjících zvířat, kokrhání kohouta a pronikavé syčení housera. Jiní lidé, t. zv. *ecouteuři*, vzrušují se nasloucháním hlomozu a šramotu z vedlejšího pokoje, kde se nějaká dvojice odevzdává svým rozkoším. Taktéž jsou známy případy, kdy poslech zpěváků a zpěvaček jakož i koncertistů

přivádí některé posluchače do extase. I tovární a lodní sirény stávají se často bájnými sirénami.

Stejně vzrušující je při sexuálním ukájení i čich, jenž u lidí je však rovněž značně degenerovaný. Jestliže pes pozná každou osobu podle jejího osobitého pachu, my obvykle již vůbec nejsme schopni jej vůbec vnímati. Naše dovednost však umožňuje nedostatek přírody uměle nahraditi. Vynašel-li člověk nástrojovou hudbu k vzrušení akustickému, vyrobil parfumy za účelem dráždění čichového. Olfaktorické vzruchy, skýtané přírodou, pokud je dovedeme apercipovati, vzbuzuje pak pach sekretů a exkrementů. Nos je orgánem, jenž je schopen chemotakticky reagovati na partnera podobně jako jednobuněčný organismus při hologamii. U člověka nehraje však čich ani zdaleka vůdčí úlohu při sexuálním ukájení. Jenom v pathologických případech stává se čich jedině sexuálně vzrušujícím smyslem.

Čichoví specialisté ukájejí se osobitým pachem ženiným *(odor di femina, odeur d'amour)* a vášnivě čichají k místům, kde se koncentruje pot, nebo která zavánějí jinými sekrety, jako na př. genitálie. Žena je pro ně jedině osobou emanující různé pachy, jinak je nevzrušuje. Důležitá funkce čichu v sexuálním životě lidí zdá se být dochována v nosovém polibku, jejž exotičtí národové užívají místo políbení ústy na ústa. Běží tu nikoliv o líbání nosu, nýbrž o styk nosu s nosem, o vzájemné očichání. Mimo již uvedený případ Jindřicha III. byli silně olfaktoricky založenými lidmi Baudelaire, Liliencron, Grillparzer a jiní. V chorobných případech dochází tato vášeň tak daleko, že lidé jí propadající *renifleuři* a *epongeuři* číhají na příležitost vstoupiti po druhopohlavním partneru na záchod a oddati se rozkoši z čichání záchodového pachu *(odor stercoralis)*. Epongeuři namáčejí ve výkalech dokonce

své houbičky, podle nichž dostali své jméno, a přivoňují pak k nim, nosíce je u sebe.

Týchž houbiček používají i *gustatoričtí specialisté,* kteří jejich obsah ssají a pijí. Chuťovému specialismu lze někdy přičítati i cunnilinctus, penilinctus a anilinctus *(picacismus),* vzrušuje-li se člověk tímto způsobem chuťově. Ač zvláště požívání exkrementů *(koprolagnie)* a pití moče *(uralagnie)* hraničí s naším vkusem, propadají této perversi nejen méněcenná individua, ale i vysoce kultivovaní lidé. Konečně moralistický puritán oddává se podobným choutkám, jenže sublimovaně, v jedení sýra a jiných stejně ostře páchnoucích potravin. Podobně jako olfaktoristé zmocňují se svého objektu otřením ruky nebo nějakého předmětu sekretující části druhého individua, tak i gustatoričtí specialisté přenášejí na své prsty nebo různé předměty látky chuťově je vzrušující. Jestliže Goncourtové v svém románu „Renée Mauperin" popisují, jak jistá žena čichala k rukavicím, jimiž den před tím projela vlasy svého miláčka, neustále z nich cítíc osobitý pach jeho vlasů, tak uvádí Bloch opět případ, kdy jistý muž se ukájel kouřením cigarety, jejíž konec, který vkládal v ústa, předtím zavedl do ženského pohlaví. I vlasy mohou se státi objektem olfaktoristů. Toller uvádí příklad z trestnice, kde dokonce normální muži ipsovali při pachu pramének chlupů z genitálního obrostu žen, jejž jim poslaly tajně ženy, chované v téže budově ve zvláštním oddělení.

Mimo vzruchy čichové působí však vlasy také hmatově vzrušujícně. Hmatové vzruchy, vznikající při *doteku* kvalitou povrchu dotýkaného těla nebo předmětu. Vážou se, mimo pokožku a vlasy, také na látky jako je samet, hedvábí, ba i na jiné hmoty různé jakosti. *Hmatoví specialisté,* vzrušující se na vlasech, oblibují si i kožišiny zvířat a nutí své ženy,

aby se při koitu oblékly v kožich, nebo opásaly kožišinou. Rovněž tak taktilisté, jež dráždí určitá látka, jsou schopni soulože jedině tehdy, jsou-li partneři oblečeni v oděv z téže látky. Hmatem vnímáme i temperaturu a proto snoubí se počitky dotykové s počitky temperatury. Mramor vzrušuje nejen svou hladkostí, nýbrž i studeností. Některé lidi vzrušuje dotek pokožky partnerovy je-li studená, jiného je-li teplá. Jednoho vzruší zahřáté místo, na němž seděl někdo před ním, druhého pojme odpor. V pathologických případech může sama teplota přivoditi krajní vzrušení (*temperaturní specialismus*). Chlad, mrznutí, ba pouhá představa této situace může velmi silně působiti na člověka specialisovaného na takovýto způsob ukájení. O dráždivosti teplých lázní, jichž užívají i normální lidé, aby se stali schopnými provésti soulož nebo ipsaci, jsme se již zmínili.

Stejně jako někteří specialisté se ukájejí určitými způsoby smyslovými nebo dráždivostí představ, cestou psychickou, týká se ukájení jiných specialistů výhradně fysických vzruchů, přímého dráždění některé z erogenních oblastí. Toto ukájení může být prováděno samo na sobě (autoerotismus), nebo partnerem (alloerotismus). Přesněji dělíme je podle erogenních oblastí, jichž se týká. *Specialismus genitální* v autoerotické formě, kdy vzruch je vázán čistě na tělesné manipulace s genitáliemi, nazvali jsme mechanismem. V alloerotické podobě vyskytuje se u těch lidí, které vzrušuje partner jedině tehdy, dráždí-li jejich genitálie ať již svým pohlavím, řití, ústy nebo rukama. Takoví lidé omezují svůj sexuální život na genitálie, neboť potlačují veškerou erotiku, neorgastické vzruchy ze strachu před partnerem, před závazky, které by z hlubšího vztahu k němu vyplývaly. Proto nejpříhodnějším ukájením geni-

tálních specialistů, bojících se jakéhokoliv lidského poměru k sexuálnímu partnerovi, je styk s prostitutkami, které nemají jiné funkce, ani nevyžadují jiné pozornosti.

Je-li u žen vůbec vyvinuta genitální dráždivost a dochází-li výhradního uplatnění, zdržuje se žena objektního ukájení, neboť heterosexuální styk připravuje jí neobvykle silné pokoření. Oddání se souloži znamená dnes oddání se partnerovi, který si činí po tomto tělesném styku právo na svou partnerku i v ostatním žití. Poněvadž při dnešním kultu panenství je vzdání ženy daleko více než ukojením sexuálního hladu, vydávajíc společensky ženu na milost a nemilost mužovu, jsou odkázány podobně založené ženy na méněcenná individua nebo na mužskou heterosexuální prostituci, kterou dnes provozují zejména baroví *gigolové*. Jinak je genitální specialismus žen obvykle základem jejich homosexuality. Dále lze jím vykládati u žen i *andromanii (hysteromanie, nymfomanie, metromanie)*, touhu po neustálém genitálním styku s druhým pohlavím, jež u mužů nese název *satyriasis*.

Jestliže účelem ostatních forem specialismu je vyhnouti se traumatickému styku genitálnímu, je genitální specialismus podmíněn analogickou tendencí, která však není vázána na pohlaví partnerovo. I genitální specialista podobně jako partialistický voyeurista, jejž dráždí výlučně pohled na genitálie partnerovy, bojí se druhého pohlaví, avšak ne jako genitálií, nýbrž jako celého individua. Jestliže třeba olfaktorický specialista se vyhýbá styku genitálnímu v obavě před evokací strachu z pasivity při koitu, omezují jiní specialisté své zájmy výlučně na genitálie ve strachu před pasivitou při erotickém úvodu a v mimogenitálním soužití s partnerem vůbec. Muž, jako genitální specialista, vypro-

šťuje se z léček ženské koketerie a nekazí si radost z aktivity chorobnou láskou k ženě. Žena sice při heterosexuálním ukojení genitální oblasti dochází traumatického zážitku podobně jako muž přesvědčující se při pohlavním styku o kastrovaném pohlaví ženině, avšak částečná nepříjemnost je tu opět vyvážena povýšeným poměrem k partneru, jako pouhému sexuálnímu nástroji, jejž si žena sama vyhledala a případně i zaplatila — koupila.

Naproti tomu specialismus vázaný na vzruchy jiných erogenních oblastí nejen omezuje poměr k partnerovi na minimum, ale zabraňuje i genitálnímu styku, jenž by mohl traumaticky působiti. Výlučně vzrušující mechanické dráždění může býti tak přeneseno z oblasti genitální *(regio genitalis)* na oblast orální *(r. oralis)*. Autoeroticky se ukojuje orální specialismus jídlem, pitím, kouřením nebo dumláním vlastního těla, hlavně prstů nebo jiných předmětů, jež samy o sobě nejsou vzrušující. Objektně jej ukájí v dětském věku matčin prs při ssání, později líbání spojené se sadistickými prvky nebo cunnilinctus případně penilinctus, nepůsobí-li ovšem výhradně chutově. Taktéž oblast řitní *(r. analis)* může nabýti vůdčího významu v sexuálním životě, při čemž je drážděna autoeroticky exkrementací nebo zadržováním výkalů, jakož i ipsací manuální a instrumentální. V častém používání klistoiru *(klistiromanie)* lze rovněž spatřovati ukájení anální erotiky, které při pasivní paederastii je rázu objektního, alloerotického. V jiných případech může se dráždivost specialisovati na prsní bradavky, *(r. mammilaris)*, jejichž dráždění je schopno automaticky vyvolati i orgasmus. Mimo toho má význam erogenní i dutina nosní pokrytá sliznicí.

Dále týká se specialismus *pokožkové erogennosti*

celého těla, vzniká-li dráždění převážně mechanicky třením oproti výlučnému smyslovému dráždění dotekem a temperaturou. Toho dociluje se při mytí, frotirování, masírování, které člověk může prováděti sám na sobě nebo na druhé osobě. Je známo dosti případů, kdy partner jedině mohl ukojiti druhého jestliže jej omýval. Vyjma celkové erogenity vnější, povrchové, je lidský organismus *i vnitřně erogenním*. V tom spočívá význam elektrisování těla k ipsačním účelům stejně jako užívání některých fantastik, neirritujících ovšem přímo psychu jako opium. Též změny v dýchání a oběhu krevním způsobují často prudké rozkoše. Z toho stanoviska chápeme i erotickou funkci tělesné práce a sportu. Stejný podklad má i vzruch z houpání, v něž nás prvně uváděl klín a náruč matky. Je-li možno vnitřní vzrušení vyvolati činností, lze je vyvolati i centrálně psychicky, a to afekty jako strachem, zkleslostí, zlobou ba naopak i radostí. Tímto způsobem docházejí *neurotikové* ponejvíce ukojení, jemuž v jiné formě je bráněno.

Vzruchy zakládající se na vnitřní erogennosti organismu jsou povětšině vyvolávány autoeroticky, avšak i přesto je známo dosti případů jejich alloerotické evokace. Matčina náruč není pouhým prostředkem k ukájení, neboť toliko milovaná osoba, matka, může tímto způsobem dítě vzrušiti. Právě tak někteří specialisté dosahují vnitřní cestou ukojení jedině tehdy, je-li vzbuzováno určitým partnerem. V Anthropofyteiy (IV. 242,) je líčen případ, kdy jistý rentier ukájel se tím způsobem, že se dal prostitutkami roztáčeti na rotačních židlích. Bloch považuje toto ukájení za *ergofilli*, kteréhož názvu použil po prvé Féré pro ukájení pohledem na hladce prováděnou ekvilibristiku cirkusových arti-

stů. V tom případě je však ergofilie čistě partiálním voyeurismem (sadistické povahy), jímž se dostáváme do oblasti zvláštního druhu ukájení zvaného sadismus.

SADISMUS

Specialistické rysy nese každé ukájení i normální, právě jako lze pozorovati u každého člověka partialistické vlohy. Tyto sklony nevyžadují si však naprosté svrchovanosti, jak tomu je při specialismu a partialismu, u nichž pathologická výlučnost je podmíněna shokem v normální heterosexualitě, dík kultuře a morálce, která v člověku evokovala z naší přirozenosti vyplývající ambivalentní poměr k sexualitě. Strachem z kastrovaného pohlaví ženina nebo strachem z agresivního pyje jakož i všeobecně strachem z podlehnutí druhému partneru, strachem z pasivity, která by rozkoš změnila v bolest, je člověk odváděn od normálního ukájení. Uchyluje se k homosexuálnímu styku nebo se specialisuje na styk se zvířaty. Naproti tomu partialismus (výjma přímý penisový partialismus u mužů), podobně jako specialismus obvykle umožňuje udržeti se obávané a potlačované heterosexualitě omeziv náš styk na určitou část partnera nebo na určitý způsob ukájení se jím.

Jestliže horror feminae aut viri, gynaekofobie a androfobie, rozšíří se na horror hominum ba na horror vivi, odvrátí se pak sexualita od živých objektů na neživé, na mrtvoly nebo umělé partnery, loutky, sochy, obrazy nebo na neživé symboly jejich určitých partií, kteréžto sklony se projevují v předmětovém partialismu a specialismu vázaném na objekty odloučené od partnera (hlavy, výkaly) nebo umělé látky (tkaniny, parfumy a pod.). Ataky doléhající na

nás v životním boji nutí však libido konečně odvrátiti se od jakéhokoliv objektu a vrátiti se k subjektu. Agresivita a sobeckost ostatních donucují nás obrátiti lásku k objektu na sebe sama, v sebelásku. Je-li ztažena láska od objektu a ukájí-li se člověk autoeroticky z důvodů pathologických, vyvine se vždy z neutrálního postoje k životu, z nelásky, sebelásky (automonoerotismus). Automonoerotismus je negativní odpovědí na nebezpečí agresisivity okolí. Reaguje-li však člověk positivně, mění se *anthropofobie* v *misanthropii*, automonosexualismus, jenž je korelátem každého pathologického autorerotismu, v sadismus.

Sadismus je pojmenován podle markýze de Sade, který v svých literárních pracích s oblibou líčil vášnivé ukrutenství lidí. Sadistické prvky vykazuje i normální sexuální život, avšak tu nelze je vykládati misanthropií, neboť jsou samovolnými nepříznivými následky lásky aktivně ukájené. Sexuální hlad činí nás zběsilými a nutí nás ukojiti se povrchově třením o objekt, čímž jemu způsobené bolesti jsou nechtěné. Je-li žena při souloži z důvodů anatomických převážně pasivní, participuje na bolesti více než muž aktivně se ukájející. Avšak ani aktivní partner není šetřen bolesti, neboť i nejpasivnější objekt brání se již svou pouhou hmotností jeho atakům. Každé povrchové ukájení vznikající třením, činí aktivní subjekt současně pasivním. I tvrdý démant, jímž řežeme sklo nepoměrně menší tvrdosti, se sám obrousí.

Efektu ukojení docházíme, ať se již o někoho třeme nebo ať jsme někým třeni. Ovšem, aktivní partner, který se řídí egoistickým zájmem ukojení nedbá, zda způsob ten je libý i druhému a proto namísto ekvivalentní rozkoše vzbuzuje u pasivního partnera pouhou bolest. Stejně libými akty jsou

toliko ty, kde oba partneři jsou stejně aktivní nebo, kdy při rozlišení aktivního a pasivního partnera nepřesahuje aktivita prvého přirozený odpor, jenž klade svou hmotností pasivní partner sám o sobě. Jelikož anatomicky je ženě znemožněno vyrovnati se muži aktivitou při genitálním styku a muž ve své zběsilosti nepátrá po přání partnera, působí obvykle jeho ukájení ženě více bolesti než rozkoše. Mnohdy dosahuje zdivočelost té míry, že muž vážně poraní vaginu ženy, byť by sám také nevyvázl bez zranění. Podobné případy byly pozorovány i u zvířat po kohabitaci. V takovém případě zdá se býti aktivní partner sadistou, ač v podstatě není nikterak vzrušován bolestí druhého, neboť ta je samovolným následkem jeho divokého ukájení. Zde stává se aktivita v lásce i nenávisti stejně bolestivou pro objekt, jenž se proto pochopitelně střeží být milován jako se střeží padnouti do rukou jej nenávidějícího druha. Agresivita pyje není projevem nenávisti, nýbrž lásky, která ovšem je nepříjemnou pro pasivní objekt stejně, jako kdyby se stal objektem nenávisti.

Agresivní ráz ukájení lidí vyhledávajících panny za svůj objekt, nelze pokládati za projev nenávisti. Ti, kteří touží po *devirginaci*, hledají toliko intensivnější ukojení, jež jim normální vagina nemůže poskytnouti. Jako manický zjev lze tuto vášeň však vesměs vykládati pathologickým sadismem. Hymen, jakož i úzká, těsná vagina, nepřipravená ještě pro pohodlné přijetí penisu, může sloužiti k beztrestnému, zmírněnému ukájení sadismu. Sadisticky disponovaná individua shání se proto přímo manicky po pannách, z čehož ode dávna plynul kuplířům výhodný obchod. To, že nabídka nikdy nedostačovala poptávce, přimělo zištné zprostředkovatele prodeje panenství k podvodům. Panenství bylo několikráte za sebou uměle obnovováno sešitím

nebo umělou blanou nebo předstíráno vložením krvavé hubky do vaginy (*sophisticatio virginum*). Epidemicky projevila se sháňka po pannách hlavně v Anglii ku konci minulého století.

Agresivita muže není však omezena toliko na pyj. Vedla-li proto zběsilost pyje k poranění vaginy, vede pak agresivita celého těla při normálním styku k mačkání, dušení, škrabání a kousání, jež prozrazuje speciální sadismus orální. Pokud jsou tyto bolesti způsobovány při lásce, nelze je považovati za pathologické, za projev sadismu, i když se formálně od něho neliší. Nemají totiž svůj původ v misantropii, nýbrž v kontretačním pudu, jenž chce dosáhnouti svého hologamického ideálu. Quasi sadistickými projevy usiluje aktivní partner o splynutí se svým druhem, kterého je pomocí imissio penis dosaženo toliko částečně, nedostatečně. Jestliže ve zvláštních případch poznáváme v kousání projev nenávisti, v pojídání lze spatřovati vždy toliko lásku. Zabití totemového zvířete bylo zúčastněno libido nenávisti, jeho snědení, láskou. Sežráni můžeme být jenom z lásky. I vykusování vlastní kůže, *autodermatofagie* je nakonec projevem sebelásky.

Oproti tomu pathologický sadismus vyznačuje se tím, že jím člověk neukájí povrchovou erogenitu ani kontrektační prvek pohlavního pudu, nýbrž, že na něj působí vzrušujícně sama bolest trýzněného objektu. Ovšem i v tom případě je ukájen povětšině pohlavní pud vnitřní erogenitou vyplývající ze zběsilé fysické činnosti. Právě jako pocítíme uspokojení, vrhneme-li kamenem ze všech sil, tak i při bití objektu nastává orgasmus, dojde-li k němu, až při svalovém ochabnutí, udření. Kdyby však v sadismu běželo čistě o tento způsob ukájení, mohl by se každý sadista ukájeti štípáním dříví. Neděje-li se to, je mimo to nutno vykládati sadistické běsnění

namířené proti partnerovi, nenávistí. Nelze proto považovati sadismus za specialismus, nýbrž za partiální ukájení objektní, za situační partialismus, neboť se tu stává vzrušující nejen autoerotické ukájení vlastní činností, nýbrž sadista se ukájí i objektně a to kompletně, jak pohledem na svůj objekt, tak jeho křikem, případně chutí jeho krve a pod.

V svých nejzazších konsekvencích může vésti sadismus ku vraždění uškrcením, probodením, nebo rozčtvrcením. Každý rok objeví kriminální úřady světu klasický typ podobného *vraha z rozkoše*, z pathologické misanthropie. Mnohdy i paedagogové sadisticky disponovaní zneužívají své funkce do té míry, že přivodí svým svěřencům smrtelná zranění nepříčetným tělesným trestáním. Podle studenta Dippolda, jenž utloukl jednoho ze svých svěřenců k smrti, nazývá se sadismus ukájený při funkci výchovné a vzdělávací *dippoldismem*. V pařížských nevěstincích jsou vesměs k sadistickým účelům připraveny pro lidi nemající normálně možnost v životě ukájeti své zvláštní sklony, kříže, na něž bývá nevěstka připoutána a bičována *(flagelantismus)*. U nás uchýlil se tento druh prostituce do masérských salonů podobně jako v Německu. Policejní prohlídky podobných institutů objevily rozličné náčiní, různé druhy rákosek, bičů, metel, důtek a holí, jichž je k těmto účelům používáno. K bičování mužů vynalezla dokonce v minulém století Tereza Berkley zvláštní zařízení zvané *Berkley-horse*, jež je jakýmsi žebříkem, na který je muž napjat a připoután, při čemž zůstávají nekryty toliko partie určené k bičování. Fantastické kresby sadistů ukazují pak dokonce automatické přístroje k bičování nebo jinému trýznění, mučení.

Ponejvíce ze strachu před trestními následky spokojují se někteří sadisté objektem zvířecím *(zoosa-*

dismus) nebo mrtvolou *(nekrosadismus)*. Pathologicky může býti tento způsob ukájení sadismu podmíněn strachem před obranou objektu, jenž by byl sadistou atakován, a tedy strachem před porážkou, pasivitou, v níž by se mohla situace přeměniti, jestliže by partner byl silnější a obratnější než sám sadista. Omezeným projevem sadismu je rovněž *piqueurství*. Propadají mu hlavně muži, kteří i za bílého dne se ukájejí zákeřným bodáním žen, ztrácejíce se v pouličním ruchu nebo jsouce bezpečni na odlehlých místech. Používají k tomu hlavně penisových symbolů: jehly, špendlíky, kapesní nože ba i dýky. Nejčastěji mají spadeno na hýždě, ohanbí a prsa, jež jim slouží za živoucí jehelníčky. Jinou formou sadismu je *vampirismus*, vyssávání krve. Latentním sadismem je i *exhibicionismus* zvaný také *koproprazie* nebo *demonstrační sadismus*. Projevuje se pathologickým pudem sebe sama odkrývati a ukazovati cizím lidem. Mužové demonstrují obvykle před děvčaty nebo ženami, které v ústraní potkají, jenom své pohlaví, kdežto u žen není znám případ exhibicionování genitálií z vlastního popudu. Lze to vykládati jejich neblahým významem, zatím co u muže exhibice genitálií je současně projevem pyšnosti. Jinak mužský exhibicionista symbolisuje svévolné, sadistické znásilnění bezbranné ženy. Žena pak, která omezuje svůj exhibicionismus obvykle na společensky snesitelnou formu v dekoltáži a délce sukní jakož i na frivolní pohyby, provádí sadistickou koketerii, jíž muže na plano dráždí. Její koketerie je však i v ostatních formách sadistickou. Exhibicionismus prováděný na druhé osobě bez nebo s jejím vědomím před osobou třetí nazývá se podle svého klasického případu *kandaulesismus*. Zde je možno viděti sadistické tendence obrácené na osobu již odkrýváme. Též *saliromanie*, znečištění obrazů a

soch, jakož i šatů lidí a jich samotných prozrazuje sadistické sklony. K svým atentátům používají saliromanikové obvykle inkoustu, kterým postřikují šaty kolemjdoucích, avšak ukájejí se i přímou defekací na svém objektu. Za sadisty je nutno považovati též chorobné střihače copů a *antipartialisty*, kteří se pokouší o zničení nebo potupení částí objektu nebo předmětů, které se nestaly jejich idolem. Sadismus projevuje se též *pyromanií*, chorobným zakládáním požárů, *kleptomanií*, nutkavým zlodějským zmocňování se cizích věcí, jakož i slovní formou, v *slovním sadismu (koprolalie)* nebo ve psaní nemravných slov a příběhů *(skatografie, koprografie, erotografomanie)*. Sublimovaný sadismus nacházíme u soudců, vychovatelů, učitelů a lékařů, ve válečných ukrutenstvích, satanismu a pobloudilém sektářství. Sadistické rysy nese též specialismus, na př. specialismus zrakový, omezující se partialisticky na přihlížení sadistickým exhibicím, popravám, trestům nebo ergofilii, jak ji líčí Féré. Pití krve může být pak sadisticky motivovaným gustatorismem.

Obrátí-li se sadistické sklony k vlastní osobě, *(autosadismus)* je nutno předpokládati, že rozkoš vyplývající ze zasazení rány je doprovázena stejnou rozkoší z rány obdržené, z bolesti. Je tedy každý autosadismus zároveň automasochismem.

MASOCHISMUS

Podobně jako misanthropická radost ze způsobené bolesti, z mučení partnera, nazývá se sadismem podle markýze de Sade, tak *masochismus* nacházející ukojení v bolesti nazývá se rovněž podle svého prvého literárního interpreta, a to Sacher-Masocha. Oba

směry ukájení se bolestí způsobovanou nebo trpěnou shrnují se pod jednotné označení *algolagnie*, při níž aktivní partner je sadistou, pasivní masochistou. Sadisté nezískávají tedy své oběti toliko násilně, nýbrž některá chorobně založená individua se jim samovolně oddávají. Zjev ten nelze však vyložiti žádnou specialisací na určitý způsob přirozené erogenity. Jestliže jsme pro sadismus v některých případech našli přirozenou základnu mimo psychoneurotický způsob ukájení ve vzrušení vnitřním, vyvolaném vlastní činností, domnívali bychom se, že je možno za přirozenost masochismu považovati ukájení erogenního povrchu těla ranami. Pasivní vzbuzení vzruchů dociluje se však na pokožce při specialismu toliko třením, mytím nebo masáží. Působí-li vzrušujícně i ostrá, surová rána je nutno i tento prvek masochistického ukájení vykládati již čistě psychopathologicky.

Jestliže sadismus, jehož smysl se neváže ani na specialistické ukájení ani na ilusionování normálního heterosexuálního styku, závisí na misathropii, je vzbuzen masochismus morálkou. Strach před smrtí je ekvivalentní *strachu před kastrací*, jíž bývá hochům vyhrožováno neopustí-li od svých „neřestných" manipulací. Strach před ztrátou pyje, strach z pasivity pomohl morálce drastickou cestou usídliti se v lidské duši. Kastrace jako trest za porušení morálních přikázání právě jako i možný projev agresivity lidského druhu nechávají člověka stále ve strachu o jeho aktivní posici. Možnost ztráty pyje, jakož i majetku, pracovní schopnosti nebo společenského postavení vzbuzují obavu před pasivní funkcí, před vydáním se na milost a nemilost ostatním. Tento strach je eliminován masochismem, vykoupením skrze vytrpení určité bolesti z úplné definitivní záhuby. Vysoce pasivní rolí při sexuálním ukájení

jení masochismem vykupuje si masochista aktivní roli v životě ostatním. Jsa po vůli sadistovi, domnívá se zjednávati si možnost lepšího života pozemského právě jako Kristus si svým smrtelným martyriem, ukřižováním, hodlal vykoupiti lepší život nadzemský. Že masochista vykupuje si svou pasivitou aktivitu dokazuje, je-li mužem, i jeho lpění na penisu. Ač se nechá třískati a mučiti jak je libo, nesmí se týkati žádná manipulace jeho penisu. Penis je nedotknutelným. Vidíme, že každý člověk usiluje o aktivitu i masochista, který si zdánlivě libuje v opaku.

Prvé masochistické tendence lze spatřovati v *metatropismu* mužů, v jejich efeminaci, v pasivním chováním při homosexuálním i heterosexuálním poměru. Pravý masochista ukájí se pak, je-li bičován nebo jinak mučen, svým partnerem. V Berlíně rozšířila se dokonce pouliční prostituce, jež je připravena vyhověti těmto masochistickým choutkám mužů. Prostitutky toho druhu jsou od ostatních odlišeny vysokými šněrovacími botkami, jaké mívají cirkusačky krotící dravou zvěř. K algolagnistickému ukájení užívá se obvykle i jinak zvláštního oblékání. Pasivní, partneři, jak vidíme z flagelantistických románů, mají míti co nejpřilehavější šat nebo býti nazí, zatím co aktivní partner je představován v uniformě krotitele, nebo je-li to žena, také nahý nebo jenom v kožichu s bičíkem v ruce a s vysokými botami a rukavicemi. Jmen užívají algolagnisté z Sacher-Masochových románů. Nejrozšířenější jsou Severin a Wanda z knihy „Venuše v kožichu". Čistě symbolické ukájení masochistické jeví se v *metamorfismu*, kdy pasivní partner představuje zvíře a nechá sebou také tak se strany sadisty jednati. Nosí jej na hřbetě leza po čtyrech, nechá si dát postroj a otěže ba i náhubek. Je naprosto po-

slušen přání svého pána nebo paní (domina severa), ba přes silný odpor pije jejich moč a jí jejich exkrementy.

Masochistické tendence nacházíme dále skryty v botovém partialismu, a jistě lze je spatřovati i ve specialismu chuťovém, při koprolagnii a urolagnii. *Automasochismus* askétů, kteří si chtěli vykoupiti nebeský život, vedl za středověkého flagelantismu (autoflagelantismus) tak daleko, že se mnozí lidé ubičovali k smrti. I dnes může být lidské libido poblouzněno do té míry, že podporuje strangulační choutky, motivujíc sexuálně sebevraždu oběšením.

Je-li žena normálně disponována k pasivní roli při sexuálním životě, zdál by se její sklon k masochismu přirozenější než u muže, který je nadán k aktivní roli. Kastrační představy, kterých „kastrovaná" žena je zbavena, však naopak zintensivňují masochismus u muže. Morální vlivy, vědomí viny a strach před pasivitou přinucují muže jak ženy k masochistické úloze při sexuálním životě, jíž by si vykoupili aktivitu v jiných situacích. Proto masochismu propadající lidé nejsou žádné zakřiknuté bytosti, nýbrž v civilním životě velmi rázní lidé, kteří si tento charakter snaží sexuálním masochismem uhájiti.

Masochismem skončili jsme výčet sexuálních anomalií a vylíčili cesty libida v jeho přímé orgastické i neorgastické formě. Každé přímé ukájení může vésti k orgasmu *(sexualita)* nebo ustrnouti na úvodní rozkoši *(erotika)*. Jelikož orgasmus není nutným důsledkem přímého ukájení, užili jsme v obecném rozdělení názvy *autoerotismus* a *alloerotismus*, jakožto pojmy zahrňující však v sobě i sexualitu.

Není-li abnormální ukájení vyvoláno nouzí nebo impotencí u nedospělých, nebo u vyžilých, je nutno je považovati za pathologické. Pathologickým stává

se odklonem od normálního heterosexuálního života vyvolaným libidinosní ambivalencí k tomuto ukájení. Jelikož tato ambivalence, ač tkví v naší přirozenosti, byla vyvolána kulturou, basující na morálce, lze sexuální pathologii považovati za konflikt naší animální vitality s člověčenstvím, s kulturním já, vždy alespoň u mužů, jež neodrazuje přímo jejich anatomická stavba a biologická funkce od normální sexuality jako ženy. Z tohoto pathologického konfliktu vyplývá podle infantilních individuálních disposic, jak nepřirozený výběr objektu, jímž může být i sám objekt, tak i specialistické ukájení. Jestliže neurotický konflikt vede k omezení erotického života na jednotlivý přirozený prvek pohlavního pudu nebo k záměně objektu, zachovává si přesto obvykle i ve svém projevu svůj smysl. Tak stává se abnormální sexuální ukájení přímé současně ukájením psychickým, podmíněným hlubokým symbolickým významem symptomu. Přímo lze abnormálním způsobem uspokojiti libido toliko specialismem nebo ilusionováním heterosexuálního styku na nepříslušném objektu. Ostatní smysl sexuálních anomalií svědčí o čistě psychoneurotickém ukájení. Je-li zcela zabráněno přímému ukájení, omezí se libido na ukájení výlučně psychické, neurotické, čímž sexuální pathologie promění se plně v psychopathologii, šílenství psychosexuální v šílenství psychické. Sexuálními anomaliemi zachraňuje si člověk svou normálnost v ostatních projevech, v ostatním životě. Sexuální aberrace zachraňují člověčenství před zkázou, před šílenstvím. Jsou ventilátorem pathologie naší kultury, která z ní nemůže býti dostatečně eliminována sublimací v práci, mající ještě jiný smysl než pouhé rozkošnictví.

OBSAH

BIOLOGICKÝ ÚVOD

GENESE LIDSTVA

SEXUÁLNÍ HISTORIE LIDSTVA

SEXUÁLNÍ ABERRACE

Bohuslav Brouk: Psychoanalytická sexuologie. Vyšlo v Praze v dubnu 1933 v typografické úpravě a s obálkou Jindřicha Štyrského. Titulní kresba je reprodukcí překreslené skulptury z Cypru. Mimo náklad byly vytištěny na simili japanu tři autorské exempláře opatřené touto tiráží, z nichž dva věnoval autor svým přátelům

TOYEN & ŠTYRSKÉMU